

APOSTOLKUNAPA RURASQAN

HECHOS

Kay libroqa Lucaspa qellqasqanmi karqa. Kay libropa qallariyninqa Lucaspa qellqasqan evangeliopa qatinqillanmi. Kay libropim tarinchik Jesuspi punta ñiqkunaqa Chuya Espiritupa yanapasqan kaspanku ñiyninkumanta hukkunamanpas willakusqankumanta. Chaytam ruraraqaku Jerusalemanta qallarispa huklaw nacionkunaman.

Kay libroqa kimsa parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun Jesucristopa hanaq pachaman hoqarikusqanmanta hinaspa Jerusalemanta punta ñiqkunaqa vidanmanta (1:1-8:3).

Iskay kaq parteñataqmi willakun Palestina lawpi qallarispa huklaw nacionkunaman Evangeliopa mirasqanmanta (8:4-12:25).

Kimsa kaq parteñataqmi willakun Apostol Pablopä viajasqankunamanta (13-28); Punta vijaman lloqsisqanmanta (13:1-14:28), Jerusalemanta Apostol Pablo ancianokunawan huñunakusqanmanta (15:1-35), iskay kutipi vijaman lloqsisqanmanta (15:36-18:22), kimsa kutipi vijaman risqanmanta (18:23-21:16) chaynataq Cesarea llaqtapi hinaspa Roma llaqtapi Pablo preso kasqanmanta (21:17-28:31).

Chuya Espirituta kachamunanpaq Jesuspa prometesqanmanta

1 ¹⁻²Teofilo, punta kaq libropim qellqamurqayki qallarisqanmantapuni hanaq pachaman ripukunankama Jesuspa tukuy ima rurasqanmantawan yachachisqanmanta. Manaraq ripukuchkaspa akllasqan apostolninkunata Chuya Espiritupa atiyinwan kamachirqa imam ruranankumanta. ³Jesumi kawsarimuspan tawa chunka punchawpuni rikurirqa *apostolninkunaman hinaspa Diospa munaychakusqanmanta yachachirqa. Achka-achka kutipi sutillata rikuririsanraykum apostolkuna yacharqaku cheqaptapuni Jesuspa kawsarimusqanta.

⁴Lliw apostolninkunawan kachkasparaqmi paykunata Jesus nirqa:

—Jerusalen llaqtamantaqa amaraqyá lloqsiychikraqchu, uyariwasqaykichikman hinayá suyaychik Taytaypa promesan cumplikunanta. ⁵Cheqaptam Juanqa yakuwan bautizarqa, aswanqa kay-kay punchawmi Chuya Espirituwan Dios bautizasunkichik.

Hanaq pachaman Jesuspa ripukusqanmanta

⁶Huñunasqa kachkaptinkum apostolninkuna Jestusta tapurqaku:

—Señorllayku ñkunapunichu libranki Israel nacionta ñawpaq hina kananpaq? —nispa.

⁷Paymi nirqa:

—Manam yachanaykichikchu imay tiempom otaq ima punchawmi kaykuna kanantaqa, Dios Taytallam chay tiempotaqa akllanman. ⁸Ichaqa Chuya Espiritu

qamkunaman hamuptinmi atiyta chaskinkichik. Chaymi ñoqamanta willakunkichik Jerusalen llaqtapi, lliw Judea lawpi, Samaria lawpi hinaspa kay pachapa cantonkama.

⁹Kaykunata niruptinñataqmi *apostolninkuna qawachkaptin Jesusta Dios hoqarirurqa hanaq pachaman. Puyu ukuman Jesus chinkaykuptinmi apostolninkunaqa manaña rikurqachu. ¹⁰Cieloman hoqarikusqanta qawachkaptinkuñataqmi paykunapa hichpanpi yuraq pachayoq iskay runakuna rikurirurqa, ¹¹paykunam nirqa:

—Galileamanta kaq qarikuna ¿imanasqataq cielota qawachkankichik? Jesusmi chawpikichikmanta hanaq pachaman hoqarikuchkan, waknallam qawachkaptikichik kutimunqa.

Judaspa rantinpi Matiastaña akllasqankumanta

¹²*Apostolkunam Olivos Moqomanta kutirqaku Jerusalen llaqtaman, chay moqoqa Jerusalenpa hichpallanpi kasqanraykum yaqa huk *kilometro puriylla. ¹³Llaqtaman chayaramuspankum samasqanku wasipa altosninman seqarqaku. Paykunam karqaku: Pedro, Jacobo, Juan, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Alfeopa churin Jacobo, *cananista partidomanta Simon hinaspa Jacobopa churin Judas. ¹⁴Paykunam lllapanku huñunakuqku huk sonqolla Diosta mañakunankupaq. Chaypitaqmi kachkarqa Jesuspa wawqenkunapas, Jesuspa maman Mariapas chaynataq wakin warmikunapas.

¹⁵Huk punchaw yaqa pachak iskay chunkan iñiqkuna huñunasqa kachkaptinmi Pedro sayariykuspa nirqa:

¹⁶—Wawqellaykuna, Chuya Espiritu yanapaptinmi Davidqa Judasmanta qellqarqaña. Chay Judasmi soldadokunata pusaspan Jesusta presocharachirqa. ¹⁷Judaspa ñoqayku hina servikuqmi karqa. ¹⁸Mana allin rurasqanmanta qollqe chaskisqanwanmi chakrata rantirurqa. Chaypi umanpa wichiykuptinmi wiksan llikiruptin lllapa chunchulninpas taqtakururqa. ¹⁹Jerusalenpi *yachaq runakuna chayta yacharuspañataqmi chay chakrata suticharqaku Aceldamawan, paykunapa rimayninpiqa “Yawar Chakra” ninanmi. ²⁰Judasmantam Salmos libropi kaynata nin:

Wasinpas chunniruchunyá paypaqa.

Amataqyá pipas *yachachunchu chaypiqa, nispa.

Chaypitaqmi nichkantaq:

Oficionmanpas huk runañayá yaykuchun, nispa.

²¹—Kaypim ñoqanchikwan kachkan Jesucristowan puriqmasyiku. ²²Paykunam Juanpa bautizay qallarisqanmantapuni ñoqaykuwan karqaku Jesus hanaq pachaman ripukunankama. Chaymi paykunamanta akllananchik huk kaqninta Jesucristopa kawsarimusqanmanta ñoqaykuwan kуска willakunanpaq.

²³Pedro chaynata rimaruptinmi akllarqaku iskay runata. Hukninmi karqa Josey Barsabas, paypa huknin sutinmi karqa Justo, hukninñataqmi karqa Matias. ²⁴Akllaruptinkum chaypi kaqkuna mañakurqaku kaynata:

—Señorllayku, qamllam yachanki lliw runapa sonqonta. Reqsiykachiwaykuyá mayqanpas kay iskayninmanta akllasqaykita ²⁵chaynapi Judaspa truequenpi ñoqaykuwan *apostol kananpaq. Judasqa apostol kayninta despreciaspanmi paypaq citasqa castigomanña ripukun.

²⁶Suerteaptinkum Matiasman suerte tuparurqa. Chaymi chunka hukniyoq *apostolkunaman yapasqa karqa.

Chuya Espiritupa hamusqanmanta

2 ¹*Pentecostes Fiesta chayaramuptinmi Jesucristoman lliw iñiqkuna huk wasi-llapi huñunasqa kachkarqaku. ²Qonqayllamantam cielomanta qapariyllawanña wayra hina hamuqta uyarirurqaku chaymi tiyasqanku wasitapas qapariyninwan huntariykurqa. ³Hinaptinmi sapakamapaq nina hina lenguachkaq umankupa hawanpi rikuriraturqa. ⁴Llapallankuman Chuya Espiritu huntaykuptinmi mana yachasqanku idiomakunapi rimayta qallaykurqaku Chuya Espiritupa rimachisqanman hina.

⁵Jerusalen llaqtapim kachkarqaku karumanta hamuq judio runakuna, paykunam lliw nacionkunamanta chayamurqaku Diosta yupaychanankupaq. ⁶Chay wayra hina qapariqta uyariruspankum lliw runakuna huñunakaramurqaku chay lugarmán hinaspa sapakama rimayninkuta uyariruspanku mana ima niytapas atirqakuchu. ⁷Chaymi admirakuspanku nirqaku:

—¿Kay rimaqkunaqa manachum lliwchanku Galilea law runakuna? ⁸¿Imaynanpimá sapakamapa rimayninchikpiqa rimaqta uyarinchik? ⁹Kaypiqa kachkanchik achka nacionkunamantam: Partiamanta, Mediamanta, Elanmanta, Mesopotamiamanta, Judeamanta, Capadociamanta, Pontomanta, Asiamanta, ¹⁰Frigiamanta, Panfiliamanta, Egiptomanta, Cirenepa waklawnin Africamanta. Kachkanchiktaqmi kaypi *yachaqa Roma llaqtayoq runakunapas. Wakinmi nacesqankumanta judio kanku, wakinñataqmi judiokunapa religionninman tikraquqkuna. ¹¹Kachkankutaqmi Cretamanta hinaspa Arabia lawmanta kaqkunapas. Kaynaña kachkaptinchikpas sapakamapa idiomanchikpim Diospa admirakuyapaq rurasqankunamanta uyarichkanchik.

¹²Llumpayta admirakuspankum ninakurqaku:

—¿Imaninantaq kayqa? —nispa.

¹³Wakinñataqmi asipayarqaku:

—Sinkam kachkanku —nispa.

Pedropa puntallaraq willakusqanmanta

¹⁴Pedrom chunka hukniyoq *apostolkunawan sayariyuspan qayakuq hina kaynata nirqa:

—Jerusalenpi *yachaqkuna chaynataq llapallan judiomasillaykuna, sumaqtayá uyariwaychik kay nisqayta yachanaykichikpaq. ¹⁵Ñoqaykuqa manam qamkunapa nisqaykichikman hina sinkachu kaniku. Manaraqpas chunka horataqa manam pipas sinkaqa kanmanchu. ¹⁶Aswanqa kay uyarisqaykichikmantaqa ñam Diosmanta willakuq Joel qellqarqaña kaynata:

¹⁷“Diosmi nin:

‘Tukupay tiempokunapim chaqchurimuq hina

lliw runakunaman kachamusaq Espirituyta.

Chaymi qari churikichikpas,

warmi churikichikpas willakunqaku

paykunaman nisqayta.

Qamkunamanta kaq mozokunapas

revelasqaykunatam rikunqaku.

Qamkunamanta kaq yuyaqkunapas
mosqoy qosqaykunatam mosqonqaku.

¹⁸ Chay punchawkunapim Espirituyta kachamusaq.

Qarimanpas warmimanpas lliw serviwaqniykunamanmi kachamusaq.
Paykunaman nisqayta willakunankupaqmi kachamusaq.

¹⁹ Cielopipas admirakuypaq kaqkunatam rurasaq.

Qawachisqaykichikmi kay pachapipas yawartawan ninata
chaynataq suyullaña hoqarikuq qosniyta.

²⁰ Manaraq Señorpa suma-sumaq punchawnin

chayamuchkaptinqa intipas tuta hinam yanayarunqa.
killapas yawar hinam pukayarunqa.

²¹ Ichaqa, Señorlláy, nispa mañakuwaqniytam ñoqaqa salvaykusaq.' "

²²—Israelpa mirayninmasillaykuna, uyariwaychikyá. Nazaretmanta kaq Jesustam cheqaptapuni Dios apruebarqa. Admirakuypaq *milagrokunata atiyinwan rurasqanraykum chaytaqa yachankichik. ²³Diosqa ñawpaqmantaraq yachasqanman hinam hinaspa munasqanman hinam Jesusta qamkunapa makikichikman churaykurqa. Paytam qamkuna presocharurqankichik hinaspa chakataruspa wañurachirqankichik mana allin runakunapa makinwan. ²⁴Aswanqa wiñaypaqqa manam wañusqaqa kananchu karqa, chayraykum Dios Tayta kawsarichimurqa wañuymanta libraruspan. ²⁵Ñawpaqtaq David Jesusmanta rimaspan nirqa:

“Siempre yuyachkani Señorniytaqa.

*Alleqniy lawnillaypim kachkan payqa.

Manam hukmanyasaqchu ñoqallayqa.

²⁶ Songoywanmi kusikullachkani.

Simiywanmi kusikullachkani.

Confiakuspam cuerpoy samaykunqa.

²⁷ Cuerpoytaqariki manapunim

sepulturapiqa saqenkichu.

Sapaqchasqaykipa cuerpontaqa

manataqmi ismurachinkichu.

²⁸ Ñoqataqa reqsiykachiwankim

imaynatam sumaq kawsakuyta.

Qayllaykipim kusikuyllawanña

tukuy sonqollayta huntaykunki.”

²⁹—Wawqellaykuna, clarotam willaykichik: Ñawpaq abuelonchik David wañuruspanmi pampasqa karqa, kunankamapas sepulturanqa hinallam kaypi kachkan. ³⁰Davidqa Diosmanta willakuqmi karqa, chaymi payman juramentaspan Dios prometekusqanrayku yacharqa paypa mirayninmanta Cristo hamunanta hinaspa David hina *Israel nacion gobiernananta. ³¹Chaynapim Davidqa qawachkanmanpas hina ñawpaqmantaraq rimarqaña Jesucristopa kawsarimunamanta. Paymi nirqa: “Sepulturapiqa manam Diosqa saqenmanchu karqa nitaqmi cuerpon ismunantapas dejanmanchu karqa” nispa. ³²Diosmi kawsarichimurqa kikin Jesusta, cheqaptapunim kaykunataqa llapallayku

rikurqaniku. ³³Chaynapim Jesusta Dios hoqarirqa lardonman, Diosmi prometekusqanman hina Chuya Espirituta Jesusman qorqa. Hinaptinmi Jesuspas chaqchurimuq hina Chuya Espirituta kachamurqa, chaytam qawachkankichik hinaspa uyarichkankichik. ³⁴⁻³⁵Manam Davidchu cieloman hoqarisqaqa karqa, chaywanpas paymi nirqa:

“Señor Diosmi Señoñiyta nirqa:
 ‘Enemigoykikunata vencenaykamayá
 *alleqniypi tiyaykuy.
 Enemigoykikunata saruchinaykamayá
 alleqniypi tiyaykuy’ nispa.”

³⁶—Israelpa llapallan mirayninkuna, yachaychikyá, qamkunapa chakatarusqaykichik Jesustam Israel nacionpi Cristo hinaspa Señor kananpaq Dios churaykun.

³⁷Kaykunata uyariruspankuñataqmi sonqonkupi llumpayta llakikuruspanku tapurqaku Pedrotawan wakin *apostolkunata:

—Wawqekuna ñimatataq rurallasaku? —nispa.

³⁸Chaymi Pedroñataq nirqa:

—Huchaykichikmanta wanakuspaykichik Jesucristopa sutinpi bautizachikuychik Dios pampachasunaykichikpaq, chaynapim Chuya Espiritutapas qosunkichik. ³⁹Kay promesaqa qamkunapaqwan miraynikichikkunapaqmi chaynataq karupi lliw kaqkunapaqwan Señor Diosninchikpa munasqanman hina lliw qayasqakunapaqmi.

⁴⁰Pedrom runakunata anchata rimapayaspan nirqa:

—Librakuychik kay huchallikuq runakunamanta —nispa.

⁴¹Pedropa nisqanta llapa kasukuqkunam bautizachikurqaku. Iñiqkunamanmi chay punchaw yapakurqaku yaqa kimsa waranqa runakuna. ⁴²Chaymi paykuna *apostolkunapa yachachikuyninta chaskispanku huk sonqolla kaqku. Huñunakuy-ninkupiñataqmi Diosta mañakuqku hinaspa tantata partinakuqku.

Punta kaq ñiqkunapa kawsasqanmanta

⁴³*Apostolkunam Diospa atiynta qawachispa admirakuypaq *milagrokunata rururqaku chaymi lliw runakuna admirasqallaña karqaku. ⁴⁴Jesucristoman llapallan ñiñikuqkunam huk sonqolla karqaku, ima kapuqñinkupas llapallanpaqmi karqa. ⁴⁵Chakrankutawan imapas kapuqñinkutam *rantikuqku hinaspa qollqenkuta rakinakuqku necesitasqankuman hina. ⁴⁶Sapa punchawmi templopi huk sonqolla huñunakuqku, wasin-wasin huñunakuspa tantata partinakuqku hinaspa hatun kusikuywan allin sonqolla kуска mikuqku. ⁴⁷Diosta yupaychaspam lliw runakunapa allin qawasqa karqaku. Señorñataqmi sapa punchaw paykunaman yaparqa salvasqa kaqkunata.

Suchu runapa sanoyasqanmanta

3 ¹Huk punchawmi tardeyquq las tresta Dios mañakuy horata, Pedrowan Juan temploman rirqaku. ²Chaymanmi sapa punchaw runakuna apaqku nacesqanmantapuni suchu runata. Sumaqwan sutichasqanku punkupi payta churaykuptinkum yaykuq runakunamanta limosnata mañakuq. ³Pedrotawan Juanta temploman yaykuchkaqta chay suchu rikuruspanmi: “Limosnallayki” nispa mañakurqa. ⁴Chaymi paykuna suchuta qawarayarqaku hinaptinmi Pedro nirqa:

—Qawawayku —nispa.

⁵Suchuñataqmi paykunata qawarayarqa imallapas qoykunankuta suyaspan.

⁶Pedroñataqmi nirqa:

—Manam kanchu qoriypas nitaq qollqeypas, aswanqa kapuqllaytam qoyki: Nazaretmanta kaq Jesucristopa sutinpiyá puriy.

⁷Chaynata nispa *alleg makinmanta hapiykuspa aysariruptillanmi chakinkuna hinaspa chaki moqonkuna kallpanchakururqa. ⁸Hinaptinmi chay runaqa hukta pawarispalla qallaykurqa puriyta. Paykunawanmi temploman yaykurqa puristin, pawaykachastin hinaspa Diosta alabastin. ⁹Chaymi lliw runakuna puriqtaña hinaspa Dios alabaqtaña rikuspanku ¹⁰reqsirurqaku imaynam chay runaqa Sumaqwan sutichasqanku templopa punkunpi tiyaykuspan limosna mañakuq kasqanta. Limosnerota puriqtaña rikuruspankum mana ima niytapas atispanku admirakurqaku.

Salomon sutiyoq hatun portalpi Pedropa rimasqanmanta

¹¹Chay sanoyaruq suchu runam Pedrotawan Juanta mana kacharispas qatikacharqa. Hinaptinmi lliw runakuna admirakuspanku paykunaman huñunakururqaku Salomonpa Portalninpi. ¹²Pedroñataqmi hamusqankuta qawarispas nirqa:

—Israelpa mirayninmasillaykuna ¿imanasqataq admirakuchkankichik? ¿Imanasqataq ñoqaykutaqa qawarayawachkankiku? Manam kikillaykumantachu otaq Dios serviq kaspaykuchu kay runataqa purirachiniku. ¹³Aswanqa ñawpaq abuelonchik Abrahampa, Isaacpa hinaspa Jacobpa yupaychasqan kikin Diosmi hatuncharqa serviqnin Jesusta. Paytam autoridadkunaman qoykurqankichik, prefecto Pilato librayta munaptinpas harkakurqankichikmi. ¹⁴Jesusqa mana huchayoq justo kachkaptinpas Pilato libraykunantam harkakurqankichik hinaspa mañakurqankichik runa wañuchiqtaraq carcelmanta kacharinanpaq. ¹⁵Chaynapim wañuchirqankichik kawsay qokuq Jesusta. Aswanqa Dios Taytam kawsarichimurqa chaymi Jesus kawsarimusqan rikusqaykumanta testigo kaniku. ¹⁶Paypa sutinpim kay rikusqaykichik hinaspa reqsisqaykichik suchu runa kallpanchakurun. Paypa sutinpim hinaspa paymanta chaskisqan confianzawanmi kay runaqa pasaypaqta sanoyarun kunan qawasqaykichikpi hinapas.

¹⁷—Wawqeykuna, ñoqaqa sumaqtam yachani, qamkunaqa Jesus pim kasqanta mana yachastinmi wañurachirqankichik autoridadninchikkunapiwan kуска. ¹⁸Chaynapimá Dios cumplichirqa ñawpaqmantaraq llapallan willakuqninkunapa nisqanman hina, paykunawanmi willachirqa Cristopa imaynam ñakaranmanta. ¹⁹Chaynaqa huchaykichikmanta wanakuspáy Diosman kutirikuychik chaynapi tukuy huchaykichikta chinkachiptin hamuq punchawpi Señor hawkayaypi samarichisunaykichikpaq. ²⁰Chaynataqa ruranqa Jesucristota kachamuspanmi. Payqariki ñawpaqmantaraqmi qamkunapaq akllasqa karqa. ²¹Jesucristoqa hanaq pachapiraqmi qepamunqa tukuy imakunatapas ñawpaqpi hina Dios allichanan tiempokama, kaytaqa nirqañam ñawpaq tiempopi sapaqchasqan willakuqninkunawan. ²²Abuelonchikkunamanmi Moisespas nirqa kaynata:

—Señor Diosninchikmi castanchikmanta ñoqata hina rikurichipusunkichik huk willakuqta. Chaynaqa kasukuychikyá chay willakuqpa lliw nisusqaykichikta. ²³Pipas mana kasukuqtaqa Diosmi runankunamanta pasaypaqta chinkachinqa —nispa.

²⁴—Diosmanta willakuqkunapas Samuelmanta qallaykuspam qatinasinpi rimarqaku kay punchawkunapi imam pasakunanmanta. ²⁵Qamkunaqa kankichik Diosmanta willakuqkunapa castanmi, qamkunapaqmi Dios contratota rurarqa ñawpaq abuelonchikkunawan, Abrahamtam nirqa: “Kay pachapi llapallan ayllukunam miraynikirayku bendecisqa

kanqa” nispa. ²⁶Serviçninta Dios kawsarichimuspanmi puntataqa qamkunaman kachamurqa bendecisunaykichikpaq chaynapi sapakama huchaykichikmanta wanakunaykichikpaq.

Pedrowan Juan autoridadkunapa qayllanpi kasqanmanta

4 ¹Pedrowan Juan runakunaman willachkaptinraqmi *sacerdotekuna hamururqa templopi cuidaq guardiakunapa jefenwan hinaspa *saduceokunawan.

²Paykunam llumpay piñasqa kachkarqaku Pedropa hinaspa Juanpa yachachisqanwan. Paykunam yachachikkarqa:

—Jesucristom kawsarimurqa, chaynam kawsarimunqa lliw wañuqkunapas —nispa.

³Pedrotawan Juanta hapiruspankum tutaykuqña kaptin calabozollamanraq wichqarurqaku paqarinnintinkama. ⁴Chaywanpas achkaq uyariqkunam inikurqaku, qarikunallam karqa yaqa pichqa waranqa.

⁵Paqarinnintinñataqmi Jerusalem llaqtapi huñunakururqaku judiokunapa jefenkuna, kamachikuqkuna, Diospa leynin yachachiqkuna. ⁶Chaypitaqmi kachkarqa Anaspas, payqa karqa *sacerdotekunapa jefenmi, kachkarqataqmi Caifaspas, Juanpas, Alejandro pas chaynataq lliw sacerdotekunapa jefenkunapa ayllunkunapas. ⁷Pedrotawan Juanta chay kasqankuman pucharachimuspankum tapurqaku:

—¿Pi autorizasuptikichiktaq hinaspa pipa sutinpitaq kaykunata rurankichik? —nispa.

⁸Chaymi Pedroñataq Chuya Espiritupa huntaykusqan nirqa:

—Runakunapa jefenkuna hinaspa lliw kamachikuqkuna: ⁹Qamkunam tapuwachkankiku onqoq runata allin rurasqaykumanta hinaspa imaynam sanoyarusqanmanta.

¹⁰Chaynaqa yachaychikyá, yachachuntaqyá Israel casta llapallan runakunapas, Nazaretmanta kaq Jesucristopa sutinpim kay runaqa allinyarun hinaspam sanoña ladoykichikpi sayachkan. Chay kikin Jesustam qamkuna chakatarurqankichik: aswanqa Diosmi wañusqanmanta kawsarirachimurqa. ¹¹Qamkunam wasi perqaqkuna hina wischupakurqankichik huk rumita, Jesusmi chay rumiqa. Paymi kunanqa wasipa cimientonpi esquinan hapiq rumiña rikurirun. ¹²Jesumanta hukqa manam pipas salvanmanchu, kay pachapiqa manataqmi pipas kanchu runakunata salvaqqa aswanqa Jesusllam.

¹³Pedrowan Juan mana manchakuspa rimaptinmi llapa autoridadkuna uyarispanku admirakurqaku, paykunaqa yacharqam Pedrowan Juanqa mana ancha educacionniyoq kasqankuta, chayraqmi musyarurqaku paykunaqa Jesuspa puriqmasinkuna kasqankuta. ¹⁴Paykunawantaqmi sayachkarqa suchumanta sanoyaq runapas chaymi paykunapa contranpiqa mana ima niytapas atirqakuchu. ¹⁵Chaymi Pedrotawan Juanta *cortemanta lloqsirachirqaku kikinkupurallapi rimanakunankupaq. ¹⁶Paykunam ninakurqaku:

—¿Imatataq rurasun kay runakunawanqa? Jerusalem llaqtapi llapallan runakunam yachanku kay suchu runa sanoyarachisqankutaqa. Manam kaytaqa negayta atichwanachu. ¹⁷Wakin runakuna amaña yachanankupaqmi manchachisunchik kunanmantaqa amaña pimanpas Jesucristopa sutinpi rimanankupaq —nispa.

¹⁸Hinaspam Pedrotawan Juanta huktawan qayaspanku, Jesucristopa sutinpi amaña willakunankupaq hinaspa amaña yachachinankupaq avisarqaku. ¹⁹Ichaqa Pedrowan Juanmi nirqaku:

—Kikikichikpuni tanteaspa niwayku: ¿Diospaq allinchu kanman payta mana kasukuspa qamkunataña kasukuyki? ²⁰Ñoqaykuqa manam upallaymankuchu rikusqaykumantawan uyarisqaykumanta willakuytaqa —nispa.

²¹Chaykuna pasakusqanmanta llapa runakuna Diosta yupaychasqankuraykum Juan-tawan Pedrota autoridadkuna mana imayna castigayta atispanku amenazaykuspalla kachaykurqaku. ²²Chay sanoyaq suchu runaqa karqa tawa chunka mas watayoqñam.

Kallpanchananpaq Diosta mañakusqankumanta

²³Pedrowan Juanmi libreña karuspanku rirqaku wakín ñiqmasinkunapaman hinaspa llapa *sacerdotekunapa jefenkunapa hinaspa judio kamachiqkunapa tukuy ima nisqanta willakurqaku. ²⁴Chayta uyariykuspa llapallanku huk sonqolla Diosta mañakuspa nirqaku:

—Señorniyku, qanmi unancharqanki hanaq pachata, kay pachata, lamar qochata chaynataq chaykunapi tukuy imakunatapas. ²⁵Qanmi Chuya Espirituyki-wan serviqniki abueloyku Davidta nirqanki:

“¿Imanasqataq nacionkunaqa piñakuywanqa hatarinku?

¿Imanasqataq runakunapas yanqakunata tantearunku?

²⁶Kay pachapiqariki reykunapas hukllatam hoqarikurunku.

Kamachikuqkunapas Señorpa contranpim rimanakurunku.

Aceitewan tallispa nombrasqanpa contranpim rimanakurunku.”

²⁷—Cheqaptapunim kay llaqtapi Rey Herodeswan Poncio Pilato hukllawakururqa huklaw nacionmanta hamuq runakunawan hinaspa Israel casta runakunawan qampa sapaqchakusqayki serviqniki Jesuspa contranpi. ²⁸Chaynataqa ruraraqku ñawpaqmantaraq munasqayki cumplikunanpaqmi. ²⁹Taytayku kunanqa qawayá imaynam amenazawasqankuta, hinaspayá serviqnirikunata kallpanchawayku mana manchakuspa qanmanta rimanaykupaq. ³⁰Qawachiyá atiynikita llapa onqokunata sanoyachispayki hinaspa admirakuyupaq *milagrokunata sapaqchakusqayki serviqniki Jesuspa sutinpi ruraspayki.

³¹Chaynata mañakuruptinkum chay huñunakusqanku wasi katkatatarurqa hinaptinmi Chuya Espiritu lliwman huntaykurqa. Chaymi manaña manchakuspanku willakurqaku Diospa palabrantam.

Ima kapuqninkupas lliwchankupaq kasqanmanta

³²Lliw ñiqkunam huk sonqolla kaspanku huk runa hinalla piensaqu, manam pipas “ñoqallapam” niqchu ima kapuqninkutapas, aswanqa lliwchankupaqmi karqa tukuy imankupas. ³³*Apostolkunam aswan atiywanraq willakurqaku Jesucristopa kawsarimusqanmanta chaymi llapallankuta llumpayta Dios favorecerqa. ³⁴Paykuna ukupiqam manam pipas pisichikuqchu. Kapuqnioqkunam chakrankuta chaynataq wasinkuta *rantikuspanku qollqeta *apostolkunaman apamuqku, ³⁵paykunañataqmi sapakamaman necesitasqankuman hina qoqku. ³⁶Chaynatam Joseypas ruraraq. Payqa Leviypa castanmanta Chipre lawpi nacekuqmi karqa. Paytataqmi apostolkuna suticharqaku Bernabeywan, chay sutiqa “sonqo tiyachiq” ninanmi. ³⁷Paymi *rantikururqa chakranta, hinaspanmi chay qollqeta *apostolkunaman qorqa.

Ananiaspa hinaspa Safirapa huchallikusqanmanta

5 ¹Ananias sutiyoq runam warmin Safirapiwan *rantikururqaku chakrankuta.

²Paykunam wakín qollqeta rakikuykurqaku, Ananiasmi *apostolkunaman

aparqa wakillanta llapanta hina. Warminpas sumaqtam yacharqa kay engaño rurasqankutaqa. ³Hinaptinmi Pedro nirqa:

—Ananias ¿imanasqamá *Satanasqa tanqaypaq-tanqaykusurqanki chakramanta pagasusqayki wakin qollqeta rakikuykuspayki Chuya Espirituta llullakunaykipaqa? ⁴¿Manachum chakraykiqa qampa karqa? Ña *rantikuruptikiqa ¿manachum qampa karqa chay qollqeqa? Diostam llullakurunkiqa, manam runakunatachu —nispa.

⁵Kayta uyariruspanmi Ananias qonqayta pampaman wichiycuspa wañururqa. Chaymi llapallan yachaqkuna anchallataña mancharikururqaku. ⁶Hinaptinmi cuerponta wankuykuspanku jovenkuna wantururqaku pampamunankupaq.

⁷Yaqa kimsa hora pasaruptinmi Ananiaspa warminpas hamurqa kay pasakusqanmanta mana imatapas yachastin. ⁸Chaymi Pedro tapurqa:

—¿Chay precio nisqaykichikpichum *rantikurqankichik chakraykichikta? —nispa. Hinaptinmi Safira nirqa:

—Arí, chay preciopim —nispa.

⁹Pedroñataqmi nirqa:

—¿Imanasqamá tanteanakururqankichik Señorpa Espiritunta pruebanaykichikpaqa? Waqaya yaykumuchkankuña qosayki pampamuq runakuna, kunanñataqmi qamta apasunki —nispa.

¹⁰Niruptillanmi Pedropa ñawpaqninman Safira wichiycuspan wañururqa. Chaymi jovenkuna yaykuruspanku wañusqataña tariycuspanku aparqaku qosanpa waqtanpi pampamunankupaq. ¹¹Chaymi llapa ñiñkunawan lliw chayta llapallan yachaqkuna llumpayta mancharikurqaku.

Milagrokuna rurasqankumanta

¹²Llapa ñiñkunam huk sonqolla huñunakuqku templopi kaq Salomonpa Portalnini, *apostolkunam Diospa atiyinwan admirakuypaq *milagrokunata runakunapi ruraqku. ¹³Wakin runa paykunaman asuykuyta manchakuptinpas runakunapa hatunchasqanmi karqaku. ¹⁴Achka runakunam qaripas-warmipas Señor Jesucristoman ñiñkuspanku sapa punchaw miraqku. ¹⁵Onqoqkunatam qatakunapi chaynataq chakanakunapi callekunaman horqomuqku: “Ichapas Pedro llantuykuspallanpas sanoyarachinman” nispanku. ¹⁶Chaynallataqmi huklaw llaqtakunamantapas hamuqku achka runakuna Jerusalemman onqoqninkuta hinaspa demoniopa ñakarichisqan runakunata apamuspanku chaymi llapallanku sanoyaqku.

Pedrotawan Juanta presocharusqankumanta

¹⁷*Sacerdotekunapa jefenkunam qatiqnin *saduceokunamanta kaqkunapiwan llumpayta envidiakurqaku. ¹⁸Hinaspam *apostolkunata hapiruspanku calabozoman hinarurqaku. ¹⁹Ichaqa chay tutam Señorpa angelnin hamuspan punkuta kicharurqa. Paykunata horqoruspanmi nirqa:

²⁰—Temploman rispaykichikyá runakunaman willakamuychik kay mosoq vidamanta tukuy kay yachachikuykunata —nispa.

²¹Chaymi achikyaruptillan temploman rispanku yachachirqaku.

*Sacerdotekunapa jefenkunañataqmi paywan kaqkunapiwan *cortepi huñunakunankupaq qayachirqaku Israel casta runakunapi lliw kamachikuqkunata. Hinaspanku kacharqaku *apostolkunata calabozomanta pusamunankupaq.

²²Guardiakuna calabozoman chayaruspañataqmi apostolkunataqa manaña tari-murqakuchu chaymi kutirispanku willakurqaku:

²³—Calabozotam tariramuniku hina wichqasqata, punkupi guardiakunapas hina-llam cuidachkan, kichaykuptiykuñataqmi ukupiqa manaña pipas kasqachu —nispa.

²⁴Templopi cuidaq guardiakunapa jefenwan *sacerdotekunapa jefen chayta uyariruspankum tapunakurqaku:

—¿Imaraqchá pasakunqapas? —nispanku.

²⁵Chay ratollam huk runa hamuspan nirqa:

—Chay calabozopi wichqasqaykichik runakunataq templopim yachachichkan-ku —nispa.

²⁶Hinaptinmi guardiakuna jefenkupiwam rirqaku hinaspa runakuna rumiwan choqaparunankuta manchakuspanku mana imanaspalla pusamurqaku. ²⁷Chay autoridadkunapa kasqanman pusaramuptinkum *sacerdotekunapa jefen nirqa:

²⁸—Ñam kamachirqaykikuña Jesusmantaqa ama yachachinaykichikpaq. Ichaqa Jerusalenpi lliw runakunata yacharachispam ñoqaykuta culpawankiku chay Je-suspa wañusqanmanta.

²⁹Hinaptinmi wakín *apostolkunapiwan Pedro nirqa:

—Runakunamanta puntataqa Diostam kasukuna. ³⁰Qamkunam Jesusta cha-kataruspaykichik wañurachirqankichik ichaqa abuelonchikkunapa Diosninmi kawsarirachimurqa. ³¹Paytam Dios hatunchaspa hoqarirun *alleq lawninman munay-chakunapaq hinaspa salvaqninchik kananpaq chaynapi Israel castamasinchikkuna huchankumanta wanakuspa pampachasqa kanankupaq. ³²Kaykunamantaqa ñoqaykum testigo kaniku, testigotaqmi kasukuqninkunaman Diospa qosqan Chuya Espiritupas.

³³Autoridadkunañataqmi kaykunata uyariruspanku llumpayta piñakururqaku hinaspa wañurachinankupaq rimanakurqaku. ³⁴Hina chay autoridadkunawan-mi kachkarqa huk *fariseo Gamaliel sutiyoq. Paymi karqa Diospa leyninmanta yachachiq maestro. Paytam llaqa runakuna llumpayta respetaqku. Paymi sayaris-pan kamachirqa *apostolkuna huklawman lloqsiykunankupaq. ³⁵Hinaspa llaqa autoridadkunata nirqa:

—Israelpa miraynin masiykuna, allinta piensaychik imam kay runakunawan ruranaykichikta. ³⁶Ñawpaq punchawkunapim Teudas hatarirurqa allin hatun reqsisqapaq hapikuspan. Paytam qatirqaku yaqa tawa pachak runakuna ichaqa wañurachiptinkum qatinqinkunapas lliw cheqerurqaku, chaynapim yanqapaq karqa. ³⁷Chaynallataqmi Galilea lawmanta kaq Judaspas censo punchawkunapi llaqa runakunata hatarirachirqa ichaqa paytapas wañurachirqakum hinaptin-mi qatinqinkunapas tukuy hinastinman cheqerurqaku. ³⁸Chaymi nikichik, ama imanaychikchu kay runakunataqa, paykunataqa hawkallatayá dejaychik. Sichu ya-chachisqanku otaq imam rurasqanku runakunallamanta kaptinqa chinkarunqam. ³⁹Diosmanta kaptinmi ichaqa imayna puchukarachiypapas mana atiwaqchikchu. Cuidakuychik, yanqañataq Diospa contranpi peleachkawaqchik —nispa.

⁴⁰Chaymi lliwchanku paypa nisqanta kasuspanku *apostolkunata qayaykuspa azoterqaku. Jesuspa sutinmanta amaña rimanankupaq kamachispallam kachay-kurqaku. ⁴¹Chaymi *cortemanta apostolkuna lloqsirqaku llumpay kuisqallaña Jesucristopa sutinmanta penqakuykunata ñakarínankupaq Diospa permetisqan-kurayku. ⁴²Mana samaykuspankum sapa punchaw templopi hinaspa wasikunapi yachachiqku hinaspa Jesucristomanta willakuqku.

Diaconopaq qanchis runakunata akllasqankumanta

6 ¹Chay punchawkunapim Cristoman iñikuqkuna aswan-aswan miraraqaku. Chaymi *griego rimaq iñiqkuna quejakurqaku *hebreo rimaq iñiqkunamanta: —Sapa punchaw mikuyta aypuptinkum ñoqaykumanta kaq viudakunata mana allintachu atiendenku —nispanku.

²Chaymi chunka iskaynintin *apostolkuna llapallan iñiqkunata huñuruspanku nirqaku:

—Sichum Diospa palabran yachachiyta dejarusaqku mikuyta servinaykupaq hinapinqa manam allinchu kanman. ³Chaynaqa wawqe-panillaykuna, qamkunamantayá akllaychik qanchis runakunata Chuya Espiritupa huntasqan yachayniyoqkunata, mikuy aypukuytaqa paykunapa makinmanñam churasaqku. ⁴Ñoqaykuñataqmi Dios-ta chaylla-chaylla mañakuspa palabranta yachachisaqku —nispa.

⁵Chaymi llapa huñunasqakuna “allinmi” nispanku akllarqaku Estebanta. Paymi karqa Chuya Espiritupa huntasqan llumpay iñiyniyoq. Akllarqakutaqmi Felipeta, Procorota, Nicanorta, Timonta, Parmenasta hinaspa Nicolasta. Nicolasqa karqa judiokunapa religioninman tikrakuq Antioquia llaqtayoqmi. ⁶Paykunatam *apostolkunaman pusamurqaku, apostolkunam paykunapa hawanman makinkuta churaykuspanku Diosta mañakurqaku.

⁷Chaymi Diospa palabranta aswan-aswan willakuptinku llapa iñiqkuna aswan-aswan mirarqa Jerusalem llaqtapi. Achkañam *sacerdotekunapas Jesusman iñikuykurqaku.

Estebanta presocharusqankumanta

⁸Estebanmi Diospa ancha favorecesqan kasper chaynataq Diospa atiyinwan hun-tarisqa kaspan runakunapi admirakuypaq *milagrokunata ruraq. ⁹Jerusalenpim karqa Librasqakunapa *Huñunakunanku Wasi. Chaypim huñunakuqku Cirenemanta, Alejandriamanta, Ciliciamanta hinaspa Asiamanta kaq judiokuna. Huk punchawmi paykunamanta wakinkuna Estebanwan atipanakurqaku. ¹⁰Paykunapa manam Esteban upallachiyta atirqakuchu allin yachaywan hinaspa Chuya Espiritupa yanapakuyinwan rimasqanrayku. ¹¹Chaymi pagarurqaku huk runakunaman Estebanmanta llullakuspanku: “Ñoqaykum kay runata uyarirqaniku Moisespa hinaspa Diospa contranpi mana allin rimaqta” nispa rimanankupaq. ¹²Chaynapim llapa runakunatawan judiokunapa kamachiqninta chaynataq Diospa leynin yachachiqkunata hatarirachirqaku Estebanpa contranpi. Qonqayta pawaykuspankum Estebanta hapiruspa *corteman aysarqaku. ¹³Chay pusasqanku llulla runakunam Estebanpa contranpi kaynata nirqaku:

—Kay runam mana upallaspa mana allin palabrakunata rimaq Diospaq sapaqchasqa wasimantawan Diospa leyninmanta. ¹⁴Paymi nirqa: “Nazaretmanta kaq Jesusmi templo-ta tuñichispan Moisespa kamachiwasqanchik costumbrenchikkunata cambianqa” nispa.

¹⁵Hinaptinmi chay *cortepi llapallan tiyaqkuna Estebanta qawarispanku angelpa uyan hina uyayoqta rikururqaku.

Estebanpa willakusqanmanta

7 ¹*Sacerdotekunapa jefenmi Estebanta tapurqa:
—¿Chaynatachu rimarqanki? —nispa.

²Chaymi Estebanñataq nirqa:

—Wawqellaykuna, taytakuna, uyariykuwaychik. Ñoqanchikpa kancharichkaq Dios-ninchikmi abuelonchik Abrahamman Mesopotamia lawpi rikuriykurqa manaraq Haran

llaqtaman ripukuchkaptin. ³Paytam nirqa: “Llaqtaykimanta hinaspa aylluykimanta lloqsiy qawachinay allpaman” nispa. ⁴Chaymi Diospa nisqanman hina Abraham Caldea lawmanta ripukuspan Haran llaqtapi *yacharqa. Chaypi taytan wañukuptinmi payta Dios pusamurqa kay kasqanchik allpaman. ⁵Diosqa manam ima herenciatapas kaypiqa qorqachu, ichaqa manaraq churiyoq kachkaptinpas Diosmi prometeturqa tukuy kay allpataqa paymanwan mirayninkunaman qonanpaq. ⁶Paytam nirqa: “Miraynikikunam runapa llaqtanpi forastero hina *yachanqaku, ñakaristinmi sirviente kanqaku tawa pachak watapuni” nispa. ⁷Diosqa nirqataqmi: “Aswanqa servichikuqninku runakunatam castigasaq hinaptinmi miraynikikuna chay nacionmanta lloqsimuspanku kaypi yupaychawanqaku” nispa. ⁸Diosmi contratota ruraraq Abrahamwan hinaspa kamachirqa qari kayninkupi *señalasaq kanankupaq. Chaymi churin Isaac naceruptin pusaq punchawninman Abraham señalaraq: Isaacpas señalaraqam churin Jacobta, chaynatataqmi Jacobpas ruraraq chunka iskaynintin churinkunata. Kay chunka iskaynintinmi Israel nacionpa ayllunkunapa abuelonkuna karqa.

⁹—Jacobpa churinkunam wawqenku Joseymanta envidiakuspanku *rantikururqaku Egipto nacionman apanankupaq. Ichaqa Diosmi Joseyta yanapaspan ¹⁰librarqa llaqa ñakarinyinkunamanta. Dios favoreceptinmi Joseyqa allin yachayniyoq karqa chaymi Rey Faraonpas allinta qawaspan Joseyta akllaraq Egipto nacionpi hinaspa kikin reypa wasinpi kamachikuq kananpaq.

¹¹—Llumpay yarqaymi karqa Egipto nacionpipas chaynataq Canaan lawpipas. Hinaptinmi abuelonchikkuna mana imatapas tarirqakuchu mikunankupaq. ¹²Ichaqa Egipto nacionpi trigo kasqanta Jacob yacharuspanmi churinkunata chayman punta vijepi kacharqa. ¹³Iskay kaq kutiyininkupinam Joseyqa wawqenkunaman reqsiykachikurqa chaymi Egipto nacionpa reyninpas yacharurqa pipa castanmi Joseyqa kasqanta. ¹⁴Chaynapim Joseyqa taytan Jacobta llaqa aylluntinta Egipto nacionman qayachirqa, paykunaqa karqa qanchis chunka pichqayoq runakunam. ¹⁵Chaynapimá Jacobqa Egipto nacionman ripurqa hinaspa chaypi wañukurqa, hina chaypitaqmi paypa churinkunapas wañukurqa. ¹⁶Chaymantañam paykunapa tullunkunata aparqaku Siquem llaqtaman chaypi pampankupaq. Chay sepulturatam Abraham rantirqa qollqewan Hamorpa churinkunamanta.

¹⁷—Abrahamnman Diospa prometesan cumplikuruchkaptinñam Israelpa llaqa mirayninkuna llumpa-llumpayta mirarurqa Egipto nacionpi. ¹⁸Chaymantam Egipto nacionpiqa munaychakurqa Joseyta mana reqsiq reyña. ¹⁹Paymi engañaspa llumpayta ñakarichirqa abuelonchikkunata, llullu wawakuna wañunankupaqmi wischunankupaq obligarqaku. ²⁰Chay tiempopim Moisespas nacerqa. Paymi karqa Diospa kuyasqan suma-sumaq wawa chaymi tayta-maman kimsa killa wasinkupi uywarqaku. ²¹Tayta-mamanku wischuruptinmi Egipto nacion reypa warmi churin tarikuspan wawanta hina uywakurqa. ²²Chaynapim Egiptopi tukuy yachaykunata yachachirqaku chaymi Moisesqa hatun reqsisqa runa karqa rimayninpipas chaynataq rurayninpipas.

²³—Moises tawa chunka watayoq karuspanñataqmi Israelpa mirayninmasinkunaman watukuq rirqa. ²⁴Chaypim Egipto runata rikururqa Israelpa castan runata maqachkaqta. Payta harkaspanmi maqaqin Egipto runata vengakuspa wañurachirqa. ²⁵Paymi piensarqa: “Castaykunaga luegoch cuentata qokunqaku paykunataqa ñoqantakama Dios librananta” nispa, aswanqa paykunaqa manam entienderqakuchu. ²⁶Paqarinñintintañataqmi Moises tarirurqa paypa castan iskay runakuna peleachkaqta, mana peleanankuta munaspanmi nirqa: “Qamkunaqa wawqentinmi kankichik ¿imanasqataq qamkunaqa maqanakuchkankichik?” nispa. ²⁷Hinaptinmi chay castamasin maqqa runa Moiesta tanqarispa nirqa: “¿Pitaq qamtaqa churasurqanki ñoqaykupa jefeyku hinaspa juezniyku

kanaykipaq. ²⁸¿Qayna punchaw wañuchisqayki Egipto runata hinachu ñoqatapas wañura-chiwayta munanki?” nispa. ²⁹Kayta uyariuspanmi Moises ayqekuspa ripukurqa Madian lawman. Runapa llaqtanpi forastero *yachachkaptinmi iskay churinkuna nacerqa.

³⁰—Tawa chunka wata pasaruptinñam Sinai chunniq orqopi angelta rikurusqa rupachkaq tankar kichkapi. ³¹Moisesñataqmi chayta rikuruspan admirakurqa hinaspa sumaqta qawaykuyta munaspan asuykuspan uyarirqa Diospa kayna nisqanta: ³²“Ñoqaqa kani abueloyki Abrahampa, Isaacpa hinaspa Jacobpa Diosninmi” nispa. Chaymi Moises mancharikuywan katkatatayta qallaykuspan ni qawariy-tapas atirqachu. ³³Chaymi Señor Dios nirqa: “*Usutaykita horqokuy, sarusqayki allpaqa ñoqapaq sapaqchasqa allpam. ³⁴Qawachkanipunim Egipto nacionpi runaykunapa ñakarisqanta, uyarichkanitaqmi waqasqankutapas. Chaymi uraykamuni paykunata libranaypaq. Riyá, ñoqam kachasqayki Egipto nacionman” nispa.

³⁵—Chaymi: “¿Pitaq qamtaqa churasurqanki ñoqaykupa jefeyku hinaspa jueznayku kanaykipaq?” nispa despreciasqanku Moiesta tankar-kichkapi rikuriq angelnintakama Dios kamachirqa paykunapa libraqnin hinaspa jefen kananpaq. ³⁶Chaynapimá Moisesqa Egipto nacionmanta libramurqa llaqa abuelonchikkunata, Diospa atiynta qawachispam admirakuypaq *milagrokunata rurarqa Egipto nacionpi, Puka Lamar Qochapi chaynataq chunniqpipas tawa chunka watapuni. ³⁷Chay kikin Moiestaqmi Israelpa miraynin masinchikkunatapas nirqa: “Diosmi castanchikmanta ñoqata hina rikurichipusunkichik huk willakuqta” nispa. ³⁸Chay Moisesmá karqa huñunasqa llaqa abuelonchikkunawan chunniqpi, paytaqmi karqa Sinai Orqopi rimapayaqnin angelwanpas. Paytaqmi kawsananchikpaq palabrakunatapas chaskipuwaraqanchik.

³⁹—Ichaqa chay abuelonchikkunam payta mana kasukuyta munarqakuchu hinaspa qepanchakuruspanku Egipto nacionman kutikuyta munaspa ⁴⁰Aaronta nirqaku: “Rurapuwayku taytachakunata Dios hina pusawananchikpaq. Egipto nacionmanta horqomuwaqninchik chay Moiestaqa imach pasarun manam yachanchikchu” nispa. ⁴¹Chaymi rurarurqaku qorimanta malta torota hinaspa animalkunata wañuchispa chay taytachaman ofrecerqaku, makinkupa rurarusqanwanmá kusikurqaku. ⁴²Chaynapim Diospas paykunata qepanchakuruspa saqerurqa lucerokunataña adoranankupa, Diosmanta willakuqkunapa qellqasqan libropim kaynata nichkan:

“Yaw Israel castakuna,
chunniqpi tawa chunka wata kaspaykichikqa
animalkunatawan wakin ofrendakunataqa
manam ofrecewarqankichikchu.

⁴³Aswanqa chay Moloc taytachaykichikpa karpantam aparqankichik.
Renfan taytaykichikpa lucerontam aparqankichik.
Chay taytachakunatam adoranaykichikpaq ruraraqanchik.
Chayraykum Babilonia llaqtapa waklawninman qarqosaykichik.”

⁴⁴—Chay chunniqpi ñawpa abuelonchikkuna huk karpapi waqaychaqku Diospa kamachikuyninkunata. Chay karpataqa ruraraqaku Moisesman Diospa qawachisqanpi hinam chaynataq kamachisqanpi hinam. ⁴⁵Abuelonchikkunam chaskirqaku chay karpata herenciata hina. Chay karpata apamuspankum Josueywan hamurqaku kay allpanchikman huk casta runakunata allpanmanta qarqoruspanku. Diosmi chay runakunata qarqochirqa kay allpata abuelonchikkunaman qonanpaq. Karpallapimá

Diosninchiktaqa adoraqku Rey Davidpa tiemponkama. ⁴⁶Davidta Dios favoreceptinmi David templo rurayta munarqa abuelon Jacobpa Diosninqa. ⁴⁷Ichaqa Davidpa churin Salomonmi templota rurarqa. ⁴⁸Hanaq pachapi Diosqa manam runakunapa rurasqan templokunapichu *yachan. Diosmanta willakuqpas Señorpa nisqantam kaynata nirqa:

⁴⁹ “Hanaq pachaqa gobiernaspa tiyanaymi.

Kay pachaqa ñoqapa sarunaymi.

¿Imayna wasitataq rurapuwan kichikman?

¿Maypitaq sarunay sitiota rurapuwan kichikman?

⁵⁰ ¿Manachum atiywan ruraraqani tukuy kay llapa imakunataqa?”

⁵¹ Estebanmi nirqataq:

—Qamkunaqa rumi sonqo runakunam kankichik. Dios mana reqsiq runapa hinam rinrikichikpas, sonqoykichikpas kachkan. Qamkunaqa Chuya Espiritupa contrallanpi kaspam, ñawpa abueloykichikkuna hinapuni kachkankichik. ⁵²¿Diosmanta willakuqkunataqa manachum ñawpaq abueloykichikkuna llapallanta ñakarichirqaku? Diospa justo Churin hamunanmanta willakuqkunatapas wañuchir-qakum. Chay justotam traicionaspaykichik wañurachinkichik. ⁵³Qamkunamanmi angelninkunawan Dios qosurqankichik leyninta ichaqa manam kasukunkichikchu.

Esteban wañuchisqankumanta

⁵⁴Judio autoridadkuna kayta uyariruspankum llumpay rabiawan Estebanpa contranpi kachupakurqaku. ⁵⁵Estebanñataqmi Chuya Espiritupa huntasqan, cielota qawaripa rikururqa Diospa kanchayninta, rikururqataqmi Jesucristotapas Diospa *alleq lawninpi sayachkaqta. ⁵⁶Chaymi Esteban nirqa:

—¡Qawaychik! Kikin hanaq pachatam rikuchkani, Diospa alleq lawninpi Diosmanta Hamuq Runa sayachkan —nispam.

⁵⁷Chaymi paykuna mana uyariyta munaspanku rinrinkuta tapakururqaku hinaspan qapariskanu lliw waykarurqaku. ⁵⁸Hinaspan llaqtapa cantonman aysaruspanku rumiwan choqaparurqaku. Esteban acusaq runakunam choqapanankukama pachankuta cuidachir-qaku Saulo sutiyoq jovenwan. ⁵⁹Rumiwan choqapachkaptinkum Esteban mañakurqa:

—Señor Jesus almaytayá chaskiykuy —nispam.

⁶⁰Hinaspanmi qonqorakuykuspan qaparirqa:

—Señorlláy, amayá castigaychu kay hucha rurasqankumantaqa —nispam. Hinaspan wañukurqa.

İniqkunata Saulo ñakarichisqanmanta

8 ¹Chaymi Saulo allinpaq hapirqa Esteban wañuchisqankuta. Hina chay punchawllapim llapa İniqkunata ñakarichinankupa qatikachayta qallaykurqaku. Chaymi llapallan İniqkuna cheqerurqaku Judea lawman hinaspa Samaria lawman. *Apostolkunallañam Jerusalem-piqa qeparurqaku. ²Hinaptinmi Dios yupaychaq wakin runakuna pamparurqaku Estebanta, paymantam llumpayta waqarqaku. ³Sauloñataqmi İniqkunata chinkachinanpaq qatikacharqa wasin-wasin hinaspan qaritapas warmitapas carcelman apaq.

Samaria llaqtapi willakusqankumanta

⁴Aswanqa Jerusalemanta cheqechisqakunam mayman rispankupas Jesucristomanta allin noticiakunata willakuqku. ⁵Chaynapim Felipepas rirqa Samaria llaqtaman hinaspam Jesucristomanta willakurqa. ⁶Chaymi llapa runakuna huñunakuspanku Felipepa nisqanta huk sonqolla uyarirqaku, rikurqakutaqmi *milagrokuna Felipepa rurasqantapas. ⁷Demoniopa ñakarichisqan runakunatapas sanoyachirqam, chay demoniokunam runakunata qaparichistin lloqsiq. Sanoyaqtamki suchukunapas hinaspam wistukunapas. ⁸Chayraykum chay llaqtapi runakunaqa llumpay kusisqa karqaku.

⁹Samaria llaqtapim kachkarqa Simon sutiyoq brujo runa, paymi chay llaqtapi llapa runakunata admirachiq: “Ñoqaqa ancha yachayniyoq runam kani” nispa.

¹⁰Paytam taksapas-hatunpas kasukuqku hinaspam paymanta niqku:

—Kay runapiqa Diospa ancha atiyinmi kachkan —nispanku.

¹¹Paytamá kasukuqku brujerianwan unaysuña admirachiptin. ¹²Aswanqa Diospa munaychakusqanmanta hinaspam runakunata salvaq Jesucristopa sutinmanta Felipe rimaqta uyarispankum qaripas-warmipas inikuspanku Felipewan bautizachikurqaku. ¹³Chaymi Simonpas Jesucristoman inikuspan bautizachikurqa hinaspam Felipewanña purirqa. Diospa atiyinwan *milagrokunata Felipepa rurasqanta qawaspanñataqmi admirakurqa.

¹⁴Samaria llaqtapi runakuna Diospa palabran chaskisqankuta yacharuspankuñataqmi Jerusalemni *apostolkuna kacharqaku Pedrotawan Juanta. ¹⁵Samaria llaqtaman chayaruspankum Diosta mañakurqaku Samariapi iniqkuna Chuya Espirituta chaskinankupaq. ¹⁶Jesuspam sutillanpiraq paykuna bautizachikuptinkum Chuya Espirituqa manaraq mayqanmanpas hamurqaraqchu. ¹⁷Chaymi Pedrowan Juan iniqkunaman makinkuta churaykuptinku chaskirqaku Chuya Espirituta.

¹⁸Iniqkunaman *apostolkuna makinkuta churaptinmi paykunaman Chuya Espiritu qomusqa karqa, chaytam Simon rikurqa chaymi apostolkunaman qollqeta gawachispan ¹⁹nirqa:

—Qoykuwaychik chay atiyta chaynapi pimanpas makiyta churaykuptiy Chuya Espirituta chaskinankupaq —nispa.

²⁰Chaymi Pedroñataq nirqa:

—iQollqekiwan kuskayá chinkay Diospa qosqanta qollqewan rantiruy piensasqaykimanta! ²¹Kay atiyqa manam qampaqchu, sonqoykipi munasqaykikunaqa manam Diospaq hinachu. ²²Wanakuy chay llumpay mana allin ruray munasqaykimanta hinaspam Diosta mañakuy, ichapas chaynapi sonqoykipi chay piensasqaykita pampachasunkiman. ²³Yachanim qamqa envidiosollaña kasqaykita hinaspam mana allin ruraykunawanpas watasqa kasqaykita.

²⁴Hinaptinmi Simonñataq nirqa:

—Señortayá mañapullawaychik nisqaykichikman hina imapas ama pasawanapanpaq —nispa.

²⁵Jesucristomanta willaruspam Diospa palabrantam *apostolkuna yachachirqaku hinaspam kutirqaku Jerusalemman Samaria llaqtachakunapi Cristomanta allin noticiakunata willakustin.

Etiopia nacionniyoq runawan Felipe tupasqanmanta

²⁶Chaymantam Felipepa Diospa angelnin kaynata kamachirqa:

—Kaymanta riy surlawman Jerusalemanta Gaza llaqtaman riq ñanninta —nispa.

Chayqa chunniq ñanmi. ²⁷Felipe rispanmi ñanpi tuparurqa Etiopia nacion-pi kamachikuq runawan. Payqa karqa Etiopia nacionpi Candace sutiyoq reinapa qollqen waqaychaqmi. Paymi Jerusalenpi Dios adoraq risqanmanta kutichkarqa. ²⁸Payqa caballopa aysasqan carretapim richkarqa llaqtan lawman Diosmanta willakuq Isaiaspa qellqasqan librota leestin. ²⁹Chaymi Felipeta Chuya Espiritu nirqa: —Wak carretata haypaspayki asuykuy —nispá.

³⁰Chaymi Felipe kallpaspan, Isaiaspa qellqasqan libro leesqanta uyarispan tapurqa: —¿Entiendenkichu chay leesqaykípa imam nisqanta? —nispá.

³¹Kamachikuqñataqmi nirqa: —¿Imaynataq entiendeyman mana pipas yachaykachiwaptinqa? —nispan. Chaymi Felipeta ruegarqa seqaspan waqtanpi tiyananpaq.

³²Chay libropi leesqanmi kayna karqa:

Nakanankupaq ovejata hina pusaptinkum mana rimarirqachu.
Imaynam carnero kanman millwan rutuqninpa qayllanpi upallalla,
chaynam paypas karqa ñakarichiqninkunapa qayllanpi upallalla.

³³Humillaykachispankum mana allin arreglotachu rurapurqaku.
¿Pitaq willakunman mirayninmanta wañurachichkaptinkuqa?

³⁴Hinaptinmi chay kamachikuq tapurqa Felipeta:
—Niykuway ¿pimantataq kay willakuqqa rimachkan, kikinmantachu icha pimantataq? —nispá.

³⁵Chaymi leesqankumanta qallaykuspan Jesusmanta allin noticiakunata Felipe willarqa. ³⁶Chaymi yakupa kasqanman chayaruptinku chay kamachikuq nirqa:
—Kayqaya kaypi kasqa yaku ¿imaraqtaq faltawan bautizawanaykipaq? —nispá.
(³⁷Chaymi Felipeñataq nirqa:
—Tukuy sonqoykiwan ñiptikiqa allinmi —nispá.
Hinaptinmi chay kamachikuqñataq nirqa:
—Greenim Jesucristoqa Diospa Churin kasqanta.)

³⁸Chaynata niruspanmi carretata sayachinanpaq kamachirqa. Chaymi iskayninku uraykurqaku yakuman hinaptinmi Felipe bautizarqa. ³⁹Yakumanta seqaruptinkuñataqmi Señorpa Espiritun Felipeta huklawman aparurqa. Hinaptinmi chay kamachikuqqa manaña rikurqachu Felipeta, ichaqa kusiqañam pasakurqa. ⁴⁰Felipeñataqmi Azoto sutiyoq llaqtachapiña rikurirurqa hinaspanmi llaqtan-llaqtan rirqa Jesusmanta allin noticiakunata willakustin Cesarea llaqtaman chayanankama.

Saulopa ñikusqanmanta

(Hch 22:6-16. 26:12-18)

9 ¹Sauloñataqmi Jesucristoman ñiqkunata wañuchinanpaq amenazarqa. Chay-raykum *sacerdotekunapa jefenman pasarqa. ²Oficiokunatam mañakurqa Damasco llaqtapi *huñunakunanku wasikunapi kamachikuqkunapaq chaynapi Jesucristo qatikunata warmitapas-qaritapas presota Jerusalen llaqtaman pusamunanpaq. ³Damasco llaqtaman chayaykuchkaptinñam qonqayllamanta huk lliypay hina payta kanchaykurqa. ⁴Chaymi Saulo pampaman wichiykuspan uyarirqa:
—Saulo, Saulo ¿imanasqataq ñakarichiwanykipaq qatikachawanki? —niqta.

⁵Chaymi Saulo tapurqa:
—¿Pitaq kanki Señor? —nispá.

Hinaptinmi nimurqa:

—Ñoqaqa qatikachawasqayki Jesusmi kani. ⁶Hatarispayki Damasco llaqtaman yaykuy, chaypim imam ruranaykita nisunki —nispa.

⁷Saulowan riqkunam chay rimamusqanta uyarirqaku, ichaqa manam pitapas rikurqakuchu. Chaymi admirasqallaña karqaku. ⁸Sauloñataqmi pampamanta hatarispan manaña imatapas rikurqachu ñawsayarusqanrayku. Chaymi makinmanta aysaspanku Damascoman pusaykurqaku. ⁹Chaynapim kimsa punchaw karqa mana rikukuq, manam imatapas mikurqachu nitaq tomarqachu.

¹⁰Chay Damasco llaqtapim *yacharqa Jesucristopi ñiniq Ananias sutiyoq runa. Paymanmi Señor rikuriyuspan nirqa:

—Ananias —nispa.

Chaymi pay nirqa:

—¿Imata Señor? —nispa.

¹¹Chaymi Señor nirqa:

—Hatarispayki riy Derecha sutiyoq calleman, hinaspayki Judaspa wasinpi Tarso llaqtayoy Saulota maskamuy. Paymi Diosta mañakuspan ¹²revelacionninpi rikusurqanki paypa kasqanman yaykuchkaqta chaynapa paypa hawanman makikita churaptiki huktawan qawarikunanpaq.

¹³Chaymi Ananiasñataq nirqa:

—Señorlláy, achkaq runakunam willawarqaku chay runamantaqa, payqa Jerusalem llaqtapim qanman ñiniqkunata ñakarichirqa. ¹⁴Kunanñataqmi *sacerdotekunapa jefenpa kamachisqan hamurun qampa sutikipi mañakuqkunata presocharanpaq.

¹⁵Chaymi Señorñataq Ananiasta nirqa:

—Pasaypuni, chay runataqa akllarqani huklaw nacionkunapi runakunaman, reykunaman hinaspa Israelpa mirayninkunaman ñoqamanta willakunanpaqmi.

¹⁶Ñoqam payman yachachisqaq ñoqarayku llumpay ñakarantina.

¹⁷Chaymi Ananias pasarqa Saulopa kasqan wasiman hinaspa yaykuruspan Saulopa hawanman makinta churaykuspan nirqa:

—Wawqey Saulo, chay hamusqayki ñanpi rikurusuqni Señor Jesusmi kachamuwarqa qamta qawarichinaypaq hinaspa Chuya Espiritupa huntasqan kanaykipaq —nispa.

¹⁸Hinaptinmi chaypunilla paypa ñawinmanta wichirurqa escama hina, hinaptinmi qawakurqaña. Chaymi Saulo hatarispan bautizachikurqa. ¹⁹Mikuywan kallpanchakuykuspanmi chay punchawkuna qeparqa Damasco llaqtapi ñiniqkunawan.

Damasco llaqtapi Saulo willakusqanmanta

²⁰Saulom willakurqa *huñunankunanku wasikunapi: murallanta (Hch 9:25)

—Jesucristoqa Diospa Churinmi —nispa.

²¹Lliw uyariqkunañataqmi admirakuspanku kaynata ninakurqaku:

—¿Manachu kay runaqa Jerusalem llaqtapi purirqa Jesucristopa sutinpi mañakuqkunata ñakarichistin? ¿Manachum kikinpuni kaymanpas hamurqa ñiniqkunata presocharuspan *sacerdotekunapa jefenkunaman apananpaq? —nispa.

²²Ichaqa Saulom aswan-aswan kallpanchakuspan Jesusqa cheqaptapuni prometesqa Cristo kasqanta willakurqa chaynapa Damascopi *yachaq judiokunapas ima piensaytapas mana atinankukama.

Saulopa lluptikusqanmanta

²³Achka punchaw pasaruptinmi judiokuna yacharachinakurqaku Saulota wañura-chinankupaq. ²⁴Ichaqa Saulom chayta yacharurqa. Chaymi paykuna tuta-punchaw chay llaqtapa punkunkunapi suyaqku wañurachinankupaq. ²⁵Aswanqa ñiñkunam hatun canastapi Saulota tutallan uraykarachirqaku chay llaqtapa muyuriqnin perqanta

Jerusalen llaqtapi Saulo tarikusunmanta

²⁶Saulo Jerusalenman chayaruspanmi ñiñkunawan huñnakuyta munarqa, ichaqa paykunam manchakurqaku Jesucristoman ñisqanta mana creespanku. ²⁷Aswanqa Bernabeymi Saulota pusarqa *apostolkunaman hinaspa willarqa Jesucristota ñanpi Saulo rikumusqanmanta hinaspa paytapas Señor rimapayasqanmanta chaynataq Damasco llaqtapi mana manchakuspa Jesucristopa sutinpi rimasqanmantapas. ²⁸Chaymi Sauloqa Jerusalenpiña apostolkunawan puriq. ²⁹Mana manchakuspan rimaq Señorpa sutinpi, atipanakuqtaqmi *griego rimaq judiokunawanpas, aswanqa paykunam wañurachiypi riqku. ³⁰Jesucristoman ñiñkuqkuna chayta musyaruspankum Saulota pusarurqaku Cesareaman hinaspa Tarso llaqtaman aviarurqaku.

³¹Chaymi ñiñkunana tukuy Judea lawpipas, Galilea lawpipas hinaspa Samaria lawpipas hawkaña karqaku. Ñiyninkupim wiñaqku hinaspa Señorta manchakuspanku kawsaqku, Chuya Espiritupa kallpanchasqan kaspankum aswan-aswan miraqqku.

Eneaspa sanoyasqanmanta

³²*Apostol Pedrom llaqa ñiñkunata watukuspan Lida llaqtapi ñiñkuqkunamanpas chayarurqa. ³³Chaypim tarirqa Eneas sutiyoq runata, paymi suchuyaruspan pusaq wataña camapi kachkarqa. ³⁴Hinaptinmi Pedro nirqa:

—Eneas, Jesucristom sanoyarachisunki, hatarispayki camaykita allichay —nispa.

Chay ratollam Eneas hatarirurqa. ³⁵Lida llaqtapi hinaspa Saron llaqtapi lliw *yachaqqunam payta rikururqaku hinaspankum Señor Jesucristomanña ñiñkurqaku.

Dorcaspas kawsarirusqanmanta

³⁶Chay Jope llaqtachapim *yacharqa Jesucristopi ñiñkuq Tabita sutiyoq warmi, paypa sutinmi griego rimaypi karqa Dorcas. Paymi achka allinkunata ruraq hinaspa wakchakunata yanapaq. ³⁷Chay punchawkunapi onqoruspanmi wañukurqa chaymi cuerponta bañaruspanku wasipa altosninpi chutaykurqaku. ³⁸Lida llaqtam hichpalla karqa chay Jope llaqtamanta chaymi ñiñkunana chaypi Pedro kasqanta yacharuspanku iskay runakunawan nichimurqaku:

—Kunanpuni pasamuy Jope llaqtaman —nispa.

³⁹Chaynata Pedroman willaykuptinkum pasarqa paykunawan. Chayaruptinñataqmi Pedrotas pusaykurqaku wañuqpa kasqan cuartoman. Pedroman llaqa viudakuna asuykuspam waqastin qawachirqaku Dorcaspas rurasqan camisakunatawan walikunata.

⁴⁰Pedroñataqmi chaypi lliw kaqqunata lloqsirachispan qonqoranpa Diosta mañakurqa hinaspanmi chay wañusqa warmita qawarispan nirqa:

—Tabita, hatariy —nispa.

Chaymi Tabita qawarikururqa, hinaspanmi Pedrotas rikuruspan tiyarirurqa.

⁴¹Chaymi Pedro makinmanta hapiykuspan sayarichirqa. Ñiñkunatawan viudakunata qayaspanmi kawsachkaqtaña paykunaman qawachirqa. ⁴²Chaytam Jope

llaqtapi llapa runakuna yacharurqaku, chaymi Señorman achkallaña iñikurqaku.
⁴³Chay llaqtapim Pedro qeparqa achka punchaw suela ruraq Simonpa wasinpi.

Corneliopa wasinman Pedro risqanmanta

10 ¹Cesarea llaqtapim *yacharqa Cornelio. Paymi karqa Italiano suti-yoq tropakunapi capitan. ²Corneliom wasinpi llapallan kaqkunapiwan Diosta manchakuspa serviqku, wakcha judiokunatam achka qollqewan yanapaq hinaspanmi tukuy tiempo Diosta mañakuq. ³Huk punchawmi yaqa las tresta mañakuchkaptin Dios payman rikuriykachirqa huk angelta:

—iCornelio! —nispá.

⁴Chaymi Cornelio llumpay mancharisqa qawarayaspan tapurqa:

—¿Imata Señor? —nispá.

Hinaptinmi chay angel nirqa:

—Mañakusqaykitawan wakchakuna yanapasqaykitam Dios chaskiykun.

⁵Kunanyá runakunata Jope llaqtaman kachay Simonwan sutichasqa Pedrota pusanankupaq. ⁶Payqa samapakuchkan suela ruraq Simonpa wasinpim, chayqa kachkan lamar qochapa patanpim —nispá.

⁷Chay rimapayaqnin angel chinkaruptillanmi Cornelio qayarqa iskay runankunatawan Dios serviq soldadonta ⁸hinaspan chay angelpa lliw nisqanta paykunaman willaspan kacharqa Jope llaqtaman.

⁹Paqarinnintin Corneliopa runankuna Jope llaqtapa hichpallantaña richkaptinkum yaqa chawpi punchawta Pedro seqarqa wasipa altonman Diosta mañakunanpaq. ¹⁰Llumpayta yarqarachikuspanmi mikuyta munarqa. Ichaqa mikuyta yanupunankukamam revelacionta chaskirqa. ¹¹Paymi rikurqa hanaq pachamanta tawan puntanmanta warkusqa lliklla hina uraykamuqta. ¹²Chay llikllapim karqa tawa chakiyoq animalkuna, culebra hina qasqonpa puriqkuna hinaspa alton pawaq animalkuna. ¹³Hinaptinmi Pedro uyarirqa:

—Hatariy Pedro, wañuchispa mikuy —niqta.

¹⁴Chaymi Pedroñataq nirqa:

—Manapunim mikuymanchu Señor. iÑoqaqa haykapipas manam mikurqanichu mana mikuna kaqkunataqa! —nispá.

¹⁵Chaymi payta huktawan nimurqa:

—“Mikunapaqmi” nispá Diospa nisqankunataqa amayá niychu: “Manapunim mikuymanchu” nispáqa.

¹⁶Chaynallam pasakurqa kimsakama hinaptinmi chaykunaqa hanaq pachaman kaqla hoqarikururqa. ¹⁷“Imaninantaq kayqa” nispá Pedro piensachkaptinraqmi, Corneliopa kachamusqankuna chayamuchkarqakuña. Paykunam Simonpa wasinmanta tapukuspanku punkupiña sayachkarqaku. ¹⁸Hinaspan qayakurqaku:

—¿Kaypichu Pedrowan sutichasqa Simon samakuchkan? —nispanku.

¹⁹Diospa revelasqanmanta Pedro piensachkaptinraqmi Chuya Espiritu payta nirqa: —Qawariy, kimsa runakunam maskasuchkanki. ²⁰Uraykuspayki paykunawan riy ama iskayrayaspayki, ñoqam paykunataqa kachamurqani —nispá.

²¹Chaymi Corneliopa runankunaman uraykuspan Pedro nirqa:

—Ñoqam kani qamkunapa maskasqaykichik. ¿Imamantaq hamurqankichik? —nispá.

²²Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Ñoqaykutaqa Capitan Corneliom kachamuwanku. Payqa Diosta manchakuq justo runam, paytaqa llapa judiokunapas allin runa kasqanpaqmi reqsinku. Diospa angelninmi payta kamachirqa wasinman qayachisuspayki qampa nisqaykikunata uyarinanpaq —nispa.

²³Hinaptinmi Pedro chay wasiman paykunata yaykuykachispan samachirqa. Paqarintin punchawñataqmi Pedro paykunawan pasarqa, riysirqataqmi Jope llaq-tapi *yachaq wakín ñiqkunapas.

²⁴Paqarinnintintañam chayarurqaku Cesarea llaqtaman. Chaypim Cornelio aylunkunatawan kuyasqan amistadninkunata huñuruspan Pedrotá suyachkasqa.

²⁵Corneliopa wasinman Pedro yaykuchkaptinmi Cornelioñataq chaskispan Pedro-pa ñawpaqinman qonqorakuykurqa adoranapaq. ²⁶Ichaqa Pedrom sayarichirqa:

—Sayariy, ñoqapas qam hina runallam kani —nispa.

²⁷Paywan parlastin yaykuspanñataqmi wasi ukupi tariykurqa achka huñunasqa runakunata. ²⁸Chaymi Pedro nirqa:

—Yachasqaykichik hinam judiokunaqa mana judio kaqkunawanqa mana juntanakuymankuchu, manataqmi wasinmanpas yaykuymankuchu leyniyku harkawasqankurayku. Ichaqa Diosmi yachachiwarqa amaña pitapas “Chayqa huchasapa millakuyapaq runam” nispay cheqninaypaq. ²⁹Chayraykum qayarachimu-waptikichik chaypunilla pasamurqani mana iskayrayaspay. Yachaytam munani ¿imanasqataq qayachimuwarqanki? —nispa.

³⁰Chaymi Cornelioñataq nirqa:

—Tawa punchawñam kunan hina las tresta kay wasiypi Diosta mañakuchkaptiy rikuriykuwarqa suma-sumaq kanchachkaq pachayoq runa. ³¹Hinaspam niwarqa: “Cornelio, mañakusqaykikunatawan wakchakuna yanapasqaykitam Dios chaskiykun. ³²Kunanyá runakunata Jope llaqtaman kachay, Pedrowan sutichasqa Simonta pusamunankupaq. Payqa samapakuchkan suela ruraq Simonpa wasinpim, chayqa kachkan lamar qochapa patanpim” nispa. ³³Hinaptinmi chaypunilla kachamurqani maskamusunaykipaq. Allinpaqmi hamurunkíqa. Diospa qawasqanmi kaypi lliwchayku huñunasqa kachkaniku, uyariytam munaniku Señorpa tukuy kamachisusqaykita.

Corneliopa wasinpi Pedropa willakusqanmanta

³⁴Hinaptinmi Pedro kaynata rimayta qallaykurqa:

—Kunanmi chayraq entiendeni, Diosqa manam pimanpas sayapakunchu, ³⁵payqa chaskinmi lliw nacionkunapi payta kuyaspa manchakuywan allin ruraq runakunataqa.

³⁶Diosmi Israelpa mirayninkunaman allin noticiata willachirqa Jesucristollawan imaynam Dioswan allinyanakunanchikpaq, Jesucristoqa llapallanchikpa Señorinchikmi.

³⁷Qamkunaqa yachankichikñam bautizasqanmanta Juan yacharachiptin Galilea lawmanta qallaykuspan lliw Judea lawpipas tukuy ima pasakusqanta. ³⁸Diosmi huntarqa Nazaretmanta kaq Jesucristoman Chuya Espiritupa atiyinwan hinaptinmi pay purirqa allinkunata rurastin chaynataq *Satanaspa llapa ñakarichisqan runakunata sanoyachistin, tukuy chaykunataqa rurarqa Dios paywan kasqanraykum. ³⁹Judea lawpi hinaspa Jerusalem llaqtapi Jesucristopa imam rurasqanmantaqa ñoqaykum testigo kaniku. Paytam wañurachirqaku cruzpi chakataruspanku. ⁴⁰Ichaqa Diosmi payta kawsarichirqa kimsa punchaw wañusqanmanta hinaspam rikuriykachiarqaku ñoqaykuman. ⁴¹Manam llapa runamanchu rikurirqaqa aswanqa ñoqallaykumanmi chaynapi Jesusmanta willakunaykupaq ñawpaqmantaraq Diospa akllasqan kasqaykurayku. Kawsariramuptinmi Jesuswan

kuska mikurqaniku. ⁴²Paymi kamachiwarqaku llaqa runakunaman paymanta willakunaykupaq, Jesucristotam Dios churarun wañuqkunatapas hinaspa kawsaqkunatapas juzgananpaq. ⁴³Diosmanta willakuqkunapas Jesusmantam kaynata nirqaku: “Payman llapallan ñiñtaqa huchanmantam Dios pampachanqa” nispanku.

Mana judio kaqkunapas Chuya Espiritu chaskisqankumanta

⁴⁴Chaynata Pedro rimachkaptinraqmi Chuya Espiritu hamurqa lliw uyariqninkunaman. ⁴⁵Hinaptinmi Pedrowan riq ñiñ judiokuna llumpayta admirakurqaku Pedropa uyariqninkunaman mana judio kachkaptinkupas Chuya Espirituta Dios qomusqanwan. ⁴⁶Paykunatam uyarirqaku mana yachasqanku idiomakunapi rimaqta hinaspa Dios yupaychaqta. ⁴⁷Hinaptinmi Pedro nirqa:

—Ñoqanchik hina paykunapas Chuya Espirituta chaskichkaptinkuqa çyaqachum pipas harkakunman bautizasqa kanankuta —nispa.

⁴⁸Pedrom kamachirqa Jesucristopa sutinpi bautizakunankupaq. Chaymantam Pedropa ruegarqaku iskay-kimsa punchawllapas paykunawan karinanpaq.

Jerusalenpi kaq ñiñkunaman Pedropa willasqanmanta

11 ¹Judeapi kaq ñiñkunam *apostolkunapiwan yacharurqaku mana judio kaq runakunapas Diospa palabran chaskisqankuta. ²Jerusalenman Pedro kutiramuptinñataqmi ñiñ judiokuna paywan atipanakuspanku ³nirqaku:

—¿Imanasqataq qamqa rirqanki mana *señalasaq runakunapaman hinaspa paykunawanpas mikumurqanki? —nispa.

⁴Chaymi Pedro qallariyninmanta imaynam pasakusqanta willakuspan nirqa:

⁵—Jope llaqtapim Diosta mañakuchkarqani, chaymi revelacionta chaskispay rikurqani hanaq pachamanta tawan puntanmanta warkusqa hatun lliklla hina ñoqapa kasqaykama uraykamuyta. ⁶Chaypa ukunta sumaqta qawaykuspaymi rikurqani tawa chakiyoq animalkunata, purun animalkunata, culebra hina qasqonpa puriqkunata hinaspa alton pawaq animalkunata. ⁷Hinaspaymi uyarirqani: “Hatariy Pedro, wañuchispa mikuy” niqta. ⁸“Chaymi ñoqañataq nirqani: Manapunim mikuymanchu Señor ñoqaqa haykapipas manam mikurqanichu mana mikuna kaqkunataqa!” nispa. ⁹Chaymi huktawan rimapayamurqa: “ ‘Mikunapaqmi’ nispa Diospa nisqankunataqa amayá niychu: ‘Manapunim mikuymanchu’ nispaqa.” ¹⁰Chaynallam pasakurqa kimsakama, hinaptinmi chaykunaqa hanaq pachaman kaqla hoqarikururqa. ¹¹Chay ratollapim kimsa runakuna chayaramurqa chay samakusqay wasiman Cesarea llaqtaman pusawananpaq. ¹²Chaymi Chuya Espiritu kamachiwarqa: “Paykunawan riy ama iskayrayaspayki” nispa. Ñoqawantaqmi rirqaku kay soqta ñiñqasinchikkunapas, lliwmi yaykurqaniku chay runapa wasinman. ¹³Chay runam willawarqaku wasinpi sayachkaq angel rikuriykuspan kayna nisqanta: “Kunayá runakunata Jope llaqtaman kachay Pedrowan sutichasqa Simonta pusamunankupaq. ¹⁴Paymi nisunki imaynam qampas hinaspa aylluykikunapas salvasqa kanaykichikmanta” nispa. ¹⁵Paykunata rimapayachkaptiyraqmi ñoqanchikman ñawpaqta hamusqanpi hina Chuya Espiritu paykunamanpas uraykamurqa. ¹⁶Chaymi uyariurqani Señorinchik Jesucristopa nisqanta, paymi nirqa: “Cheqaptam Juanqa bautizarqa yakuwan, qamkunatañataqmi Dios bautizasunkichik Chuya Espirituwan” nispa. ¹⁷Señor Jesucristopi ñiñkunaman ñoqanchikman hina Espiritunta Dios qoptinqa çpitaq ñoqaqa karqani Diosta harkakunaypaq?

¹⁸Chaynata Jerusalenpi kaq ñiñkunam uyariruspankum manaña Pedropa contranpichu karqaku hinaspa Diosta yupaycharqaku:

—Chaynaqa mana judio runakunamanpas Diosmi wanakuytaña qoykun wiñay-paq kawsanankupaq —nispa.

Antioquia llaqtapi ñiñkunamanta

¹⁹Estebanta wañurachispankum wakin ñiñkunatapas ñakarichinankupaq qatikacharqaku, wakiqninmi ayqekurqaku Fenicia lawkama, wakinñataq Antioquia llaqtaman. Chaykunapim judio runakunallaman Jesucristomanta willakurqaku. ²⁰Ichaqa Chipre lawmantawan chaynataq Cirene llaqtamantam wakin ñiñkuna chayarurqaku Antioquia llaqtaman, paykunam Señor Jesumanta allin noticiata willakurqaku mana judio kaq runakunaman. ²¹Diosmi atiyinwan paykunata yanaparqa chaymi achka runakuna Jesucristoman ñiñkurqaku.

²²Jerusalen llaqtapi ñiñkuna kaykunata yacharuspankum Bernabeyta kacharqaku Antioquia llaqtakama. ²³Chayaruspanmi chay llaqtapi ñiñkunapaq Diospa favorninta qawaykuspan llumpayta kusikurqa. Hinaspanmi paykunata kallpancharqa huk sonqolla qaqa hina sayaspanku Señorta qatinankupaq. ²⁴Bernabeyqa Chuya Espiritupa huntasqan kaspanmi Diosman hapipakuq allin runa karqa. Chaynapim achka runakuna yapakurqa Señorman ñispanku. ²⁵Chaymantam Bernabey pasarqa Tarso llaqtaman Saulo maskaq, tariruspanñataqmi puserqa Antioquiaman. ²⁶Chaypim huk watapuni ñiñkunawan karqaku achka runakunata yachachispanku. Chay Antioquia llaqtapim Jesucristoman ñiñkunata “cristianowan” sutichayta qallaykurqaku.

²⁷Chay punchawkunapim Diosmanta wakin willakuqkuna Jerusalenmanta rirqaku Antioquiaman. ²⁸Hukninpa sutinmi karqa Agabo. Paymi sayarispan Chuya Espiritupa yanapakuyninwan ñiñkunata nirqa:

—Tukuy kay pachapim hatun yarqay kanqa —nispa.

Chaymá cheqaptapuni pasakurqa Claudio sutiyoq reypa tiemponpi. ²⁹Hinap-tinmi Antioquiapi ñiñkuna rimanakurqaku Judeapi ñiñkunaman atisqankuman hina yanapakuy apachinankupaq. ³⁰Chaynapim Bernabeywan hinaspa Saulowan apachirqaku yanapakuyninkuta Judeapi ñiñkunapa *ancianonkunaman.

Jacobota wañuchisqankumantawan Pedrotta carcelasqankumanta

12 ¹Chay tiempopim wakin ñiñkuna ñakarichiyta Rey Herodes qallaykurqa. ²Juanpa wawqen Jacobotapas espadawan wañuchinankupaqmi kama-chirqa. ³Judiokunapa gustonpaq kasqanta qawaspanmi Pedrotapas presocharurqa. Chayqa pasakurqa Mana Qonchuyoq Tanta Mikunanku Fiesta punchawpim. ⁴Pedrota presocharuspanmi carcelman hinachirqa hinaspan tawaman rakisqa chunka soqtayoq soldadokunawan cuidachirqa. *Pascua Fiesta pasaruptinñam Pedrotta juzganapaq runakunapa qayllanman horqomuyta munarqa. ⁵Pedrota carcelpi cuidachiptinmi llapa ñiñkunañataq paypaq tukuy sonqonkuwan Diosta mañakurqaku.

Pedrota Dios librasqanmanta

⁶Herodesmi nirqa:

—Paqarinmi Pedrotta horqosaq llapa runakunaman —nispa.

Chay tutam Pedro puñuchkarqa iskay soldadokunapa chawpinpi iskay cadenawan watasqa, wakin soldadokunañataqmi punkupi kachkarqaku carcelta cuidaspanku. ⁷Hinap-tinmi qonqayllamanta Señorpa angelnin chaypi rikurirurqa chay carcelta kanchayninwan huntaykuspa. Chay angelmi Pedrotta waqtanpi laqyaykuspan rikcharichirqa hinaspanmi nirqa:

—Utqayman hatariy —nispá.

Hinaptinmi Pedropa makinmanta cadenakuna wichirurqa. ⁸Angelmi nirqa:

—Weqawnikita sumaqta watakuspayki *usutaykiwan hinakuy —nispá.

Chaynata Pedro ruraruptionmi angel nirqa:

—Capakuspayki qatiway —nispá.

⁹Lloqsiruspanmi angelpa qepanta rirqa, ichaqa manam yacharqachu angelpa rurasqanqa cheqap kasqanta chaymi piensarqa revelacionlla kasqanta. ¹⁰Ichaqa iskay punkupi kaq soldadokunapa ñawpaqninta pasaruspankum calleman lloqsiq fierro punkuman chayarurqaku hinaptinmi chay punku kikillanmanta kichakuykurqa. Lloqsiruspanku huk calletaña puriruptinkum qonqayta angel sapallanta saqerurqa. ¹¹Chayraq musyakuruspanmi Pedro nirqa:

—Kunanmi ichaqa cheqappuni kasqanta yacharuni. Señormi kachamuwarqa angelninta Herodesmanta hinaspa llapa judiokunapa mana allin piensasqanmanta librawanapaq.

¹²Chaynata piensasqanmi Pedro pasarqa Juan Marcospa maman Mariapa wasinta. Chay wasipim achka runakuna huñunakuspanku Diosta mañakuchkarqaku. ¹³Hawa punkuta Pedro takaykuptinmi Rode sutioyq sipascha rirqa qawamunanpaq. ¹⁴Ichaqa Pedropa rimasqanta reqsiruspanmi kusikuyllawanña mana punkutapas kichaspan kallparqa ukuman:

—Pedrom punkupi kachkan —nispán.

¹⁵Chaymi sipaschata nirqaku:

—Icha locayarunki —nispá.

Payñataqmi nirqa:

—Pedropunim —nispá.

Paykunañataqmi aswanraq nirqaku:

—Manam payqa kanmanchu, angelninchá —nispanku.

¹⁶Pedroñataqmi punkuta takay-takachkarqa hinaptinmi kichaykuptinku pay kasqanta rikuykuspanku llumpayta admirakurqaku. ¹⁷Chaymi makinwan upallanankupaq señaschaspan paykunaman willarqa imaynatam carcelmanta Señor horqoramusqanmanta. Nirqataqmi:

—Willaychik Jacobomanwan ñinqamasinchikkunaman —nispá.

Chaymanta lloqsiruspanmi huklawman pasakurqa.

¹⁸Achikyaruptinñataqmi soldadokuna llumpay chaqwapi karqaku imaynanpim Pedropa chinkarusqanta mana yachaspanku. ¹⁹Pedrota Herodes maskachimuptinmi mana tarimurqakuchu chaymi soldadokunata tapupaykuspan kamachirqa paykunataña wañuchinankupaq. Chaypa qepantañam Herodes ripukurqa Judeamanta Cesarea llaqtapi yachananpaq.

Herodespa wañusqanmanta

²⁰Tiro llaqtapi kaq hinaspa Sidon llaqtapi kaq runakunam Herodespa llaqtanmanta kawsaykunata chaskiqlu, ichaqa Herodesmi paykunawan piñakuruspa manaña apachirqachu kawsaykunata chaymi paykuna tanteeanakururqaku Herodeswan rimanankupaq. Chayraykum amistadta rurarurqaku Rey Herodespa confianza serviqnin Blastowan chaynapi paypa yanapakuyinwan Herodeswan kaqla allinyanakunankupaq. ²¹Chaymi Herodes paykunata citarurqa huk punchaw rimanakunankupaq. Chay punchaw chayaramuptinmi rey kanan pachawan suma-sumaqta pachakururqa hinaspaq sumaq tiyananpi tiyaykuspan llapa runakunaman rimarqa. ²²Hinaptinmi chay runakuna qaparispanku nirqaku:

—iKayqa Diosmi, manam runachu! —nispá.

²³Dios hina adorachikuspanmi mana nirqachu Diosta adoranankupaq. Hinapintinmi Herodesta Diospa angelnin chay ratolla onqorachirqa, chaymi urukunapa mikusqan wañurqa.

²⁴Diospa palabranmi ichaqa tukuy hinastinpi willakuptinku mirarqa.

²⁵Bernabeywan Sauloñaataqmi yanapakuyninkuta tukuruspanku Jerusalemanta kutikurqaku Marcoswan sutichasqa Juanta pusarikuspanku.

Bernabeywan Saulo willakuq lloqsisqankumanta

13 ¹Antioquiapi iñiqkunawanmi kachkarqa Diosmanta willakuqkunawan yachachiqkuna. Paykunam karqa Bernabey, Simon Negro, Cirenemanta kaq Lucio, Manaen hinaspa Saulo. Manaenqa karqa Galilea lawpi munaychakuq Herodeswan warma kaspera kuska uywasqam. ²Huk punchaw ayunaspanku Señor-ta adorachkaptinkum Chuya Espiritu nirqa:

—Bernabeytawan Saulota rakiyuwaychik, paykunataqa qayarqani kamachisqayta ruranankupaqmi —nispa.

³Ayunaruspankum Diosta mañakurqaku hinaspam makinkuta paykunapa hawanman churaykuspanku aviaturqaku.

Chipre lawpi apostolkunapa willakusqanmanta

⁴Chuya Espiritupa kachasqanmi Bernabeywan Saulo chayaturqaku Seleuciaman, chaymantañaataqmi buquepi rirqaku Chipre islaman. ⁵Chay islapa patan Salamina sutiyoq llaqtaman chayaruspankum Diospa palabranmanta willakurqaku judiokunapa ⁶huñunakunanku wasikunapi. Paykunawantaqmi Juanpas rirqa yanapananpaq. ⁶Chay enteron islanta puriruspankum chayaturqaku Pafos llaqtaman. Chaypim tariurqaku Barjesus sutiyoq judiokunamanta kaq brujota. Paymi llullakuspan nirqa: —Diosmanta willakuqmi kani —nispa.

⁷Chay brujom yanapaq allin yachayniyoq prefecto Sergio Pablota. Chay prefectom Diospa palabran-ta uyariyta munaspan qayachimurqa Bernabeytawan Saulota. ⁸Ichaqa Elimaswan sutichasqa chay brujom paykunapa contranpi karqa prefecto Sergio ama iñinanpaq. ⁹Aswanqa Pabloman sutichasqanku Saulom Chuya Espiritupa huntasqan chay brujota qawarayarusan nirqa:

¹⁰—iImaymana llullapa hinaspa tukuy mana allinta ruraspa allin kaqkunapa contranpi sayariq Supaypa churin runa! ¿Imanasqataq mana samaspa Señorpa cheqap ñanninkunapi kay munaqkunata pantachichkanki? ¹¹Kunanmi Señor castigasunki, ñaw-sayaruspaykim unay punchawkuna intipa kanchayninpas mana rikuq kanki —nispa.

Chayllapunim tutayaq qosnipi hina rikurirurqa, mana rikukuyta atispanmi tampikachaspan maskarqa pipas makinmanta pusarikunanpaq. ¹²Kaykunata prefecto rikuspanmi Señor-manta Pablota yachachisqanta uyarispan admirakuywan iñikurqa.

Pabloman Bernabey Pisidia law Antioquia llaqtapi willakusqankumanta

¹³Pablom riqmasinkunapiwan Pafosmanta buquepi lloqsirqaku Panfilia lawpi Perge llaqtaman. Juanñaataqmi paykunamanta rakikuruspan Jerusalemanta kutikurqa. ¹⁴Chaymantam Pabloman Bernabey Pergemanta rirqaku Pisidia lawpi Antioquia llaqtaman. Chaypim ¹⁵samana punchawpi judiokunapa huñunakunan wasiman yaykuspanku tiyaykurqaku. ¹⁵Diospa leynintawan Diosmanta willakuqkunapa qellqasqanta leeruspankum chay huñunakusqankupi kamachikuqkuna Pablota Bernabeyta nichirqaku:

—Wawqeykuna, imallapas willarikunaykichik kaptinqa kunanyá willarikuy-chik —nisa.

¹⁶Chaymi Pablo sayarispan makinwan upallanankupaq señaschaspan nirqa:

—Israelpa mirayninkuna chaynataq Diosta kuyaspaykichik manchakuqkuna, uyariychik, ¹⁷Israel runakunapa Diosninchikmi ñawpaq abuelonchikkunata akllarqa hinaspanmi achka-achkaman mirachirqa runapa llaqtan Egipto nacionpi *yachaptinkuraq, chay llaqtapi ñakarisqankumantam atiyinwan horqomurqa. ¹⁸Tawa chunka watapunitaqmi mana kasukuchkaptinkupas chunniqpi paykunata Dios yanaparqa. ¹⁹Canaan allpapi qanchis nacionkunata chinkachispam chay allpata ñawpaq abuelonchikkunaman qorqa. ²⁰Yaqa tawa pachak pichqa chunkan watapunim juezkunawan gobiernachirqa Diosmanta willakuq Samuelpa tiemponkama. ²¹Abuelonchikkuna reyta mañakuptinkum Dios qorqa Saula paykunata tawa chunka wata gobiernanapaq, payqa Benjaminpa castan Cispa churinmi karqa. ²²Payta rey kayninmanta wischuruspanñataqmi akllarqa Davidtaña abuelonchikkunapa reynin kananpaq, paymantam Dios nirqa: “Reqsinim Isaipa churin Davidta, payqa agradoypaqmi, paymi ruranqa tukuy ima ñoqapa munasqayta” nisa. ²³Kikin Davidpa mirayninmantam nacemurqa Jesus. Paytam Dios Tayta kachamurqa Israelpa llapallan mirayninkunata salvanapaq ñawpaq abuelonchikkunaman nisqanpi hina. ²⁴Manaraq Jesus yachachiyta qallaykuchkaptinmi Juan willakurqa: “Israelpa llaqa mirayninkuna, huchaykichikmanta wanakuspa bautizakuychik” nisa. ²⁵Wañukunapaq hichpallaña kachkaptinmi nirqa: “Manam ñoqaga kani qamkunapa piensasqaykichikchu, aswanqa ñoqamanta qepatam hamunqa huk hatun kamachikuq, paypataqa *usutallantapas manam paskanaypaq hinachu kani” nisa.

²⁶—Abrahampa mirayninmasillaykuna hinaspa Diosta kuyaspa manchakuqkuna, kay allin willakuykunatam Dios apamuwarqanchik salvakunanchikpaq. ²⁷Jerusalenpi *yachaqkunam llaqa jefenkunapiwan Jesus pim kasqanta mana yachastin wañunanpaq sentenciarurqaku, chaynapim Diosmanta willakuqkunapa nisqankunata cumplirqaku. Sapa *samana punchawpi leechkaspankupas manam entiederqakuchu. ²⁸Wañunanpaq hina mana huchayoqta tarichkaspankupas Pilatota mañakurqaku Jesusta wañuchinapaq. ²⁹Bibliapi tukuy nisqanman hina cumplikuruptinmi cruzmanta uraykachispa pamparqaku. ³⁰Ichaqa Diosmi kawsarichimurqa. ³¹Chaymi achka punchaw rikurirqa Galileamanta Jerusalemman ñawpaq riqmasinkunaman. Paykunam Jesusmanta *willakunku Israelpa mirayninkunaman.

³²—Chaynapim ñoqaykupas qamkunaman willachkaykiku Diospa ñawpaq abuelonchikkunaman allinninchikpaq prometesqanmanta. ³³Ñoqanchik paykunapa miraynin kaptinchikmi prometewasqanchikman hina Dios kawsarirachimun Jesusta iskay kaq Salmopi kayna nisqanpi hinapas:

“Churiymi qamqa kapuwanki,
kunan punchawmantapunimriki
ñoqaga kani Taytallayki.”

³⁴—Jesuspa cuerpon mana ismurunapaq kawsarimunanmantam Dios kaynata nirqa: “Qamkunamanmi qosqaykichik Davidman prometekusqay ancha allinkunata” nisa. ³⁵Huk Salmopipas nichkanmi kaynata: “Sapaqchasqaykipa cuerpontaqa manataqmi ismurachinkichu” nisa.

³⁶—Cheqaptam Davidqa Diospa munasqanman hina wañuruptinñataqmi cuerpon ismururqa. ³⁷Diospa

kawsarichisqan Jesuspa cuerponmi ichaqa mana ismurqachu. ³⁸Yachaychikyá wawqeykuna, Jesucristoman iniptillaykichikmi huchaykichiktaqa Dios pampachan. ³⁹Jesucristoman llapallan iníiqkunatam manaña huchayoqpaq Dios chaskin Moisespa lliw kamachikuyninkunata mana cumpliyta atiptinkupas. ⁴⁰Cuidakuychikyá Diosmanta willakuqkunapa nisqan ama sucedesunaykichikpaq, paykunam nirqa:

⁴¹ “Uyariychik Diospa nisqanmanta asikuqkuna.
Admirakuspayá chinkaychik.
Tiempoykichikpim admirakuypaqta rurasaq.
Willasuptikichikpas mana creenatam rurasaq.”

⁴²Chaynata rimaruspanmi Pabloqa riqmasinkunapiwan lloqsirqaku, chaymi payta ruegakurqaku:

—Huknin *samana punchawtawan yapamanta kaykunamanta willaykuwayku —nispá.

⁴³Chay huñunakuyninku tukuruptinmi achka judio runakunapiwan Dios adoraq runakuna qatirqaku Pablotawan Bernabeyta hinaptinmi paykuna yachachiqku Diospa favorecesqanmanta ama karunchakunankupaq.

⁴⁴Huknin *samana punchawpim huñunakurqaku llaqtapi yaqa lliw runakuna Diospa palabrantá uyarinankupaq. ⁴⁵Achka-achka runata judiokuna rikuruspankuñataqmi envidiakuspanku Pablota yachachisqanpa contranpiña rimarqaku.

⁴⁶Chaymi Pablowan Bernabey mana manchakuspa nirqaku:

—Diospa palabrantáqa qamkunamanmi puntataqa willanayku karqa. Ichaqa mana chaskiyta munaptikichikqa hinaspa wiñay kawsaytapas mana chaskinaykichikpaq hina piensaptikichikqa mana judio runakunamanñam willakamusaqku.

⁴⁷Señorqa kaynatam kamachiwarqaku:

“Achkiyta hinaraqmi churaruyki nacionkunapaq.
Chaynapi tukuy hinastinpi kaqkunaman
salvaq kasqaymanta willakunaykipaq” nispá.

⁴⁸Mana judio kaq runakunañataqmi kusikurqaku chaykunata uyarispanku, Señor-tam palabranmanta alabarqaku chaymi wiñay kawsanankupaq lliw akllasqa kaqkuna iníikurqaku Jesucristoman. ⁴⁹Chaynapim Señorpa palabran mirarqa tukuy chay lugarkunapi. ⁵⁰Ichaqa wakín judiokunam Dios adoraq reqsisqa warmikunatawan autoridadkunata umachaspanku Pablota hinaspa Bernabeyta contranpi hatarirachirqaku hinaspa llaqtanku lawmanta qarqorurqaku. ⁵¹Chaymi Pablowan Bernabey *usutankupi allpatapas taspirqaku chay runakunaña huchankuwan cuentallikunankupaq. Hinaspankum pasakurqaku Iconio llaqtaman. ⁵²Paykuna pasakuptinpas Antioquia llaqtapi iníikunaqa Chuya Espiritupa huntasqanmi kuisqallaña qeparqaku.

Pablowan Bernabey Iconio llaqtapi rimasqankumanta

14 ¹Iconio llaqtapim Pablowan Bernabey yaykurqaku judiokunapa *huñunakunanku wasiman, chaymi paykuna sumaqlataña willaykuptinku achka judiokuna Jesucristoman iníikurqa, iníikurqataqmi mana judio kaqkunapas. ²Ichaqa mana iníiq judiokunam mana judio kaq runakunata umacharuspanku hatarirachirqaku iníikunapa contranpi. ³Chaymi Pablowan Bernabey chay llaqtapi unay quedarqaku. Señorman

hapipakusqankuraykum mana manchakuspa Diospa kuyakuyinmanta willakuqku. Señorñataqmi creenankupaq hina ruraraq paymanta willakusqankuta, admirakuyupaq *milagrokunata ruranankupaqmi paykunaman atiyta qorqa. ⁴Chay llaqtapi runakunam iskayman rakinakururqaku, wakinmi judiokunapa favorninpi karqa wakinninñataq *apostolkunapa favorninpi. ⁵Mana judio kaqkunam judiokunawan hinaspa autoridadkunawan rimanakururqaku Pablota Bernabeya maqaparunankupaq hinaspa rumikunawan choqaparunankupaq. ⁶Ichaqa Pablota Bernabeymi yacharuspanku ayqekurqaku Licaonia lawpi Litra hinaspa Derbe llaqtakunaman hinaspa muyuriqninpi llaqtachakunamanwan. ⁷Tukuy chaykunapipas Jesucristomantam allin noticiata willakurqaku.

Listra llaqtapi Pablota rumiwan choqaparusqankumanta

⁸Listra llaqtapim nacesqanmantapuni mana puriy atiq runa karqa. Chaypim tiyachkarqa suchu kasqanrayku. ⁹Rimasqanta chay runa uyarichkaptinmi Pablo musyarurqa sanoyananpaq iñiyinoyq kasqanta. ¹⁰Chaymi Pablo qapariq hina nirqa: —iHatarispa sayay! —nispá.

Hinaptinmi chay runa hukta pawarispa puriyta qallaykurqa. ¹¹Pablota rurasqanta llaqa runakuna rikuruspankum, Licaonia idiomankupi qayaykachakurqaku: —iDioskunam runayaruspa ñoqanchikman uraykaramun! —nispá.

¹²Paykunam Bernabeya diosninku Jupiterwan suticharqaku, Pablotañataqmi willakusqanrayku suticharqaku diosninku Mercuriowan. ¹³Chay llaqtaman yaykuykunapim Jupiterpa templon kachkarqa hinaptinmi Jupiterpa sacerdoten apamurqa torokunatawan waytakunata llaqtapa punkunman. Paymi llaqa runakunapawan torokunata wañuchispanku Bernabeytawan Pablota adorayta munarqaku. ¹⁴Chaymi *apostol Bernabeywan apostol Pablo chayta uyariruspanku pachankuta llikiparqaku hinaspa llaqa runakunaman taqrukuruspanku qaparirqaku:

¹⁵—iRunamasillaykuna! ¿Imatataq kaytaqa rurachkankichik? Ñoqaykuqa qamkuna hina runallam kaniku, hamurqanikuqa cheqap kawsaq Diosmanta willakuqmi, chaynapi kay mana valeqkunamanta wanakuspaykichik payllataña qatinaykichikpaq. Paymi unancharqa kay pachata, cielokunata lamar-qochata chaynataq chaykunapi tukuy ima kaqkunatapas. ¹⁶Ñawpaq tiempokunapim llaqa runakunata kachaykurqa munasqankupi purikunankupaq. ¹⁷Chaywanpas payqa reqsichikurqam runakunapaq imapas allinta ruraspan. Paymi parachimun poqoy tiempokunapipas allinta ruruchispa, paytaqmi mikunanchikpaqpas chani-chaninta qowanchik chaynapi kususqa kawsananchikpaq.

¹⁸Chaynata nispankum ñaka-~nakayta harkakurqaku torota mana wañuchipunankupaq.

¹⁹Antioquia llaqtamantawan chaynataq Iconio llaqtamanta judiokuna chayaruspankum llaqa runakunata umacharurqaku, Pablota rumiwan choqaparuspankum “wañurunñam” nispanku llaqtapa cantonman aysarurqaku. ²⁰Aswanqa iñiqmasinkuna Pablota muyuriqninpi huñunakuruptinkum hatarispan huktawan yaykurqa chay llaqtaman. Paqarinnintinñataqmi Bernabeywan pasarqa Derbe llaqtaman.

²¹Derbe llaqtapi Jesucristomanta allin noticiata willakuspankum achkallataña iñichirqaku. Chaymantam kutirqaku Litra, Iconio hinaspa Antioquia llaqtakunaman. ²²Chaykunapim iñikuqkunata imam creesqankupi qaqa hina sayanankupaq kallpancharqaku:

—Diospa munaychakusqanman yaykunapaqqa achka sasachakuytam ñakarina —nispá.

²³Llapa iñiqkunamantam akllarqaku *ancianokunata huñunakuyñinkupi kamachikunanpaq. Ayunowan Diosta mañakuspankum iñisqanku Señorpa makinman churarqaku.

Siria law Antioquiaman Pablowan Bernabeypa kutisqanmanta

²⁴Pisidia lawninta pasaspankum chayaraqaku Panfilia lawman. ²⁵Perge llaqtapi Diospa palabranta willakuspankum rirqaku Atalia llaqtaman. ²⁶Chaypi buqueman seqaruspankum pasarqaku Antioquiaman. Chay llaqtamantam Diospa favorninta mañakuspa iñiqkuna ñawpaqta paykunata kacharqa willakuq rinankupaq. Hinaptinmi chay willakamusqankumanta kutiramurqaku. ²⁷Chay llaqtaman chayaruspankum llapa iñiqkunata huñururqaku hinaspa paykunaman willarqaku Diospa tukuy ima ruramusqanmanta hinaspa mana judio kaq runakunamanpas imayna formapim iñikunankupaq Señorpa willachimusqanmanta. ²⁸Chaypim Pablowan Bernabey iñiqkunawan unay tiempo *yacharqaku.

Jerusalen llaqtapi huñunakusqankumanta

15 ¹Chay punchawkunapim wakin runakuna Judeamanta Antioquiaman rispanku yachachiya qallaykurqaku llapa mana judio kaq iñiqkunata: —Salvasqa kanaykichikpaqqa Moisespa kamachikusqanman hinam *señalasqa kanaykichik —nispa.

²Chaymi Pablowan Bernabey paykunawan llumpayta atipanakurqaku. Hinaptinmi iñiqkuna akllarqa Pablotawan Bernabeyta Jerusalenman rispa *apostolkunawan hinaspa *ancianokunawan chay asuntomanta rimamunankupaq, akllarqakutaqmi paykunamanta wakin iñiqkunatapas.

³Antioquia llaqtapi kaq iñiqkunapa kachasqanmá Jerusalen llaqtaman rirqaku, ristinmi pasarqaku Fenicia lawninta hinaspa Samaria lawninta, chay lawkunapim willakurqaku mana judio kaq runakunapas Diosmanña iñikusqankuta. Hinaptinmi iñiqkunañataq llumpayta kusikuqku.

⁴Pablowan Bernabey Jerusalenman chayaruptinkum llapallan iñiqkuna, *apostolkuna hinaspa *ancianokuna allinta chaskirqaku, chaymi Pablowan Bernabeyqa paykunamanpas willarqaku paykunawan tukuy imata Diospa ruramusqanmanta. ⁵Ichaqa Jesucristoman iñiq wakin *fariseokunam sayarispanku nirqaku:

—Mana judio kaq iñiqkunapas *señalasangam kananku hinaspa yachachina Moisespa kamachikuyñinkunata kasukunankupaq —nispa.

⁶Chaymi huñunakurqaku *apostolkuna, iñiqkuna hinaspa *ancianokuna chay asuntomanta rimanankupaq. ⁷Llumpayta atipanakuptinkum Pedro sayarispan nirqa:

—Wawqeykuna, yachasqaykichikpi hinam qamkunamanta Dios akllawarqa Jesucristomanta allin noticiata mana *judio kaqkunamanpas willakunaypaq chaynapi paykunapas iñikunankupaq. ⁸Llapa runakunapa sonqon reqsiq Diosninchikmi paykunamanpas Chuya Espirituta qorqa ñoqanchikman hina, chaynapim qawachiqwarqanchik paykunatapas chaskisqanta. ⁹Diosqa manam ñoqanchikmanpas nitaq paykunamanpas sayapakunchu aswanqa payman hapipakuptinkum sonqonkuta chuyanchaykun. ¹⁰¿Imanasqamá Diostaqa piñachichkankichik? Iñiqkunamanmi llasaq qepita churkuchkankichik ñoqanchikpapas hinaspa abuelonchikkunapapas mana apay atisqanchikta. ¹¹Yachasqanchikman hinaqariki Señor Jesus favorecewaptillanchikmi Diosqa salvawanchik ñoqanchiktapas chaynataq paykunatapas.

¹²Chaynata Pedro rimaruptinmi lliw upallaruspanku Bernabeytawan Pablota uyarirqaku, paykunam willakurqaku Diospa qosqan atiywan mana judio kaqku-

napipas admirakuypaq *milagrokuna ruramusqankumanta. ¹³Paykuna willakuyta tukuruptinñataqmi Jacobo nirqa:

—Wawqeykuna, uyaryikuwaychik. ¹⁴Simon Pedrom willaruwanchik mana judio kaqkunatapas Dios watukuykusqanta chaynapi paykunamantapas runankunata akllaykunanaq. ¹⁵Chaykunaqa tupanpunim Diosmanta willakuqkunapa qellqasqanwan. Bibliam nin:

¹⁶ “Kaykuna pasaruptyn kutimuspaymi

Davidpa castanta huktawañ sayarichisqa.

Wasi tuñiruptin perqaq hinam huktawañ rurasqa

¹⁷ chaynapi wakin runakunapas

hinaspas utiywan sutichasqa mana judio kaqkunapas

ñoqa Señorta maskawanankupaq.

¹⁸ Ñoqa Diosmi ñawpaqmantapuni reqsichini kay rurasqaykunata.”

¹⁹—Ñoqapa piensasqayman hinaqa Diosman inikuq mana judio kaqkunataqa amañayá iskayrayachiychikchu. ²⁰Paykunamanqa qellqasunchik kaynatayá: “Amam mikunkichikchu taytacha-mamachakunaman ofrecesqa aychataqa, amam huchapakunkichikchu, amam mikunkichikchu yawartaqa nitaq yawarpa pasasqan aychatapas” nispa. ²¹Ñawpaq tiempokunamantaraqmi lliw llaqtakunapi Moisespa leynintaqa yachachinku sapa *samana punchawpi judiokuna *huñunakunanku wasikunapi leespanku.

Mana judio kaqkunaman cartasqankumanta

²²Chaynata Jacobo rimaruptynmi *apostolkunawan *ancianokuna hinaspas lliw iniqkuna “allinmi” nispa paykunamanta akllarqaku Barsabaswan sutichasqanku Judasta hinaspas Silasta chaynapi Pablowan hinaspas Bernabeywan kuskata Antioquia llaqtaman kachanankupaq. Judas Barsabaswan Silasqa iniqkunapi dirigentekunam qarqaku. ²³Paykunawanmi apachirqaku kayna niq cartata:

*Apostolkunam iniqmasinchik *ancianokunapiwan rimaykamuykiku Antioquia llaqtapi kaq, Siria lawpi kaq hinaspas Cilicia lawpi kaq mana judio kaq wawqepanikunata. ²⁴Yachanikum ñoqaykuwan kaqkunamanta wakin runakuna mana kamachichkaptiyku qamkunaman hamusqanta. Paykunam yachachikuyninkuwan pantachisuspaykichik iskayrayachisurqankichik: “*Señalachikuychik hinaspas Moisespa kamachikusqankunata kasukuychik” nispanku. ²⁵Chaymi lliwchayku tanteanakuruspayku akllarqaniku runakunata chaynapi kuyasqanchik Bernabeywan hinaspas Pablowan qamkunaman hamunanpaq. ²⁶Paykunaqariki wañuytapas mana manchakuspañ Señorninchik Jesucristota servinku. ²⁷Kachamusqayku Judaswan Silasmi qamkunaman qellqamusqaykuta willasunkichik. ²⁸Chuya Espiritupa yanapakuyninwanmi piensaruniku sasa kamachikuykunataqa qamkunaman ama qonaykupaq, kamachimuyniyuqa kaykunallatam: ²⁹Amam mikunkichikchu taytacha-mamachakunaman ofrecesqa aychataqa, amam mikunkichikchu yawartaqa nitaq yawarpa pasasqan aychatapas, amataqmi huchapakunkichikchu. Allinpunim kaykunata kasukuptikichikqa. Qamkunañayá allinlla.

³⁰Chay riqkunam despedikuspanku Antioquia llaqtaman pasarqaku. Chaypim llaqa iniqkunata huñuruspanku cartata qarqaku. ³¹Iniqkuna leeruspanku

sonqonku tiyaykuptin llumpayta kusikurqaku. ³²Hinaptinmi Judaswan Silas Diosmanta willakuq kasqankurayku sumaqlлатаña rimaspa ñiñkunata kallpancharqaku chaynapi qaqa hina sayanankupaq. ³³Chaypi unay punchawkuna karuptinkum: “Qamkunañayá allinlla” nispa ñiñkuna aviarqaku chaynapi Jerusalemanta kachamuqkunaman kutikunankupaq. ³⁴Silasmi ichaqa quedakurqa. ³⁵Pablowan Bernabeypas Antioquia llaqtapim quedakurqaku hinaspa wakinkunapiwan Diospa palabranta yachachispanku Jesucristomanta allin noticiata willakurqaku.

Iskay kaq kutipi Pabloma viajasqanmanta

³⁶Llumpay unaymantam Bernabeyta Pablo nirqa:
—Huktawanyá kutisun Jesucristomanta willakusqanchik llaqtakunaman chaynapi llaqa ñiñkunapa imaynam kasqanta qawaykamunanchikpaq.
³⁷Chaymi Bernabey munarqa Marcoswan sutichasqa Juanta pusanankupaq. ³⁸Pabloñataqmi mana munarqachu Juanqa punta viajenkupi Panfilia lawmanta kutikuspa paykunawan mana risqanrayku. ³⁹Llumpayta piñanakuspa iskayman rakinakururqaku, Bernabeymi Marcosta pucharikuspa buquepi pasarqa Chipre lawman. ⁴⁰Pabloñataqmi compañaqinpaq Silasta akllaykurqa, chaynapim Señorpa favorninta ñiñkuna mañaykapuptin pasakurqaku.

⁴¹Llaqa ñiñkunata kallpanchastinmi rirqaku Siria lawninta hinaspa Cilicia lawninta.

Pablotawan Silasta Timoteopa compañasqanmanta

16 ¹Pablopian Silasmi Derbe llaqtaman hinaspa Listra llaqtaman chayaruspanku Jesuipi ñiñkuq Timoteowan tuparurqaku. Paypa mamanmi karqa Jesucristopi ñiñkuq judia, taytanñataqmi karqa Grecia lawmanta kaq. ²Iconio llaqtapi hinaspa Listra llaqtapi ñiñkunam Timoteomanta allinta rimaqku. ³Pablom puriyisnanta munaspan Timoteota *señalarachirqa judiokunata hina chaynapi purisqanku llaqtakunapi llaqa judiokunata mana hukmanyachinanpaq. Llaqa judiokunataq yacharqam Timoteopa taytanqa Grecia lawmanta kasqanta. ⁴*Ancianokunamantawan *apostolkunamanta Jerusalem llaqtapi chaskimusqanku kamachikuytam purisqanku llaqtakunapi llaqa ñiñkunaman qorqaku. ⁵Chaynapim ñiñkuna aswan-aswan kallpanchakurqaku, sapa punchawtaqmi wakinkunapas ñiñkuspanku paykunaman yapakurqa.

Macedonia law runapa Pabloman rikurisqanmanta

⁶Frigia lawninta hinaspa Galacia lawninta pasaruptinkum Chuya Espiritu harkarurqa Asia lawpiqa ama willakunankupaq. ⁷Misia lawpa cantonman chayaruspa Bitinia lawman riyta munaptinkuñataqmi Jesuipa Espiritun harkarurqa. ⁸Chaymi Misia lawpa waqtallanta pasaspanku chayarurqaku Troas llaqtaman. ⁹Chaypi Pablo tuta puñuchkaptinmi Dios revelaspa qawachirqa Macedonia law runata. Paymi sayaykuspan Pablota ruegarqa:
—Macedonia lawman hamuspáyá yanapaykuwayku —nispa.

¹⁰Pablo chayta rikuruptinmi, chaypunilla alistakuyta qallaykurqaniku Macedonia lawman pasanaykupaq, ñoqaykuqa cheqaptapunim yacharqaniku Jesucristomanta allin noticiata willakamunaykupaq Diospa qayawasqankuta.

Pablotawan Silasta Filipos llaqtapi carcelarusqanmanta

¹¹Troas llaqtamantam buquepi pasarqaniku derecholla Samotracia islakama, paqarinnintinñataqmi chayarurqaniku Neapolis llaqtaman. ¹²Chaymantañataqmi rirqaniku

Roma llaqtayoq runakunapa Filipos llaqtanman. Chay Filipos llaqtaqa Macedonia lawpi wakin llaqtakunamantapas aswan reqsisqam karqa. Chaypim ñoqayku unarqaniku.

¹³*Samana punchawpim lloqsirqaniku llaqtamanta hinaspa rirqaniku Diosta mañakunanku mayupa patanman. Chaypi tiyaykuspaykum huñunakamuq warmikunaman Jesusmanta willarqaniku. ¹⁴Chaypim uyarichkarqa Tiatira llaqtayoq Lidia sutiyoq warmi, paymi achka preciopa chanin morado telakunata *rantikuq. Dios adoraqlaña kaspanmi uyarichkarqa hinaptinmi paypa sonqonta Señor kichaykurqa Pablopa nisqanta kasukunanpaq. ¹⁵Paymi wasinpi kaqkunapiwan bautizakuspanku ruegoarqaku kaynata:

—Cheqaptapuni Señorman inikusqayta yachaspaykichikqa wasiypiyá samakamuychik —nispa.

Llumpayta ruegoawaptinkum wasinpi samakurqaniku.

¹⁶Huk punchawmi Dios mañakuna sitioman richkaspayku tuparurqaniku adivinaq espirituyoq sipaswan. Payqa adivinaspanmi patronninkunata anchallataña ganachiq. ¹⁷Chay sipasmi Pablotawan ñoqaykuta qatikachawaspanku qayaykachakurqa:

—Kay runakunaqa hanaq pachapi Diostam servinku, paykunaga willasuchkan-kichik imaynam salvakunaykichikmantam —nispa.

¹⁸Chaynatam rimaq achka punchawña hinaptinmi Pablo piñasqa muyuriykuspan sipaspi kaq espirituta qaqcharqa:

—Jesucristopa sutinpi kamachiki, paymanta lloqsiy —nispa.

Hinaptinmi chaypunilla espiritu sipasmanta lloqsirurqa.

¹⁹Sipaspa patronninkunañaataqmi chay adivinaq espiritu paymanta chinkaruptin manaña paywan qollqe ganankupaq imapas kaptin Pablotawan Silasta hapiruspanku aysarqaku autoridadkunapa kanan plazaman. ²⁰Juezkunapa makinman churaspa nirqaku:

—Kay judio runakunam llaqtanchikpi chaqwakunata rurachkanku. ²¹Paykunaga yachachichkan paykunapa costumbrenkutam. Ñoqanchikqa Roma llaqtayoqmi kanchik, manam kaykunataqa chaskichwanchu —nispa.

²²Chaymi llapa runakuna paykunapa contranpi hatarirurqaku, juezkunam Pablopa hinaspa Silaspa pachankunata llikichispa kaspikunawan maqachirqaku.

²³Llumpayta maqaruspankum carcelarurqaku hinaspa carcelero kamachirqaku allinta cuidanapaq. ²⁴Chay carcelero kasukuspanmi Pablotawan Silasta carcela kuchunkama puseruspa cepowan paykunapa chakinkunata hapirachirqa.

²⁵Pablowan Silasñaataqmi yaqa chawpi tutataña Diosta mañakuspanku paypaq takichkarqaku. Chaytam wakin presokunapas uyarichkarqaku. ²⁶Hinaptinmi qonqayllamanta hatun temblor hamuruptin carcel wasipas cimientonmanta chaspirikurqa, qonqayta llapa punkukuna kichakuruptinmi lliw presokunapa cadenankunapas paskakururqa. ²⁷Carcelero rikchariruspanñaataqmi llapa punkukunata kicharayachkaqta rikuruspan piensarqa presokunaqa lluptirusqanta chaymi espadanta horqorqa wañuchikunanpaq. ²⁸Chaymi Pablo qaparispam nirqa:

—¡Ama imanakuychu, kaypim lliwchayku kachkaniku! —nispa.

²⁹Hinaptinmi chay carceleroqa achkita mañakuspan kallpaylla yaykuruspa katatastin Pablopa hinaspa Silaspa ñawpaqninpi qonqorakuykurqa. ³⁰Paykunata hawaman puseruspanmi tapurqa:

—Taytakuna ñimatataq rurasqa salvasqa kanaypaq? —nispa.

³¹Hinaptinmi nirqaku:

—Señor Jesucristoman iniy chaymi salvasqa kanki wasiki kaqkunapiwan —nispa.

³²Chaymi paymanwan wasinpi llapallan kaqkunaman Jesucristomanta willarqaku. ³³Tutallaraq kachkaptinmi chay horallapi carcelero mayllarqa Pablopá hinaspa Silaspa heridankunata hinaspa chaypunilla bautizakurqa wasinpi llapallan kaqkunapiwan. ³⁴Chaymantam wasinman pusaspan convidarqa mikuyta, Diosman iñikusqankumantam wasinpi llapallan kaqkunapiwan llumpayta kusikurqaku.

³⁵Paqarinnintintam carcelerman juezkuna kacharqa guardiakunata chay presokuna kacharinanpaq. ³⁶Hinaptinmi Pablota chay carcelero nirqa:

—Ordentam chaskiruni juezkunamanta qamkuna kacharinaypaq. Chaynaqa hawkallayá pasakuychik —nispa.

³⁷Hinaptinmi Pablañataq chay willakuq hamuq guardiakunata nirqa:

—Ñoqaykutam *Roma llaqtaman perteneceq kachkaptiykupas mana justiciata rurawachkaspanku llapa runapa qayllanpi maqawarqaku hinaspa carcelawarqaku. ¿Kunanñataqchu pakasqallata horqoruwanmanku? ¡Manam kaynaqa kanmanchu! Paykunapuni hamuchun horqowaqniyku —nispa.

³⁸Chaymi guardiakuna kutispanku juezkunaman willarqaku Pablopá nisqanta hinaptinmi mancharikururqaku Roma llaqtaman perteneceqankuta yacharuspanku. ³⁹Chaymi carcelman rispanku Pablota Silasta perdonta mañakurqaku. Carcelmanta paykunata horqoruspankuñataqmi ruegakurqaku chay llaqtamanta pasakunankupaq. ⁴⁰Hinaptinmi Pablowan Silas carcelmanta lloqsiruspanku rirqaku Lidiapa wasinman chaymi llapa iñiqkunata kallpanchaspanku pasakurqaku.

Tesalonica llaqtapi chaqwamanta

17 ¹Pablowan Silasmi Anfipolis hinaspa Apolonia llaqtanta pasarqaku, hinaspanku chayarurqaku Tesalonica llaqtaman, chaypim karqa judiokunapa *huñunakunanku wasi. ²Chaymanmi Pablo costumbranman hina sapa *samana punchaw riq, kimsa semanapunim chaypi kaq judiokunawan atipanakurqaku. ³Bibliapi kaqta qawachispanmi yachachirqa Cristopa ñakarimanantawan wañuruspan kawsarimunamanta. Kaynatam paykunaman nirqa:

—Kay qamkunaman willasqay Jesusqa salvawaqinichik Cristopunim —nispa.

⁴Hinaptinmi wakin judiokuna iñikuspanku Pablomanwan Silasman hukllawakurqaku. Diosta yupaychaq Grecia law runakunapas achkallañam iñikurqaku, iñikurqataqmi allin reqsisqa achka warmikunapas. ⁵Mana iñiq judiokunañataqmi envidiakuspanku huñururqaku peleayllapi puriq runakunata hinaspa chay llaqtapi hatun chaqwata ruraraqaku, Jasonpa wasinman yaykuruspanku Pablota Silasta maskarqaku llapa runakunaman entreganankupaq. ⁶Mana chaypi tarispankuñataqmi Jasontawan wakin iñiqmasinkunata autoridadkunaman aysarqaku kaynata qayaykachakustin:

—Kay runakunaqa llapa llaqtakunatam chaqwanku hinaspa kaymanpas hamurunkuraq. ⁷Paykunatam kay Jasonpas wasinpiraq samarachin. Llapallankum Roma reyninchikpa kamachikuyinkunapa contranpi rimachkanku: “Huk reymi kachkan Jesus sutiyoq” nispanku.

⁸Autoridadkunam chaypi huñunakuq runakunapiwan chayta uyariruspanku aswanraq alborotarqaku. ⁹Hinaptinmi Jasonmantawan wakin iñiqmasinkunamanta qollqeta chaskiruspankuña kachaykurqaku.

Pablowan Silas Berea llaqtapi kasqankumanta

¹⁰Hinaptinmi iñiqmasinkuna chay tutalla Pablotawan Silasta Berea llaqtaman ayqechirqaku. Berea llaqtaman chayaruspankum judiokunapa *huñunakunanku wasiman yaykuykurqa. ¹¹Chay Berea llaqtapi kaq judiokunam Tesalonicapi kaqkunamantapas allin educadokuna karqaku. Paykunam gustollawanña Diospa palabrantá uyarispanku sapa punchaw Bibliata estudiarqaku: “¿Cheqapchu kay runakunapa willawasqanchik?” nispanku. ¹²Chaynapim paykunamanta kaqkuna achkallaña iñikurqaku, iñikurqataqmi Grecia lawmanta kaq achkallaña runakunapas chaynataq decente warmikunapas. ¹³Ichaqa Tesalonica llaqtapi kaq *judiokunam yacharurqaku Berea llaqtapipas Diospa palabrantá Pablo willakusqanta chaymi pasaspanku llaqa runakunata umachaspa alborotachirqaku. ¹⁴Hinaptinmi iñiqkuna chaypunilla Pablota lamar qochapa patanman ayqechirqaku, Silaswan Timoteom ichaqa hina Berea llaqtallapi qeparurqaku. ¹⁵Pablowan riqkunam pusarqaku Atenas llaqtaman chaymi paykuna kutiptinku Pablo kunarqa: —Silaswan Timoteo utqayllaman pasamuchunku —nispa.

Atenas llaqtapi Pablo kasqanmanta

¹⁶Atenas llaqtapi taytacha-mamachakunata huntallataña Pablo qawaspanmi sonqon nanarisqallaña Silastawan Timoteota suyaraq. ¹⁷Chaymi *huñunakunanku wasiman rispa judiokunawan hinaspa Dios adoraq wakin runakunawan rimaq. Sapa punchawtaqmi plazakunapipas haykam tupasqanwan parlaq. ¹⁸Epicuriokunapa yachachisqan chaynataq estoicokunapa yachachisqan qatiqkunam Pablowan atipanakurqaku. Wakinkunam ninakurqaku:

—¿Imataraq kay rimaysapa runaqa niwachwan? —nispa.

Wakinñataqmi ninakurqaku:

—Huk dioskunamantachusmi kay runaqa willakuchkan —nispa.

Chaynakunatam rimarqaku Jesusmanta allin noticiata willakuspa kawsari-muymanta Pablo yachachiptin. ¹⁹Chaymi Pablota pusarurqaku huñunakunanku Areopago sutiyoq sitioman. Hinaspankum nirqaku:

—Yaqachum willawankikuman mosoq yachachisqaykikunata. ²⁰Qamqa niwankiku mana haykapipas yachasqaykutam, yachaytam munaniku tukuy chaykunamanta —nispa.

²¹Atenas llaqtayyoq runakunapas chaynataq chaypi kaq forastero runakunapas mosoq yachaykunata uyarispankum rimayllapi ocupakuqku.

²²Pablom Areopago sutiyoq huñunakunankupa chawpinpi sayaykuspa nirqa:

—Atenas llaqtayyoq taytakuna, qawasqayman hinaqa dioskuna serviqlañam qamkunaga kasqankichik. ²³Dioskuna adoranaykichikpi purispaymi tarirurqani perqasqa *altarpí kayna qellqasqata “Mana Reqsisqa Diospa Altarnin” niqta. Chay mana reqsistin adorasqaykichik Diosmantayá willaykusqaykichik.

²⁴—Chay mana reqsisqaykichik Diosmi unancharqa kay pachatawan tukuy ima kaqkunata, paymi hanaq pachapapas hinaspa kay pachapapas dueñon. Payqa *yachanpas manam runakunapa rurasqan wasipichu. ²⁵Manataqmi payqa runamantaqa imatapas necesitanchu, payqa lliwchanchikta kawsachiwaspanchikmi samaytapas hinaspa llaqa imakunatapas qowanchik.

²⁶—Huk runallamantam mirachirqa tukuy hinastinpi kaq runakunata chaynapi enteron kay pachapi *yachanankupaq, paymi señalarqa haykapim otaq maypim *yachanankupaqpas ²⁷chaynapi llapchaykachakuq hina maskaspanku Diosta tarinankupaq.

Payqa manam karupichu ñoqanchikmantaqa kachkan. ²⁸Cheqaptaqa paypa yanapakuy-ninwanmi kawsanchikpas, purinchikpas hinaspa kachkanchikpas. Chaymi takikuna ruraq llaqtamasikichikpas qellqarqa: “Diospa ayllunmi kanchik” nispa. ²⁹Diospa ayllun kachkaspaqa Diosmantaqa amayá piensasunchu taytacha-mamachakunamanta hinaqa, chaykunaqa runapa piensasqanman hinallam rurasqa kachkan qorimanta, qollqemanta hinaspa rumimanta. ³⁰Ñawpaq tiempokunapim runakunawan Dios pacienciakurqa mana yachastin huchallikusqankumanta, kunanmi ichaqa llapallan runakunata enteron kay pachapi kamachin huchankumanta wanakunankupaña. ³¹Diosmi akllarun huk runata, paymi akllasqan punchawpi allin arregloman hina kay pachata juzganqa. Chayta llapa runakuna creenankupaqmi chay akllasqan Jesusta Dios kawsarichimurqa.

³²Kawsarimuymanta rimaptinmi wakin uyariqkuna asipayarqaku, wakinñataqmi nirqaku:

—Yapañayá chaykunamantaqa willawankiku —nispa.

³³Chaymi Pablo paykunapa chawpinmanta pasakurqa. ³⁴Aswanqa wakin runakunam payta qatispanku iñikurqaku. Hukninmi karqa Dionisio sutiyoq, payqa karqa Areopago sutiyoq huñunakunankupi autoridadmi, iñikurqataqmi Damaris sutiyoq warmipas chaynataq sapaq runakunapas.

Corinto llaqtapi Pablo kasqanmanta

18 ¹Atenas llaqtamanta Pablo lloqsispanmi pasarqa Corinto llaqtaman. ²Chaypim tuparqa Aquila sutiyoq judio runawan, paymi Ponto law llaqtayoq karqa. Paymi warmin Priscilawan chayraq Italia lawmanta chayaramurqaku, Rey Claudio: “Llapa judio runakuna Roma llaqtamanta lloqsichunku” nispa kamachikuptin. Pablom paykuna watukuq rirqa. ³Aquila hina karpakuna ruraypi llamkaq kaspanmi paykunawanña llamkananpaq quedarqa. ⁴Sapa *samana punchawmi judiokunapa *huñunakunanku wasiman riq, hinaspanmi yachachiq judio runakunatawan mana judio runakunata Jesucristoman iñichiya munaspan.

⁵Silaswan Timoteo Macedoniamanta chayaramuptinkum Pabloqa mana samaykuspa Diospa palabranmanta willakurqa, judiokunatam yachachirqa Jesusqa suyasqanku Cristopuni kasqanta. ⁶Ichaqa chay judiokunam Pablopá contranpi churakuruspanku imaymanata nirqaku, hinaptinmi Pablo pachanta chaspispan nirqa:

—Wiñaypaq wañuyman wichispaqa qamkunañam huchayoq kankichik, manam ñoqachu. Kunanmantaqa mana judio runakunamanñam willakuq risaq —nispa.

⁷Chay judiokunapa *huñunakunan wasimanta lloqsiruspanmi pasakurqa Ticio Justo sutiyoq runapa wasinman. Payqa karqa Diosta adoraq runam. Paypa wasinqa kachkarqa chay huñunakunankupa hichpallanpim. ⁸Crispo sutiyoq runapas wasinpi llapallan kaqkunapiwanmi Jesucristoman iñikurqaku. Payqa karqa judiokunapa huñunakunan wasipi kamachikuqmi. Corinto llaqtapi wakin *yachaqkunapas Pablota uyarispankum iñikuspa bautizakurqaku. ⁹Huk tutam Pablo puñuchkaptin Señor rikuriyuspan nirqa:

—Ama manchakuspáyá willakuy ama upallaykuspa. ¹⁰Ñoqam qanwan kachkani, manam pipas imanasunkichu. Ama upallaspayá ñoqamanta willakuy, kay llaqtapiqa achkallañam kachkan akllasqaykuna —nispa.

¹¹Chaymi Pablo chay Corinto llaqtapi *yacharqa wata parten paykunaman Diospa palabranata yachachispan.

¹²Grecia lawpi prefecto Galion kachkaptinmi judiokuna huñunakururqaku Pablopá contranpi, juzgadoman Pablota aparuspankum ¹³nirqaku:

—Kay runam llapa runakunata creechichkan leyninchikpa contranpiña Diosta adoranankupaq —nispa.

¹⁴Pablo rimarinanpaqña kachkaptinmi judiokunata Galion nirqa:

—Judiokuna, sichum kay queja kanman imapas mana allin ruraymanta otaq pipa contranpi sayariymantapas hinaptinga mana piñakuspaychá uyarikichikman. ¹⁵Aswanqa rimasqallaykichikmanta, sutikunamanta hinaspa leynikichikkunallamanta quejaykichik kaptinqa, qamkunayá imaynatapas allichakuychik, chaykuna juzgaytaqa manam munanichu —nispa.

¹⁶Hinaspanmi juzgadonmanta judiokunata hawaman qarqorachirqa. ¹⁷Chaypi llapa runakunam huñunakuyinkupi kamachikuq judio Sostenesta hapiruspanku maqaparurqaku hina gobernadorpa ñawpaqninpi. Gobernador Galiontaqa manam imapas qokurqachu.

Antioquia llaqtaman Pablopa kutisqanmanta

¹⁸Corinto llaqtapi Pablo unaruspanmi llapa iñiqkunamanta despedikuspa pasarqa lamar gochapa patanpi Cencrea llaqtaman. Chaypim lliw chukchanta ratururqa Diosman promesa rurasqanta cumplinapaq. Chaymantam Priscilawan hinaspa Aquilawan kuska buquepi pasarqaku Siria lawman. ¹⁹Efeso llaqtaman chayaruptinkum Aquilatawan Priscilata chaypi saqerurqa, sapallanñam pasarqa judiokunapa *huñunakunan wasiman hinaspa chaypi paykunawan parlarqaku. ²⁰Chaymi paykuna Pablota ruegarqaku chaypi unay tardananpaq ichaqa paymi mana munaspan ²¹paykunamanta despedikurqa:

—Dios munaptinga huktawanmi kutimusaq watukuqnikichik —nispa.

Buqeman seqaruspanmi Efeso llaqtamanta pasakurqa. ²²Cesarea llaqtaman Pablo chayaruspanmi iñiqkunapa huñunakunankuman rirqa paykunata saludaykunapaq hinaspanmi pasarqa Antioquia llaqtaman. ²³Chaypi tardarisanmi huktawan pasarqa Galacia lawkunapipas hinaspa Frigia lawkunapipas llapa iñiqkunata kallpanchastin.

Efeso llaqtapi Apolospa willakusqanmanta

²⁴Chay punchawkunapim Efeso llaqtaman chayarurqa Alejandria llaqtayoc Apolos sutiyoq judio. Payqa karqa Diospa palabran allin yachaqmi hinaspa allin willakuqmi. ²⁵Señormanta yachachisqa kachkasapas bautizaq Juanpa yachachisqan bautismollamantam yachaq hinaspa kusikuyllawanña Jesusmanta haykam yachasqanta willakuq. ²⁶Paymi judiokunapa *huñunakunan wasikunapi confianzawan rimayta qallaykurqa. Chayta Priscilawan Aquila uyariruspankum wasinkuman pusarqaku hinaspa Jesuswan Diospa rurasqanmanta aswan allintaraq yachachirqaku. ²⁷Grecia lawman Apolos pasayta munaptinga chay Efeso llaqtapi wawqe-panikuna kallpanchaspas Greciapi kaq iñiqkunaman qellqarqaku chaynapi Apolos chayaptinga allinllata chaskinankupaq. Chay llaqtaman Apolos chayaruspanmi llumpayta yanaparqa Diospa favorecesqan iñiqkunata. ²⁸Atiyllawanña llapa runakunapa qayllanpi rimaspanmi judiokunata pantaypi kasqankuta qawachiq. Bibliapi qawachispantaqmi convencechirqa Jesusqa suyasqanku Cristo kasqanta.

Pablo Efeso llaqtapi kasqanmanta

19 ¹Corinto llaqtapi Apolos kachkaptinmi orqonta rispan Pablo chayarurqa Efeso llaqtaman. Chaypim wakin iñiqkunawan tuparuspan ²paykunata tapurqa:

—¿Iñikuspaykichikqa chaskirqankichikchu Chuya Espirituta? —nispa.

Paykunañataqmi nirqaku:

—Manam uyariyllapas-uyarirqanikuchu Chuya Espiritumantaqa —nispa.

³Pabloñataqmi huktawan tapurqa:

—¿Hinaptinga ima bautismotamá chaskirqankichik? —nispa.

Paykunañataqmi nirqaku:

—Juanpa bautismontam —nispa.

⁴Chaymi Pabloñataq nirqa:

—Juanqa runakunataqa bautizarqa huchankumanta wanakuptinkum, payqa willakurqa qepan hamuqman iñikunankupaqmi. Juanpa qepan hamuqqa karqa Jesusmi.

⁵Iñiqkuna chayta uyariruspankum bautizakurqaku Señor Jesuspa sutinpi. ⁶Hawankuman Pablo makinta churaykuptinñataqmi paykunaman huntaykurqa Chuya Espiritu hinaptinga mana yachasqanku idiomakunapi rimaspa Diosmanta willakurqaku. ⁷Chay bautizakuqkunaqa qarqaku yaqa chunka iskayniyoq runakunam.

⁸Kimsa killapunim Pablo riq judiokunapa *huñunakunanku wasiman hinaspa Diospa munaychakusqanmanta willakuq mana manchakuspa hinaspa convencechispa. ⁹Wakin runakunam ichaqa sonqonkuta rumiyaykachispa mana iñiyta munarqakuchu, aswanraqmi paykunaqa Cristomanta allin noticiapa contranpi tukuy imaymanata nirqaku llapa runakunaman. Chaymi Pablo paykunamanta sapaqcharuspan llapa iñiqkunata rakirurqa Tiranno sutiyoq runapa escuelanman, chaypiñam sapa punchaw paykunata yachachirqa.

¹⁰Iskay watapuni chaypi yachachiptinmi Asia lawpi llapallan *yachaqkunapas judiokunapas chaynataq mana judiokunapas Señormanta uyarirqaku. ¹¹Diospa atiyinwanmi Pablo ruraq runapa mana rikusqan *milagrokunata. ¹²Pablopa pañuelontapas otaq pachantapas onqoqkunaman apaptinkum allinyaqku, lloqsiqtaqmi demoniokunapas.

¹³Chaypitaqmi kachkarqaku llaqtan-llaqtan purispa demoniokunata qarqoq judiokunapas. Paykunam Señor Jesuspa sutinta rimarispa qarqoyta munarqaku:

—Pablopa willakusqan Jesuspa sutinpi kamachiki, lloqsiy kay runamanta —nispa.

¹⁴Judio *sacerdotekunapa jefen Escevapa qanchis churinkunam chaynataqa ruraqku. ¹⁵Chaymi demonioñataq paykunata nirqa:

—Reqsinim Jesustaqa, yachanitaqmi Pabloqa pim kasqantapas ¿qamkunaqa pimá kankichik? —nispa.

¹⁶Hinaptinga demonioyoq runa pawaykuspan paykunata llumpa-llumpayta maqaparurqa chaymi paykunaqa yawarninpas suturichkaq qalallaña ayqekurqaku chay wasimanta.

¹⁷Efeso llaqtapi lliw *yachaqkunañataqmi judiopas hinaspa mana judiopas chaykunata yacharuspa mancharikururqaku hinaspa Señor Jesuspa sutinmanta allinta rimaqku.

¹⁸Chaymi achka iñiqkunapas huñunakuspanku willanakuqku ñawpaq mana allin rurasqankumanta. ¹⁹Brujokunapas libronkuta apamuspankum llapallanpa ñawpaqinpi kañarqaku, chay kañasqanku llapa librokunapa precionmi hayparqa pichqa chunka waranqa jornalpa chaninman. ²⁰Chaymi aswan atiywanraq Diospa palabranta tukuy hinastinpi willakurqaku.

²¹Chaymantam Pablo Jerusalemman riyta munarqa Macedonia lawpi hinaspa Grecia lawpi kaqkunata watukustin, paymi nirqa:

—Jerusalemman chayaruspayqa risaqpunim Roma llaqta reqsiq —nispa.

²²Yanapaqnin Timoteotawan Erastota Macedonia lawman kachaspanmi payña-taq Asia lawpi unarirqa.

Efeso llaqtapi chaqwamanta

²³Chay punchawkunapim llumpay chaqwa karqa Cristomanta allin noticiarayku. ²⁴Chaytaqa qallaykachirqa Demetrio sutiyoq runam. Paymi qollqemanta

ruraq mamachanku Dianapa capillachankunata chaymi paywan llamkaqkuna achkata ganakuqku. ²⁵Demetriom llamkaqmasinkunata hinaspa chayna oficioyoq runakunata huñuruspan nirqa:

—Taytakuna, yachasqaykichikpi hinam kay oficionchikwanqa allinta gana-kunchik. ²⁶Ichaga qamkunam rikuchkankichik hinaspa uyarichkankichik chay Pablo runapa rimasqanta, paymi nichkan: “Runapa rurasqanqa manam Dioschu” nispa. Chaynataqa pantachichkan manam kay Efeso llaqtallanchikpichu, payqa pantachichkanmi lliw Asia lawpi *yachaq achka runakunatapas. ²⁷Kaywanqa negocionchikmi pierderunman hinaptinmi ancha reqsisqa mamacha Dianapas despreciasqa kanman, chaynataqmi templonpas ancha yanqachasqa kanman, Asia lawpi llapallan yachaqkunapiwan mundontin runakunam Dianataqa yupaychanku.

²⁸Chayta runakuna uyariruspankum llumpayta piñakururqaku hinaspa maykachakurqaku:

—iEfeso llaqtapi kaq mamachanchik Dianaqa hatunmi! —nispanku.

²⁹Efeso llaqtapi runakuna hatun chaqwapi rikuriruspankum hapirurqaku Pablop puriqmasin Gayotawan Aristarcota, paykunaqa karqaku Macedonia lawmanta kaqkunam, paykunatamá aysarqaku llaqtapa huñunakunan sitioman. ³⁰Hinaptinmi Pablo chayman yaykuyta munarqa llapa runakunata rimapayanapaq ichaga iñiqkunam harkakururqa. ³¹Asia lawpi kaq wakin autoridadkunapas Pablop amistadnin kaspankum payman runakunata kacharqaku:

—Ama chaykunaman chapukuychu —nispa.

³²Chay llapa runakunapa huñunakusqankupim hatun chaqwata ruraspanku yaykachakurqaku wakin hukta, wakinñataq hukta, yaqa llapallankum mana yacharqakuchu imapaqmi huñunakusqankutapas. ³³Judio runakunañataqmi llapa runapa chawpinmanta Alejandrotan tanqarqaku ñawpaqman. Alejandroñataqmi paykunata defienenanpaq makinwan señascharqa upallanankupaq. ³⁴Ichaga judio kasqanta Alejandrotan reqsirurpankum lliwchanku yaqa iskay hora qaparkacharqaku:

—iEfeso llaqtapi kaq mamachanchik Dianaqa hatunmi! —nispa.

³⁵Hinaptinmi chay llaqtapa secretarion chay llapa runakunata upallarachispan nirqa:

—Llaqtamasiykuna, lliw runakunam yachan kay Efeso llaqtapi hatun mamacha Dianapa templon nanachikusqanchiktaqa, yachankutaqmi cielomanta uraykamuy imagennin nanachikusqanchiktapas. ³⁶Manam pipas kaykunataqa neganchu, chaynaqa hawkayaychik. Ama imatapas ruraychikchu mana sumaqta tantearispaqa. ³⁷Kay pusamusqaykichik runakunaqa mamachanchik Dianapa wasinmantaqa manam imatapas suwakurqakuchu nitaqmi paytaqa insultarqakuchu. ³⁸Sichum Demetrio llamkaqmasinkunapiwan pitapas quejakuyta munaptinqa kachkanmi juzgadowan prefecto, chaypiyá sapakama quejankuta allichachunku. ³⁹Imamantapas rimayta munaptikichikqa leyman hinayá hatun huñunakuypi sumaqta allichasun. ⁴⁰Mana chayqa kay huñunakusqanchikmanta mana imatapas niyta atiptinchikmi llapa autoridadkuna acusawachwanchik runakuna hatarichisqanchikmanta.

⁴¹Kaykunata niruspanmi llapa runakunata kamachirqa wasinkuman kutinankupaq.

Macedonia lawman chaynataq Grecia lawman Pablopá risqanmanta

20 ¹Chay chaqwa tukuruptinmi iñiqkunata Pablo huñuruspan allinta kallpancharqa hinaspam despedikuspan lloqsirqa Macedonia lawman. ²Risqan lliw llaqtakunapi iñiqkunata kallpanchaspanmi Grecia lawman rirqa. ³Chaypi kimsa killallaña karuspanmi Siria lawman buquepi rinan karqa, ichaqa yacharurqam judiokuna paypa contranpi yachachinakusqankuta. Chaymi Macedonia lawninta kutikunanpaqña piensarurqa. ⁴Hinaptinmi payta compañarqaku Berea llaqtayoq Pirrospa churin Sopater, Tesalonica llaqtayoq Aristarcowan Segundo, Derbe llaqtayoq Gayo, Timoteo hinaspa Asia lawmanta Trofimopiw Tiqico. ⁵Paykunam puntaruspanku Troas llaqtapiña suyawarqaku. ⁶Mana Qonchuyoq Tanta Fiesta punchawkuna pasaruptinñam Filipos llaqtamanta lloqsirqaniku buquepi, pichqa punchawmantañam paykunata hayparqaniku Troas llaqtapi hinaspaykum qanchis punchawraq chaypi quedarqaniku.

Troas llaqtapi iñiqkunata Pablo watokusqanmanta

⁷Semanapa qallariynin domingo punchawtam llapa iñiqkuna huñunakurqaku tantata partinakunankupaq hinaptinmi Pablo yachachirqa. Paqarinnintillan pasakunan kaptinmi yaqa chawpi tutakama rimarqa. ⁸Wasipa altosnin cuartopim huñunasqa kachkarqaniku achka mecherokunawan achkikuspayku. ⁹Ventanapim tiyachkarqa huk joven Eutico sutiyoq. Pablo tutakama rimaptinmi chay jovenqa puñutyachkarqa, puñuruspanmi wichiyyurqa iskay kaq altosmanta chaymi hoqarirqaku wañusqataña. ¹⁰Hinaptinmi Pablo bajaruspan chay jovenpa hawanman chutakuykuspan abrazaykurqa hinaspam llapa iñiqkunata nirqa:

—Ama manchakuychikchu, kawsachkanmi —nispa.

¹¹Kaqla seqaruspanmi tantata pakiykuspan mikurqa, achikyanankama rimaruspanmi pasakurqa. ¹²Llapa iñiqkunañataqmi joventa kawsachkaqtaña kuisqallaña pusarikurqaku.

Troas llaqtamanta Mileto llaqtakama Pablopá risqanmanta

¹³Ñoqaykum buquepi puntaruspayku rirqaniku Ason llaqtaman chaypi Pablota hoqarinaykupaq. Paymi chakiwan rirqa rimanakusqaykuman hina. ¹⁴Paywanmi tuparurqaniku Ason llaqtapi, buqueman seqaramuptinmi pasarqaniku Mitilene llaqtaman. ¹⁵Chaymanta buquepi lloqsispaykuñataqmi paqarinnintin pasarqaniku Quio islapa chimpanman. Paqarinnintinñataqmi chimparrqaniku Samos islaman, paqarinnintinñataqmi chayarrqaniku Mileto llaqtaman. ¹⁶Chaynataqa rurarrqaniku Efesoman Pablo mana riyta munaptinmi chaynapi Asia lawpi mana tardanaykupaq. Jerusalem llaqtamanmi utqayman rirqa atispaqa chaypi *Pentecostes punchawpi kananpaq.

Efeso llaqtapi ancianokunawan rimasqanmanta

¹⁷Mileto llaqtapi Pablo kachkaspanmi Efesopi iñiqkunapa *ancianonkunata qayachirqa. ¹⁸Paykuna hamuruptinmi Pablo nirqa:

—Qamkunam yachankichik kay Asia lawman hamusqaymantapunim imaynam qamkunawan kawsasqayta. ¹⁹Judiokuna imakunataña rurawayta munaptinkupas humillakuspaymi waqastinpas hinaspa ñakaristinpas Señorninchikta servirqani.

²⁰Chaywanpas allinnikichikpaq Diospa palabran willakuytaqa manam amirqanichu,

ñoqaqa yachachirqaykichikmi llapa runakunapa qayllanpipas chaynataq wasiki-chikpipas. ²¹Judio runakunatapas chaynataq mana judio runakunatapas nirqanim: “Diospa ñawpaqñinpi huchaykichikmanta wanakuspa Señorninchik Jesusman iñikuy-chik” nispa. ²²Kunanmi Jerusalem llaqtaman richkani Chuya Espiritupa kamachisqan, manam yachanichu wakpi imam suyawasqantaqa. ²³Sapa llaqtakuna risqaypim Chuya Espiritu niwan: “Presochasuptikim ñakarinki” nispa. ²⁴Ichaqa vidaypas ñoqapaqqa manam llumpaytaqa valenchu. Kallpaq hinam Señor Jesucristopa kama-chiwasqantaqa cumplisaqpuni, willakusaqmi Diospa favorninmanta allin noticiataqa.

²⁵—Qamkunaqa manañam huktawanqa rikuwankichikñachu, qamkunaman-qa Diospa munaychakuyninmantam yachachirqaykichikña. ²⁶Chaymi kunan qamkunaman nikichik, manam huchayoqchu kani llapallan runakuna castigasqa kanaykichikmantaqa. ²⁷Mana imatapas pakaspaymi Diospa munasqanta willarqaykichik. ²⁸Chaynaqa kikikichikpuniyá cuidakuychik, oveja michiq hinayá cuidaychik llapallan iñiqkunatapas. Chuya Espiritum qamkunata akllasurqankichik Diosninchik Jesucristopa yawarninwan rantisqan iñiqkunata cuidanaykichikpaq. ²⁹Ñoqa pasakuptiyimi pantachikuqkuna hamunqa, paykunam iñiqkuna tukuruypa munanqaku imaynam yarqasqa atoqkuna ovejakunata mikuruspan tukuruq hina. ³⁰Qamkuna ukumantam wakinkuna hatarinqa lullakunata yachachispanku chaynapi iñiqkuna qatinankuta munaspanku. ³¹Chaynaqa cuidakuychikyá, amayá qonqaychikchu waqaykuspay tuta punchaw kimsa watantin sapakama yachachisqaytaqa.

³²—Wawqellaykuna, kunanqa Diospa makinmanñam churaykichik, kasukuychikyá paypa favorecewasqanchikmanta palabrakunata chaynapi kallpanchasunaykichikpaq hinaspa lliw akllasqankunawan kuska herenciatapas chaskinaykichikpaq. ³³Ñoqaqa manam munapayarqanichu pipa qollqentapas, pipa qorintapas nitaq pipa pachantapas. ³⁴Aswanqa yachasqaykichikpi hinam makiywan llamkaspay imatapas rantiq kani ñoqapaq chaynataq puriqmasiyku- napaqpas. ³⁵Qamkunatapas yachachirqaykichikmi ñoqa hina llamkaspas wakchakunata yanapanaykichikpaq, yuyariyichikyá Señor Jesucristopa nisqanta, paymi nirqa: “Ima chaskiqmantapas aswan kusijsaqqa imapas qoqmi” nispa.

³⁶Chaykunata Pablo rimaruspanmi qonqorakuykuspan paykunawan kuska Diosta mañakurqa. ³⁷Anchata waqaspankum Pablota abrazaykuspa mu-chaykurqaku. ³⁸Llumpay llakisqallañam karqaku: “Manañam huktawanqa rikuwankichikñachu” nisqanrayku chaymi buquepa kasqankama compañarqaku.

Jerusalem llaqtaman Pablota risqanmanta

21 ¹Iñiqkunamanta rakikuykuspaykum buquepi derecholla pasakurqaniku Cos sutiyoq islaman. Paqarinintinñataqmi Rodas islaman chayaspayku Patara llaqtaman rirqaniku. ²Chay llaqtapiñataqmi tarirurqaniku Feniciaman lloqsiqu bu-queta. Chay buqueman yaykuspaykum pasarqaniku. ³Chipre islapa *alleq lawnintam rirqaniku Siria lawman. Tiro llaqtaman chayaruspan buquepi cargakuna bajachina kaptin sayarqaniku. ⁴Chay llaqtapi iñiqkunata tariruspaykum qanchis punchaw paykunapapi samakurqaniku. Paykunam Pablota Chuya Espiritupa yachachisqan nirqaku: —Ama riychu Jerusalem llaqtamanqa —nispa.

⁵Ichaqa chay punchawkuna pasaruptinmi lloqsirqaniku, hinaptinmi lliwchan iñiqkuna warmipas qaripas warmakunapiwan aviawarqaku llaqtapa cantonkama, lamar qochapa patanpim qonqorakuspayku Diosta mañakurqaniku. ⁶“Qamkunañayá allin-lla” ninakuspan buquepi pasakurqaniku. Paykunañataqmi wasinkuman kutikurqaku.

⁷Tiro llaqtamantam buquepi rirqaniku Tolemaida llaqtakamalla. İniqkunata watukuspaykum paykunapapi huk punchaw samarqaniku. ⁸Paqarinnintinñataqmi rirqaniku Cesarea llaqtakama. Chaypim watukurqaniku Jesucristomanta allin noticia willakuq Felipeta, payqa karqa Jerusalemipi ñawpaqtaraq akllasqanku qanchis diaconokunapa hukninmi. Paypa wasinpimá samakurqaniku. ⁹Paypam karqa tawa doncella churinkuna. Paykunam Diosmanta willakuqku. ¹⁰Felipepa wasinpi unayneña kachkaptiykum Judeamanta chayaramurqa Diosmanta willakuq Agabo. ¹¹Paymi watukuwaspanku Pablopá chumpinta hapiykuspa chakintawan makinkunata watakuspan nirqa:

—Chuya Espiritum nin: “Jerusalenpi judiokunam kay chumpipa dueñonta watanqaku kaynata hinaspam mana judio kaqkunaman entreganqaku” nispa.

¹²Chayta uyarispaykum Cesareapi İniqkunapiwan Pablota ruegarqaniku amaña Jerusalem llaqtaman rinanpaq. ¹³Chaymi Pabloñataq nirqa:

—¿Imanasqataq waqaspaykichik llakichiwankichik? Manam wataruwana llankupaqchu listoqa kachkani, ñoqaqa listom kachkani Señor Jesucristorayku Jerusalemipi wañunaypaqpas —nispa.

¹⁴Mana imayna harkayta atispaykum upallakurqanikuña:

—Señorpa munasqanyá rurasqa kachun —nispa.

¹⁵Chay punchawkunapa qepantam alistakuruspayku pasakurqaniku Jerusalem llaqtaman. ¹⁶Riysiwaraqutaqmi Cesareamanta wakin İniqkunapas, paykunam pusawarqaku Chipre law Mnasonpa wasinman, payqa unay wataña İniqmi karqa. Paypa wasinpimá samakurqaniku.

Jacobota Pablo watukusqanmanta

¹⁷Jerusalemman chayaruptyikum kusikuyllawanña llapa İniqkuna chaskiwarqaku. ¹⁸Paqarinnintinñataqmi ñoqaykuwan kуска Pablo rirqa Jacobo watukuq, chaypim kachkasqaku llapallan *ancianokunapas. ¹⁹Pablom paykunata rimaykuspan willakuyta qallaykurqa imaynam paypa purimusqanwan mana judio kaqkunapi Diospa tukuy imakunapas rurasqanmanta. ²⁰Uyariruspankum paykuna Diosta alabarqaku hinaspam Pablota nirqaku:

—Allinmi wawqey. Yachasqaykipi hinam achka waranqa judiokuna Jesucristoman İnikurunku, llapallankum munanku Moisespa leynin kasukunata. ²¹Paykunamanmi wakin runakuna qanmanta willarunku, huklaw nacionpi judio runakunatas yachachinki Moisespa leyninta manaña kasukuspa amaña churinkutapas *señalanankupaq hinaspá costumbrenchikkunaman hina amaña kawsanankupaq. ²²¿Imatataq ruraykusunchik? Paykunaqa yacharunqakupunim kaypi kasqaykita. ²³Chaynaqa kaynatayá ruray: Kaypim ñoqanchikwan kachkan tawa runakuna Diosman prometekusqankuta cumplinankupaq. ²⁴Paykunawan kуска temploman rispaykiyá costumbrenchikman hina chuyanchakamuychik, paykunapa gastonta pagaspayá chukchankuta rutuchimuy. Chaynata ruraptikiqa lliwmi yachanqaku qanmanta tukuy ima rimasqankuqa mana cheqap kasqanta, paykunaqa yachanqam *Moisespa leynin kasukusqaykita. ²⁵Ichaqa mana judio kaq İniqkunamanqa, ñam cartata aparqankichikña, chaypim nirqanchik: “Amam mikunkichikchu taytacha-mamachakunaman ofrecesqa aychataqa, amam mikunkichikchu yawartaqa nitaq yawarpa pasasqan aychatapas, amataqmi huchapakunkichikchu” nispa.

Templopi Pablota presochasqankumanta

²⁶Pablom chay tawantin runakunata púsarikuspan paqarinnintin punchaw *chuyanchakurqaku hinaspan temploman yaykurqa haykapim chuyanchakusqanku tukusqan willakuq chaynapi ofrendankuta sapakama Diosman ofrecenankupaq.

²⁷Qanchis punchaw tukuykuchkaptinñam Asia lawmanta kaq wakín judiokuna Pablota templopi rikururqaku hinaspan llapa runakunata hatarirachirqaku paypa contranpi. Hapiruspankuñataqmi ²⁸qayaykachakurqaku:

—iIsraelpa miraynin runakuna yanapawayku! Kay runam tukuy hinastinpi purispan Israel runakunapa contranpi, *Moisespa leyinpa contranpi hinaspa templopa contranpi yachachin. Kunanpas templomanmi mana judio kaq runakunata pusaykurun, chaynapi huchallikurun kay templopi mana ruranata ruraspa.

²⁹Chaynataqa nirqaku Efeso llaqtayoq Trofimowan Jerusalen llaqtapi rikurusqankuraykum, Payqa manam judiochu karqa. Payta temploman Pablo pusarusqantam piensarqaku.

³⁰Llaqtapi llapa runakuna chayta uyariruspankum huntallaña kallpamurqaku. Pablota hapiruspankum temploman hawaman aysarqaku hinaspan templopa punkunta apurawllamanña wichqarurqaku. ³¹Wañurachinankupaq kachkaptinkuñam Roma llaqtayoq soldadokunapa jefenman willaykamurqaku:

—Jerusalenpi lliw runakunam chaqwata rurachkanku —nispa.

³²Paymi capitanninkunatawan soldadokunata púsarikuspa kallpaylla chayarurqaku hinaptinmi payta soldadokunatawan rikuruspanku chay llapa runakuna Pablota maqachkaspanku sayarurqaku. ³³Soldadokunapa jefen asuykuspanmi Pablota presocharurqa hinaspan kamachirqa iskay cadenawan watanankupaq hinaspan paykunata tapurqa:

—¿Pitaq kay runa? ¿Imatataq rurarun? —nispa.

³⁴Llapa runakunañataqmi qaparirqaku wakín hukta, wakínñataq hukta, hinaptinmi bulla rurasqankurayku chay jefeqa mana allintachu entienderqa chaymi kamachirqa cuartelman Pablota pusanankupaq. ³⁵Ichaqa llapa runakuna ñitinakuptinmi cuartelpa gradasinman chayaruptinku Pablotaqa soldadokunaña wanturqa. ³⁶Llapa runakunañataqmi qepankuta qatispa qaparirqaku:

—iWañuchun! —nispa.

Pablota defiendekusqanmanta

³⁷Pablota cuartelman apaykuchkaptinkuñam soldadokunapa jefenta Pablo tapurqa: —¿Imallatapas rimariymanchu? —nispa.

Chaymi payñataq nirqa:

—iQamqa yachasqankim *griego rimayta! ³⁸Chaynaqa ¿manachu qamqa Egipto runa kanki? Qayninpakunallaqa ¿manachum runa wañuchi qkunata hatarichispayki tawa waranqatapuni chunniqman púsarqani? —nispa.

³⁹Hinaptinmi Pabloñataq nirqa:

—Ñoqaqa Tarso llaqtapi nacekuq judiom kani, llaqtayqa allin reqsisqa Cilicia lawmi. Ama hina kaspayá permitiykuway llapa runakunata rimapayaykunaypaq —nispa.

⁴⁰Chay jefe “allinmi” niykuptinmi gradaspi Pablo sayaykuspa makinwan runakunata señaschaspá upallachirqa. Upallaruptinkuñam *hebreo rimayninkupi paykunaman Pablo nirqa:

22¹—Taytakuna, wawqellaykuna, uyariykullawaychik defiendekunaypaq rimarisqayta —nispa.

²Chaymi *hebreo rimayninkupi rimaqta uyariruspanku aswanraq upallarurqaku. Chaymi Pablo nirqa:

³Ñoqaqa Cilicia law Tarso llaqtapi nacekuq judiom kani. Ichaqa kay Jerusalenpim educakurqani, yachachiqniypas karqa Gamalielmi, paymi allinta yachachiwarqa ñawpaq abuelonchikkunapa leyninta. Diosninchiktam tukuy sonqoywan servini qamkunapas kunan servisqaykichikman hina.

⁴Chayraykum Jesucristopi ñiñqkunata ñakarichirqani wañunankukama, warmitapas-qaritapas presochaspaymi apachirqani carcelman. ⁵Tukuy chaykunataqa sumaqtam yachanku sacerdotekunapa jefenpas chaynataq llapallan kamachiqkunapas. Paykunam oficiokunata qowarqaku Damasco llaqtapi judiomasinchikkunapaq. Chaynapim rirqani ñiñqkunata kay Jerusalem llaqtaman presota apamuspay castigachinaypaq.

Pablom willakun Jesucristoman ñisqanmanta

(Hch 9:1-19. 26:12-18)

⁶—Damasco llaqtaman chayaykuchkaptiyñam yaqa chawpi punchawta cielomanta qonqayta llumpay achkiy kanchaykuwarqa. ⁷Chaymi pampaman wichiykuspay uyarirqani “Saulo, Saulo ¿imanasqataq qatikachawanki?” niqta. ⁸Chaymi tapurqani: “¿Pitaq kanki Señor?” nispa. Hinaptinmi nimuwarqa: “Ñoqaqa qatikachawasqayki Nazaretmanta kaq Jesusmi kani” nispa. ⁹Riqmasiykunapas rikurqam chay achkiytaqa ichaqa manam entien-derqakuchu chay rimapayawaqniypa nisqantaqa. ¹⁰Hinaptinmi tapurqani: “¿Imatataq rurasqa Señor?” nispa. Payñataqmi niwarqa: “Hatarispayki Damasco llaqtaman yaykuy, chaypim imam ruranaykita nisunki” nispa. ¹¹Chay sinchi achkiy ñawsayarachiwaptinmi riqmasiykuna makiymanta pusawaspanku Damasco llaqtaman chayachiwarqaku.

¹²—Chaypim *yacharqa Ananias sutiyoq runa. Payqa karqa *Moisespa leynin kasukuqmi. Chayraykum Damascopi *yachaqa lliw judiokunapas payta respetaqku. ¹³Paymi qawaqniy hamuspa niwarqa: “Wawqey Saulo, mosoqmanta qawarikuy” nispa. Chay ratolla-pi qawarikuruspaymi Ananiasta rikururqani. ¹⁴Chaymi pay niwarqa: “Abuelonchikkunapa Diosninmi akllasurqanki paypa munasqanta yachanaykipaq hinaspa justo kaq Jesusta rikuruspayki kikinpa vozninta uyarinaykipaq. ¹⁵Jesusmantam tukuy hinastinpi llapallan runakunaman willakunki rikusqaykimantawan uyarisqaykimanta. ¹⁶Kunanqa ¿imataraq-taq suyachkanki? Hatarispayá bautizakuy, Señorta qayakuspayá huchaykikunata mayllay.”

Mana judio kaq runakunaman Pablopa risqanmanta

¹⁷—Jerusalen llaqtaman kutiramuspayñataqmi Diosta mañakuq rirqani temploman, chaypim revelacionta chaskirqani. ¹⁸Señorta rikuruptyimi pay niwarqa: “Kay runakunaqa manam creenqachu ñoqamanta rimasqaykitaqa, chaynaqa utqaymanyá lloqsiy kay Jerusalem llaqtamanta” nispa. ¹⁹Hinaptinmi ñoqañataq nirqani: “Señor, paykunapaq yachankun lliw ñiñqnikikunapa contranpi rurasqaykunataqa, *huñunakuna wasikunaman rispaymi qanman ñiñqkunata carcelaspay maqqa kani.” ²⁰Qanmanta willakuq Estebanta wañuchiptinkupas kikiypuni chaypi kaspaymi: “Allintam rurachkankichik” nispay wañuchiqkunapa pachanta cuidarqani. ²¹Chaynata niptyimi Señorñataq niwarqa: “Qamtaqa karu llaqtapi mana judio kaqkunaman rinaykipaqmi kachasqayki” nispa.

Cuartelman Pablopa yaykusqanmanta

²²Pablopa chayna nisqankamalla uyariruspankum qaparirqaku:

—iChay runaqa wañuchunyá! ¡Amañayá kawsachunchu! —nispá.

²³Chaynata qayaykachakuspankum pachankutapas wischuspanku allpakunata altoman chaqchurqaku. ²⁴Chayraykum soldadokunapa jefen kamachirqa:

—Pablota cuartel ukuman apaspaykichik tapuychik: “¿Imanasqataq kay llapa runakuna chaynataña qaparinku qampa contraykipi?” nispá. Mana rimayta munaptinga azoteychik.

²⁵Ichaqa azotenankupaq watasqaña kachkaptinmi hichpanpi kaq capitanta Pablo nirqa: —¿Kanchu derechoykichik justiciata mana rurachkaspa Roma llaqtaman perteneceq runata azotenykichikpaq? nispá.

²⁶Capitan chayta uyariruspanmi jefenman willaq rirqa:

—¿Imatataq ruranki? Kay runaqa Roma llaqtaman perteneceqmi kasqa —nispá.

²⁷Hinaptinga soldadokunapa jefenñataq asuykuspan Pablota tapurqa:

—Niykuway ¿Romaman perteneceqchum kanki? —nispá.

Hinaptinga Pabloñataq nirqa:

—Arí —nispán.

²⁸Chaymi soldadokunapa jefenñataq nirqa:

—Ñoqaqa achka qollqewanmi rantirqani Roma llaqtaman perteneceqchum —nispá.

Chaymi Pabloñataq nirqa:

—Ñoqaqa nacesqaymantapunim perteneceqmi —nispá.

²⁹Chaynata niruptinmi Pablota azotenankupaq kaq soldadokunapas chaylla ladonmanta suchurikurqaku. Soldadokunapa jefenpas Roma llaqtaman Pablopa perteneceqanta yacharuspanmi mancharikururqa watarachisqanmantapas.

Judiokunapa cortepi Pablopa defiendekusqanmanta

³⁰Soldadokunapa jefenmi cheqaptapuni yachayta munarqa imamantam judiokunapa Pablo acusasqankuta. Chaymi paqarinnintin punchaw watachisqan cadenakunata kachaykachirqa hinaspam judio *sacerdotekunapa jefenkunatawan *cortemanta lliw kaqkunata huñuchirqa. Pablota pusanpanmi paykunapa qayllanpi sayachirqa.

23 ¹*Cortepi llapa autoridadkunata allinta qawaykuspanmi Pablo nirqa:

—Wawqellaykuna, kunankamam sonqoy hawkalla karqa Diospa qayllanpi —nispá.

²Hinaptinga llapa *sacerdotekunapa jefen Ananiasñataq, Pablopa ladonpi kaqkunata kamachirqa siminpi laqechunanpaq. ³Pabloñataqmi nirqa:

—iYaw qara uya! Diosmi qamtapas laqechusunki, Leyman hina juzgawanaykipaqmi chaypiqa tiyachkanki, leyta mana kasukuspaykim laqechuchiwanakirqa —nispá.

⁴Chaypi kaqkunañataqmi Pablota nirqaku:

—¿Chaynatachu insultanki Diospa akllasqan *sacerdotekunapa jefenta? —nispá.

⁵Pabloñataqmi nirqa:

—Wawqellaykuna, manam ñoqaqa yacharqanichu sacerdotekunapa jefen kasqantaqa, Bibliapim nichkan: “Amam llaqtaykipi autoridadtaqa ñakankichu” nispá.

⁶Chaypi wakin autoridadkunam *saduceo partidomanta karqa, wakinñataqmi *fariseo kaqkunamanta. Chayta Pablo yacharuspanmi qaparirqa:

—Wawqeykuna, ñoqaqa kani castaykuna hina fariseom. Wañuqkunata Dios kawsarichinantam confianzawan suyani. Chay yachachisqaymantam juzgawachkankichik.

⁷Chaynata rimaruptinmi *fariseokuna llapa *saducekunawan atipanakuyta qallaykuspa iskayman rakinakururqaku. ⁸*Saduceokunam yachachinku: “Wañuqkunaqa manam kawsarinchu manataqmi angelkunapas nitaq espiritukunapas kanchu” nispa. *Fariseokunam ichaqa chaykunapi creenku. ⁹Nisyuneqta lliw rimaptinkum fariseokunamanta Diospa leynin yachachikuqkuna sayarispanku atipanakurqaku:

—Manam kay runapiqa ima mana allintapas tarinikuchu, ichapas cheqapta paytaqa angelpas otaq allin espiritupas rimapayarqa —nispa.

¹⁰Llumpa-llumpayta atipanakuptinkum soldadokunapa jefen mancharikurqa:

—Pablotaqa tisaparunqakupaschá —nispa.

Chaymi soldadokunata kamachirqa:

—Yaykuspaykichik imaynatapas Pablota horqomuspaykichik cuartelman pusaychik —nispa.

¹¹Chay tutam Pabloman Señorninchik rikuriykuspan nirqa:

—Kallpanchakuy Pablo, kay Jerusalem llaqtapi ñoqamanta willakusqaykita hinam Roma llaqtapipas willakunayki —nispa.

Pablota wañuchinankupaq yachachinakusqankumanta

¹²Paqarinnintinñataqmi wakin judiokuna juramentaspanku yachachinakurqaku Pablota wañurachinankupaq, paykunam ninakurqaku:

—Pablota wañurachinanchikkamam ama mikusuncho nitaq imatapas tomasunchu —nispa.

¹³Chay juramentaqqunam tawa chunka masnin qarqaku. ¹⁴*Sacerdotekunapa jefenkunapatawan judio kamachikuqkunapata rispankum nimurqaku:

—Juramentarunikum, manam imatapas mikusaqkuchu Pablota wañurachinaykukama, ¹⁵qamkunayá *cortepi wakin autoridadkunapiwan mañamuychik Roma llaqtayoq soldadokunapa jefenmanta chaynapi paqarinpuni qamkunaman Pablota pusamunanpaq, pucharachimunkichikqa: “Paymantam aswan allintaraq yachaykuyta munaniku” nispa-llam. Ñoqaykum listolla suyasaqku manaraq chayamuchkaptin wañurachinaykupaq.

¹⁶Ichaqa chay rimanakusqankutam Pablota paninpa wawan uyariururqa chaymi cuartelman rispan Pabloman willaykamurqa. ¹⁷Chaymi huknin capitanta Pablo qayaykuspan nirqa:

—Kay joventa pusay jefekiman uyariqusqanta willananpaq —nispa.

¹⁸Jefenman chay joventa pularuspanmi chay capitán nirqa:

—Presonchik Pablom qayaykuwaspan ruegakuwarqa kay joventa qanman pusamunaypaq chaynapi imam uyariqusqanta willasunaykipaq.

¹⁹Chaynata willaykuptinmi Pablota sobrinonta chay capitánpa jefen makinmanta hapiykuspa huklawchaman pusaspa tapurqa:

—¿Imatataq willawanki? —nispa.

²⁰Hinaptinmi chay jovenñataq nirqa:

—Wakin judiokunam yacharachinakunku Pablota mañasunaykipaq, paykunam nisunki: “Paqarinayá Pablota *corteman pusay, paymanta aswan allintaraq yachaytam munaniku” nispa. ²¹Ichaqa amam chay llullakusqankutaqa creenkichu, tawa chunka masnin runakunam pakakuspa suyachkanku. Paykunam Diospa qayllanpi kaynata juramentarunku: “Amam imatapas mikusuncho nitaq tomasunchu Pablota wañurachinanchikkama” nispa. Listollañamá suyachkanku aceptaykuptiki wañurachinankupaq.

²²Chaynata soldadokunapa jefen uyariuruspam joventa aviarurqa:

—Ñoqaman niwasqaykitaqa amam pimanpas willankichu —nispa.

Prefecto Felixpaman Pablota pusasqankumanta

²³Soldadokunapa jefenmi iskay capitanninkunata qayaykuspan kamachirqa: —Alistaychik iskay pachak chakillawan riq soldadokunatawan qanchis chunka sillada soldadokunata, alistaychiktaqyá lanzawan peleaq iskay pachak soldadokunatapas chaynapi tutaña Cesarea llaqtaman rinankupaq. ²⁴Alistaychiktaqyá caballokunatapas Pablo sillakunanaq chaynapi sanollata prefecto Felixman chayachinaykichikpaq —nispa.

²⁵Paykunawanmi apachirqa kayna niq cartata:

²⁶Ñoqa Claudio Lisiasmi saludamuyki, ancha reqsisqa prefecto Felix. ²⁷Judio runakunam pusachimusqay runata presocharuspanku wañurachiyta munarqaku. Ichaqa Roma llaqtaman pertenesqanta yacharuspaymi soldadokunawan rispay payta salvaramurqani. ²⁸Hinaspaymi imamantam acusasqankuta yachayta munaspay pusarqani judiokunapa *cortenman. ²⁹Chaypim yachamurqani leyninkupa contranpi rurarusqanmanta acusasqankuta. Ichaqa manam ima delitonpas kanchu wañunanpaq hinaqa nitaq carcelpi kananpaq hinaqa. ³⁰Chaywanpas judiokuna wañurachinankupaq rimanakusqanta yacharuspaymi qanman pusachimuyki. Chaynallataqmi acusaqninkunatapas kamachirqani qampa qayllaykipiña payta acusanankupaq.

³¹Soldadokunam jefenkupa kamachisqanman hina Pablota tutallan pusarqaku Antipatris llaqtakama. ³²Achikyaramuptinmi sillada soldadokuna seguirqaku Pablowan, wakin soldadokunañaataqmi kutikamurqaku cuartelman. ³³Cesarea llaqtaman chayaruspankum carta apasqankuta Prefecto Felixman qoykurqaku hinaspam entregaykurqakutaq Pablota. ³⁴Chay cartata prefecto leeruspanmi Pablota tapurqa maylaw llaqtayoqmi kasqanmanta. “Cilicia lawmi kani” niptinñaataqmi ³⁵nirqa:

—Acusaqnikikuna hamuptinñam quejaykita uyarisqayki —nispa.

Hinaspam soldadokunata kamachirqa Herodespa palacionpi Pablota cuidanankupaq.

Felixpa ñawpaqninpi Pablota defiendekusqanmanta

24 ¹Pichqa punchawmantam *sacerdotekunapa jefen Ananias chayaramurqa Tertulo sutiyoq abogadantin hinaspa wakin kamachikuqkunapiwan. Pablota acusanankupaqmi prefecto Filixpaman presentakurqaku. ²Chaymi Pablota pusaykaramuptinku abogado Tertulo acusayta qallaykurqa kaynata:

—Señor prefecto Felix, yachaywan gobiernasqaykiraykum kay nacionpi imakunapas allin kachkan hinaptinmi hawkalla kawsakuniku. ³Ancha reqsisqa prefecto Felix, tukuy imapas allin rurasqaykimantam llaqtaykupi llapallan runakuna ancha-anchata agradecekuykiku. ⁴Ichaqa ama hina kaspaykiyá ratolla uyariykullawayku. ⁵Kay Pabloqa peste onqoy hinam. Tukuy hinastinpim judiokunata rakinan, payqa nazareno partidopa cabecillanmi. ⁶Temploykutapas despreciaptinmi hapiruspayku (leyniykuman hina juzgayta munarqaniku. ⁷Aswanqa comandante Lisiasmi hamuruspan Pablota qechuruwarqaku. ⁸Paymi niwarqaku hamuspa Pablota acusanaykupaq.) Munaspaykiqa kikikipuniyá tapuy acusasqaykuqa cheqap kasqanta yachanaykipaq.

⁹Chaynata Tertulo rimaruptinmi chaypi kaq judiokunapas:

—Arí, tukuy kaykunaqa cheqappunim —nirqa.

¹⁰Hinaptinmi rimananaq Pablota prefecto Felix señascharqa. Chaymi Pablo nirqa:

—Qanmi kay nacionpi unay wataña juez kachkanki, chaymi ancha kusikuywan kunan defiendekusaq. ¹¹Yaqa chunka iskayniyoq punchawllaraqmi Diosta adoranaypaq Jerusalem llaqtaman chayaraqani. Munaspaykiqa chayna kasqantam yachaykuwaq. ¹²Templopiqa, *huñunakunayku wasipiqa hinaspa callekunapiqa manam piwanpas atipanakurqanichu nitaqmi chaqwatapas hatarichirqanichu. Manamá chayna rurachkaqtachu ñoqataqa rikuwarqaku. ¹³Acusawasqankumantaqa paykunaqa manam pruebasunkimanchu. ¹⁴Ichaqa manam negakunichu, abueloykunapa Diosnintam adorani mosoq yachachikuyman hina, chaytam paykuna ninku: “Rakinachiq partido” nispa. Ichaqa ñoqapas creenim Moisespa hinaspa Diosmanta willakuqkunapa lliw qellqasqantaqa. ¹⁵Ñoqapas paykuna hinam confianzawan suyachkani allin runakunatawan mana allin runakunata hamuq punchawpi Dios kawsarichimunanta. ¹⁶Chayraykum Diospa qayllanpipas hinaspa runakunapa qayllanpipas concienciaypa mana acusasqan kawsakuyta munani.

¹⁷—Unay watakunamantañam Jerusalem llaqtaman kutirqani wakcha judiokunapaq yanapakuy qollqeta apaspay chaynataq Diosmanpas ofrendaykunata qonaypaq. ¹⁸Chayta rurachkaptiyimi Asia lawmanta hamuq judiokuna, templo rikuruwarqaku. Chay ratopiqa costumbrekuman hinam *chuyanchakusqa kachkarqani, ichaqa manam chaqwata ruraspaychu nitaq achka runakunawanchu. ¹⁹Sichu contraypi imapas kaptinqa Asia lawmanta hamuq chay judiokunachiki kayman hamuspa acusawanmanku. ²⁰Mana chayqa kaypi kaqkunayá nichunku: *Cortepi kaspay imapas mana allin rurasqaymanta. ²¹Ruraspayqa-rurarqani kayllatam, paykunapa qayllanpi kachkaspaymi qaparirqani: “Wañuqkunata Dios kawsarichinanmanta yachachisqayraykum juzgawachkankichik” nispa.

²²Pablota nisqanta prefecto Felix uyariurspanmi Jesucristomanta yachachikuyta allinta yachasqanrayku nirqa:

—Soldadokunapa jefen Lisias hamuptinñam kay asuntomanta allinta yachasaq —nispa. Chaynata rimaruspanmi chay huñunakuyta tukururqa. ²³Capitannintam kamachirqa:

—Cuidaychik Pablota, amam harkakunkichikchu pipas watukamuspan yanapanantaqa —nispan.

²⁴Unayneqmantañam prefecto Felixqa judia warmin Drusilapiwan palacionman rispa Pablota qayachimurqa Jesucristoman iñikuymanta willananpaq. ²⁵Runapa allin rurananmanta, tentacionkuna aguantaymanta hinaspa llapallan runakunaqa Diospa juzgasqan kananmanta Pablo rimaruptinmi prefecto mancharikuspan nirqa:

—Pasakuyña, ichapas yapapiña qayachimusqayki —nispa.

²⁶Kachaykunapaq qollqe qonanta munaspanmi achka kutita qayachimuq paywan parlananpaq. ²⁷Iskay wataña pasaruptinmi Felix lloqsikurqa prefecto kasqanmanta hinaptinmi Porcio Festoña yaykurqa paypa rantinpi. Felixmi judiokunawan kuyachikuyta munaspan Pablota hina presollata saquerurqa.

Prefecto Festopa ñawpaqninpi Pablota defiendekusqanmanta

25 ¹Prefecto Festo Cesarea llaqtaman gobiernananpaq chayaramuspanmi kimsa punchawllamanta Jerusalem llaqtaman rirqa. ²Chaypim *sacerdotekunapa jefenkuna wakín reqsisqa judiokunapiwan Pablota acusaspanku ³mañakurqaku:

—Ama hina kaspaykiyá Pablota pusarachimuy kay Jerusalem llaqtaman —nispa.

Chaynataqa mañakurqaku Pablota pusamuchkaptinku ñanpi wañurachinanku-paqmi. ⁴Ichaqa Festom paykunata nirqa:

—Pabloqa Cesarea llaqtapiraqmi preso kachkan. Prontom wakman risaq.

⁵Chaynaqa qamkunamantayá autoridadkuna ñoqawan richun hinaspayá imapas mana allin rurasqanmanta chay runata acusamuchunku —nispá.

⁶Yaqa chunka punchaw Jerusalem llaqtapi karuspanmi prefecto Festo kutikurqa Cesarea llaqtaman. Chaymi paqarinnintillan juzganampi tiyaykuspan Pablota pusa-chimurqa. ⁷Pablo yaykuptinmi Jerusalem llaqtamanta riq judiokunapas asuykurqaku hinaspam tukuy imamanta acusarqaku, ichaqa rimasqanku cheqap kasqantaqa manam pruebayta atirqakuchu. ⁸Hinaptinmi defiendekuspan Pablo nirqa:

—Judiokunapa leyninpa contranpiqa manam imatapas ruraraqnichu nitaq tem-ploykupa contranpipas nitaq Rey Cesarpa contranpipas —nispá.

⁹Ichaqa Prefecto Festom judiokunata favoreceyta munaspan Pablota tapurqa:

—¿Munankichum Jerusalemman riyta wakpiña juzgamunaypaq? —nispá.

¹⁰Pabloñataqmi nirqa:

—Rey Cesarpa kamachikusqanman hinaqa kay cortepim justiciawanayki. Yachasqaykipi hinapas judiokunataqa manam imanarqanichu. ¹¹Sichum wañu-naypaq hina ima mana allintapas ruraptiyqa wañuchiwaychikyá. Acusawasqanku mana cheqap kaptinqa manam pipapas derechon kanchu judiokunaman entrega-wananpaqqa. Chaynaqa kikin Rey Cesarña juzgawanapaqmi mañakuni.

¹²Festoñataqmi consejeronkunawan parlaruspan Pablota nirqa:

—Rey Cesarña juzgasunaykipaqmi mañakurunki. Chaynaqa paymanmi rinki —nispá.

Pablota Rey Agripapa qayllanman pusasqankumanta

¹³Chay punchawkunapim Rey Agripa warmin Berenicepiwan rirqa Cesarea llaqtaman prefecto Festo watukuq. ¹⁴Chaymi achka punchawkuna quedaruptinku Rey Agripaman Pablomanta willaspa prefecto Festo nirqa:

—Kaypim prefecto Felixpa saquesqan preso kachkan. ¹⁵Jerusalenpi kachkaptiyi judio *sacerdotekunapa jefenkuna wakin kamachikuqkunapiwan mañawarqaku juzgaspay payta wañuchinaypaq. ¹⁶Chaymi ñoqañataq nirqani: “Roma llaqtayaq autoridadkuna-qa manam pitapas wañuchiymankuchu acusaqninkunapa qayllanpi acusasqankumanta imatapas mana defiendekuchkaptinqa” nispay. ¹⁷Acusaqninkuna hamuruptinmi paqa-rinnintinpunilla juzganaypi tiyaykuspay Pablota pusachimurqani. ¹⁸Chay acusaqkuna chaypiña kaptinkum piensarqani llumpay delitokunamanta acusanankuta ichaqa tukuy imamanta acusaruptinkum mana imatapas tarirqanichu. ¹⁹Diospi creesqankumanta rimaspallankum paypa contranpi karqaku. Rimarqakutaqmi Jesus sutiyoq wañuq ru-namantapas. Pabloñataqmi: “Payqa kawsachkanmi” nin. ²⁰Chay asuntomanta imayna rurayta mana atispaymi Pablota tapurqani: “¿Munankichu Jerusalem llaqtapiña qamta juzgamunaypaq?” nispá. ²¹Pablom ichaqa mañakururqa kikin Rey Cesarña juzganapaq chaymi kamachirqani payman pusachinaykama hinalla preso kananpaq.

²²Hinaptinmi Rey Agripañataq Festota nirqa:

—Ñoqapas munaymanmi chay runa uyariykuyta —nispá.

Festoñataqmi nirqa:

—Paqarinmi uyarinki —nispá.

²³Paqarinnintinñataqmi Rey Agripawan Berenice allichapakusqallaña corteman chayarurqaku. Soldadokunapa jefenkunapiwan chay llaqtapi allin reqsisqa runakunam compañaraqaku. Festo kamachikuptinmi Pablota pusaykurqaku. ²⁴Chaymi Festo nirqa:

—Rey Agripa hinaspa kaypi ñoqaykuwan huñunasqa señorkuna, kaypim qawach-kanchik kay runata. Achka judiokunam Jerusalem llaqtapipas chaynataq kay llaqtapipas paypa contranpi quejakuwarqaku hinaspa qayaykachakurqaku “wañuchunpuni” nispa.²⁵ Ñoqapa piensasqayman hinaqa manachusmi imatapas payqa ruraraqachu wañunanpaq hinaqa. Aswanqa kikinpunim mañakurqa Rey Cesarña juzganapay chaymi paymanña pusachisqa.²⁶ Ichaqa kay runapa contranpi Rey Cesarman qellqanaypaq mana imapas kaptinmi qamkunaman pusachimuni, tukuymanta llalliqaqa qanman ancha reqsisqa Rey Agripa. Tapupaptikim yachasaq imam qellqanaytapas.²⁷ Manachusmi allinchu kanman imatapas contranpi mana qellqanaypaq kachkaptin preso pusachiyniyqa.

Rey Agripapa ñawpaqninpi Pablo defiendekusqanmanta

26

¹Chaymi Agripa nirqa Pablota:

—Rimarikuy defiendekunaykipaq —nispa.

Hinaptinmi Pablo makinwan señaschaspa rimarirqa:

²—Rey Agripa, llaqa judiokuna tukuy acusawasqanmanta qampa qayllaykipi defiendekunaypaq kaspaymi kusikuni. ³Qamqa yachankim judiokunapa llapallan costumbrentapas chaynataq atipanakusqankutapas, chayraykum aswanraq kusikuni, qamtam mañakuyki pacienciawan uyariykuwanaykipaq.

Pablopa ñawpa vidanmanta

⁴—Lliw judiokunam yachanku imaynam warma kasqaymantaraq llaqtaypipas hinaspa Jerusalem llaqtapipas kawsasqaytaqa. ⁵Munaspankuqa willakunmankum ñoqapa unanayña *fariseo kasqayta. Yachasqaykichikpi hinam wakin judiokunaman tapas fariseokunaqa leykunata allinta kasukuniku. ⁶Kunanñataqmi “wañuymantaqa kawsarimusunmi” nispa confiakusqayrayku juzgasqa kachkani, chay kawsarimuy-mantaqa Diosmi ñawpaq abuelonchikkunaman prometeturqa. ⁷Chay promesapa cumplikunantam ñoqayku chunka iskayniyoq ayllukunapas confianzawan suyachkaniku. Tukuy sonqoykuwanmi Diosta tuta punchaw yupaychaniku. Chay promesapi confianzawan suyasqayraykum reylláy, judiokuna acusawan. ⁸¿Imanasqamá qamkunaqa mana creeyta atinkichikchu wañuqkunata Dios kawsarichimusqantaqa?

İniqkunata Pablo ñakarichisqanmanta

⁹—Ñawpaqtaqa ñoqapas piensasqmi kani Nazaretmanta kaq Jesuspa contranpi tukuy ima rurayta. ¹⁰Chaynatamá ruraraqani Jerusalem llaqtapipas. Sacerdotekunapa jefenkuna autorizawaptinmi achka İniqkunata carcelarqani. Wañuptinkupas “Allinmi” niqmi kani. ¹¹Jesucristota neganankupaqmi ñakarichirqani. Chaynatamá ruraraqani llaqa *huñunakuna wasikunapipas, paykunapay llumpayta piñakuspaymi ñakarichinaypaq huklaw llaqtakunapipas maskamurqani.

Pablopa İnikusqanmanta

(Hch 9:1-19. 22:6-16)

¹²—İniqkunata ñakarichinaypaqmi rirqani Damasco llaqtaman, *sacerdotekunam autorizawarqa chayman rinaypaq. ¹³Chawpi punchawta richkaspayñataqmi reylláy, intimantapas aswan kancharichkaq achkiytaraq rikururqani. Hinaptinmi chay achkiy riqmasyikunatawan kanchariykuwarqa. ¹⁴Lliwchayku pampaman wichiykuptykuñataqmi uyarirqani *hebreo rimayniykupi kayna niqta: “Saulo, Saulo ¿imanasqataq qatikachawanki? Puata

bueyes haytachkaq hinam kkillayki nanachikuchkanki” nispa. ¹⁵Chaymi nirqani: “¿Pitaq kanki Señor?” nispay. Hinaptinmi Señorñataq niwarqa: “Ñoqaqa qatikachawasqayki Jesusmi kani. ¹⁶iSayariy! Sirvientey kaspá kunan rikuwasqaykimantawan qepa punchawkunapi rikuchinaymanta willakunaykipaqmi qanman rikuriykuyki. ¹⁷Ñoqam waqaychasqayki judiokunamantapas chaynataq mana judio runakunamantapas, paykunamanmi kunan kachayki ¹⁸ñawinkuta kichamunaykipaq chaynapi tutayaypi hina huchapi manaña purispanku achkiypiña kawsanankupaq hinaspa *Satanaspa munasqanta amaña ruraspa Diostaña kasukunankupaq. Ñoqaman iniptinkum huchankuta Dios pampachanqa, chaynapi paykunapas Diospa akllasqankunawan kuska herenciata chaskinqaku.”

Pablopa kasukusqanmanta

¹⁹—Reynilláy Agripa, chaynata Jesus niwaptinmi cielomanta uyarisqayta kasukurqani, ²⁰puntatam willakurqani Damasco llaqtapi, hinaspañataq Jerusalem llaqtapi, willakurqanitaqmi lliw Judea lawpi kaqkunamanpas chaynataq mana judio kaqkunamanpas. Paykunatamá nirqani: “Huchaykichikmanta wanakuspaykichik Diosman kutirikuychik hinaspa imatapas allintaña ruraychik wanakusqaykichikta qawanankupaq” nispay. ²¹Kaynata willakusqayraykum judiokuna templopi hapiruwaspáku wañurachiwayta munarqaku. ²²Aswanqa Dios yanapawaptinmi kunankamapas hatunmanpas taksamanpas willakuchkaniraraq hina kaqlata. Manam ñoqaqa huktachu rimachkani aswanqa Diosmanta willakuqkunapa hinaspa Moisespa nisqallantam. Ñawpaqtaraqmi paykuna nirqaku: ²³“Cristom ñakarispá wañunqa, wañuqkunamantam puntata kawsarimunqa hinaspa allin noticiata willakunqa castanchikkunamanwan mana castanchik kaqkunamanpas” nispa.

Rey Agripata Pablo inichiy munasqanmanta

²⁴Pablo defiendekuspa chaykunata rimaptinmi Festo qaparirqa:

—iLocoyarunkim Pablo! Llumpay yachaynikim locoyarachisunki —nispa.

²⁵Pabloñataqmi nirqa:

—Ancha-ancha reqsisqa Festo, manam locoyarunichu, yuyaywanmi cheqapllata rimachkani. ²⁶Rey Agripaqa yachanpunim tukuy kaykunataqa chaymi paypa ñawpaqñinpi clarota rimani. Sumaqtamá yachachkan tukuy chaykunataqa, chaykunaqa manamá pakasqallapichu pasakurqa. ²⁷Reynilláy Agripa ¿creenkichum Diosmanta willakuqkunapa nisqanta? Arí, qamqa creenkipunim.

²⁸Agripañataqmi nirqa:

—Asllamantam yaqalla Cristoman inirachiwanki —nispa.

²⁹Hinaptinmi Pablo nirqa:

—Asllamanta otaq achkamanta kaspapas Diosyá munachun ama qamllachu aswanqa kaypi lliw uyariqnaykunapas Cristoman ñoqa hina ininaykichikpaq, ichaqa ama cadenasqachu —nispa.

³⁰Chayta Pablo rimaruptinmi Rey Agripa sayarirurqa, sayarirurqataqmi pre-fecto Festopas, Berenicepas hinaspa chaypi lliw tiyaqkunapas. ³¹Huklawman asurirupankuñataqmi ninakurqaku:

—Kay runaqa wañunanpaq hinaqa manam imatapas rurasqachu, manataqmi presopas kanmanchu —nispa.

³²Agripam Festota nirqa:

—Rey Cesar juzganapaq Pablopuni mana mañakuptinqa kachaykuchwanmi karqa —nispá.

Pablota Roma llaqtaman pusachisqanmanta

27 ¹Buquepi Italia lawman pusachiwanankupaq rimanakuruptinkum Pablota wakin presokunatawan entregarqaku Augusto sutiyoq tropakunapi Capitan Julioman. ²Adramitio llaqtamanta buque Asia lawpi llaqtakunaman pasanapaq kaptinmi chay buquepi rirqaniku. Noqaykuwantaqmi rirqa Macedonia lawpi Tesalonica llaqtayoq Aristarcopas. ³Paqarinnintinñataqmi Sidon llaqtaman chayarqaniku. Hinaptinmi Pablota kuyapayaspan reqsisqankuna watukunanapaq Capitan Julio mana harkakurqachu chaynapi payta yanapaykunankupaq. ⁴Sidon llaqtamanta pasaspaykum Chipre islapa *alleq lawninta rirqaniku contraykupi wayramusqanrayku. ⁵Lamar qochatam pasarqaniku Cilicia lawpa hinaspa Panfilia lawpa chimpanta hinaspa chayarurqaniku Licia lawpi Mira llaqtaman.

⁶Chaypim soldadokunapa capitannin tarirurqa Alejandria llaqtamanta hamuspa Italia lawman riq buqueta. Chaymanmi pusaykuwarqaku Italiakama apawanankupaq. ⁷Allillamantam rirqaniku achka punchawpi hinaspaykum sallataña chayarqaniku Gnido islapa chimpanman. Contraykupi wayramuptinmi Creta isla wayramanta harkawaptinku pasarqaniku Salmon lawpa chimpanman. ⁸Ñakariyllawanña chay islapa waqtanta rispáyku Buquepa Sumaq Sayanan sutiyoq sitioman chayarqaniku. Chaypa chimpanpim Lasea llaqta kachkan.

⁹Unaruptiykuñataqmi para tiempo chayamuchkarqaña, llumpay sasañam karqa lamar qochanta rinapaq chaymi Pablo nirqa:

¹⁰—Riqmasillaykuna, kay viajenchikqa llumpay sasallañam kanqa, buquepas cargantinmi chinkakuykunqa hinaptinmi ñoqanchikpas wañuyqa patanpiña kasunchik —nispá.

¹¹Soldadokunapa capitanninñataqmi Pablota nisqanta mana uyarispan buque manejaqa hinaspa dueñonpa nisqanta kasukurqa. ¹²Para tiempopi buque chaypi samanapaq mana allin kaptinmi yaqa lliwchanku tanteanakurqaku chay sitio manta lloqsipa buquepa sayanan Feniceman chayaypi rinankupaq. Chay Fenice llaqtaqa qawachkan Africa lawtawan Grecia lawtam, chaypimá para tiempopi samayta munarqaku.

Lamar qochapi llumpay wayra hatariramusqanmanta

¹³*Tchoq lawmanta sumaqlataña wayrarimuptinmi rinaykupaq allin hinaña karqa. Lloqsispaykum Creta islapa waqtallanta rirqaniku. ¹⁴Aswanqa manapas unaymantam *alleq lawmanta Noreste sutiyoq viento sinchita wayramuspan ¹⁵buqueta apayta qallaykurqa, wayrapa contranpi mana riyta atispam hinataña apachikurqaniku. ¹⁶Clauda sutiyoq taksa islapa qepanta pasaruptiykuqa manañam llumpaytachu wayramurqa hinaptinmi buquepa aysasqan botechata ñakariyllawanña churkurqaniku. ¹⁷Seguranankupaqmi buqueta waskakunawan muyuchirqaku. Aswanqa Sirte sutiyoq yakupa huñusqan aqoman mana chocarunaykupaqmi buquepa telanta paskarqaku wayrawan apachikunaykupaña. ¹⁸Paqarinnintinñataqmi llumpayraq wayra kaptin buquepa carganta yakuman wischurqaku. ¹⁹Kimspa punchawmantañataqmi kikiykuña buquepa llaqa imankunata yakuman wischurqaniku. ²⁰Achka punchawña intitapas nitaq lucerokunatapas mana rikuspa hinaspa wayra-para hinalla apawaptinkum imaraykupas librakuytaqa manaña piensarqanikuchu.

²¹ Buquepi llamkaqkuna achka punchawña mana mikuptinmi chawpinkupi sa-yaykuspan Pablo nirqa:

—Riqmasillaykuna, nisqaypi hinapas Creta islamantaqa amam lloqsimuch-wanchu karqa. Mana kasukuspa lloqsimusqaykichikraykum llapa imakunatapas pierdechankichik. ²² Aswanqa ama hukmanyaspayá kallpanchakuychik, manam hukllapas wañunkichikchu, buquem ichaqa pakipakurunqa. ²³ Chisi tutam rikuriykuwarqa servisqay Diospa angelnin. ²⁴ Paymi niwarqa: “Ama manchakuychu Pablo, chayankipunim Rey Cesarpa ñawpaqninman, qamraykum lliw qanwan riqkunata wañunankumanta Dios salvanqa” nispa. ²⁵ Chaynaqa riqmasillaykuna, kallpanchakuychikyá, ñoqaqa Diospim confiakuni, cheqaptapunim kawsasunchik angelpa nisqanman hina. ²⁶ Chaywanpas islamanmi wischusqa kasunchik —nispa.

²⁷ Iskay semanañam wayrapa apakachasqan kachkarqaniku Adria sutiyoq lamar qochapi hinaptinmi chawpi tutata buquepi llamkaqkuna musyarurqaku allpaman chayaykuchkasqaykutaña. ²⁸ Yakupa hondo kayninta tupuptinkum iskay chunka brazada kasqa, tumpa waklawpi tupuptinkuñaataqmi kasqa chunka pichqayoqlaña. ²⁹ Hinaptinmi raqchi rumikunaman chocaruyta manchakuspanku buquepa qepa lawninmanta tawa llasaq watasqa fierrokunata wischurqaku buqueta takyachinanpaq hinaspankum manchakuyllawanña suyarqaku achikyananta. ³⁰ Buquepi llamkaqkunañaataqmi rimanakururqaku chay buquemanta ayqekunankupaq hinaspankum taksa botechata uraykachiya qallaykurqaku, chaytaqa ruraraqaku buquepa punta lawninta llasaq fierrokunata bajachiq tukuspallam. ³¹ Ichaqa capitanmanwan soldadokunamanmi Pablo nirqa:

—Kay buquepi llamkaqkuna ayqekuptinqa manam salvakuyta atiwaqchikchu —nispa.

³² Chaynata willaykuptinmi chay botechapa waskankunata soldadokuna kuchuruspa yakuman wichiychakachirqaku.

³³ Achikyamuchkaptinñam Pablo lliwchankuta kallpanchaspan imallatapas mikuykunankupaq nirqa:

—Yaqa iskay semanañam mana puñusqa hinaspa mana mikusqa kachkanchik. ³⁴ Ruegakuykichikmi, imallatapas mikuykuychikyá. Mikunaykichikpunim kawsanaykichikpaq, manam pipapas huk chukchallanpas pierdenqachu —nispa.

³⁵ Chaynata niruspanmi Pablo tantata hapiykuspan lliwpa ñawpaqninpi Diosman graciasta qorqa hinaspanmi partiykuspan mikuyta qallaykurqa. ³⁶ Chaymi kallpanchakuspanku lliwchanku mikurqaku. ³⁷ Chay buquepiqa karqaniku iskay pachak qanchis chunkan soqtayoq runakunam. ³⁸ Saksanankukama mikuruspankuñaataqmi buqueta sampayachinankupaq trigota yakuman wischurqaku.

Buquepa chinkaykusqanmanta

³⁹ Achikyaruptinñataqmi buquepi llamkaqkuna mana reqsirqakuchu maylaw allpapi kasqaykutapas aswanqa rikururqakum qocha hina yaykuqpa patanpi aqollaña pampata hinaspan rimanakurqaku atispankuqa chayman buqueta chayachinankupaq. ⁴⁰ Buque takyachiq llasaq fierropa waskankunata kuchuruspankum hina yaku ukupiña saqerurqaku. Paskarqakutaqmi buquepa timonnin watasqanku waskakanatapas. Wayrapa apanan buquepa ñawpaqninpi telata altoman hoqariykuptinkum buquepa qochapa patan aqollaña pampaman riyta qallaykurqa. ⁴¹ Aswanqa iskay lawmanta yakukunapa tupanakusqanman chayaruptyikum buqueqa aqopiña umanpa plantakururqa, chaynapim manaña kuyurirqachu. Buquepa qepa lawninta yaku nisyullataña laqyamuptinmi chitqakuytaña qallaykurqa. ⁴² Soldadokunañaataqmi presokuna wañurachiya munaraqaku

chaynapi mayqanninkupas nadeawan mana lluptikunankupaq. ⁴³Aswanqa soldadokuna-
capitanninmi Pablota salvayta munaspan harkakurqa ama pitapas wañuchinankupaq
hinaspam kamachirqa nadeay yachaqkuna puntata yakuman pawaykuspanku patanman
chayanankupaq ⁴⁴chaynapi wakinñataq tablakunapi otaq buquepa imankunamanpas ha-
pipakuspa lloqsinankupaq. Chaynapim lliwchanku allinlla patanman chayarurqaku.

Malta sutiyoq islapi Pablopa kasqanmanta

28 ¹Lliwchayku salvakuruspaykuñam yacharurqaniku chay islapa sutinga
Malta kasqanta. ²Chay islapi yachaqkunam kuyakuyllawanña atende-
warqaku, paraspa chirimuptinmi ninata ratachispa niwarqaku:

—Qonikuychikyá lliwchaykichik —nispa.

³Pabloñataqmi chaki yantata hoqariyuspan ninaman hinaykuchkarqa, hinaptinmi
venenoyoq culebra ninamanta ayqechkaspan Pablopa makinta kachururqa. ⁴Chay islapi
*yachaqkunañataqmi Pablopa makinpi culebra warkurayaqta rikuspanku ninakurqaku:

—Kay runaqa cheqaptapunich runa wañuchi, hinapinchá lamar qochamanta
librakuruptinpas justicia ruraq mamacha mana kawsananta munanchu —nispanku.

⁵Pabloñataqmi chay culebrata ninaman taspiykurqa, venenonpas paytaqa
manam imanarqachu. ⁶Lliwchankum suyachkarqaku:

—Punkipakurunqach otaqchá qonqayta wañusqa wichiynquna —nispanku.

Unayneqmanta manaña imapas pasaptinmi piensarurqaku Pabloqa huk kaqnin
diosninku kasqanta.

⁷Chay islapi kamachikuqmi karqa Publio sutiyoq, paypa chakrankunam ñoqaykupa
hichpallaykupí karqa. Chaymi samaykachiwaspanku kimsa punchawpuni atiendeykuwar-
qaku. ⁸Publiopa taytanmi camapi kachkarqa calenturawan hinaspa evacionwan. Payta
Pablo watukuspanmi Diosta mañapurqa, paypa umanman makinta churaykuptinmi sano-
yarurqa. ⁹Chay islapi *yachaq wakin onqokunapas chayta yacharuspankum Pabloman
hamurqaku hinaspam sanoyarurqaku. ¹⁰Paykunam llumpayta agradecekuwaspanku rega-
lokunata qowarqaku. Huk buquepiña lloqsitiykum tukuy pisipuwaniykuta qowarqaku.

Roma llaqtaman Pablopa chayasqanmanta

¹¹Chay islapi kimsa killa karuspaykum Alejandria llaqtamanta hamuq buquepiña
lloqsirqaniku, chay islapim samachkarqa para tiempo pasanankama. Chay buquepa
umanpim kachkarqa Mellizo sutiyoq taytachanku. ¹²Buquepa sayanan Siracusa llaqtaman
chayaruspaykum kimsa punchaw quedarqaniku. ¹³Chaymantam rirqaniku lamar qocha-
pa patanneqlanta Regio llaqtaman chayanaykukama. Paqarinnintinñataqmi qepayku
lawmanta wayramuptin iskay punchawpi chayarqaniku Puteoli llaqtaman. ¹⁴Chaypim
tarirqaniku wakin ñinmasinchikkunata, paykunam ruegoarqaku paykunawan huk se-
mana kanaykupaq. Chayñam ñanninta lloqsirqaniku Roma llaqtaman. ¹⁵Chayanaykutam
yachasqakuña Romapi ñinikuna hinaspam taripamuwasqaku Apio sutiyoq plazakama,
wakinñataqmi taripamuwarqaku Tres Tabernas sutiyoq sitiokama. Paykunata Pablo ri-
kuykuspanmi Diosman graciaستا qospan aswanraq kallpanchakurqa. ¹⁶Roma llaqtaman
chayaruptykum Pablota dejaykurqaku soldadopa cuidasqan sapaq wasipi *yachananpaq.

Roma llaqtapi Pablopa willakusqanmanta

¹⁷Chayasqaykumanta kimsa punchawninmanmi Romapi reqsisqa judiokunata
Pablo qayachimurqa, huñunakuruptykunañataqmi nirqa:

—Wawqeykuna, ñoqaqa manam imatapas ruraraqanichu castanchikpa contranpiqa otaq ñawpa abuelonchikkunapa costumbrenkunapa contranpiqa, chaywanpas castanchikkunam Jerusalen llaqtapi presota entregawarqaku Roma llaqtayoq autoridadkunaman. ¹⁸Chaymi paykuna tapuwaspanku wañuchiwanankupaq hina mana imatapas tarispanku kachaykuyta munawarqaku. ¹⁹Aswanqa castanchikkuna chayta mana munaptinkuñataqmi kikin Rey Cesar juzgawanankupaqña mañakurqani. Chaywanpas manapunim castanchikkunataqa imamantapas acusanichu. ²⁰Chaymi qayachimurqaykichik qamkunawan rimanaypaq. Israel castanchikpa suyasqan Cristo hamurusqanmanta willasqayraykum kay cadenawan watasqa kachkani.

²¹Hinaptinmi paykunañataq nirqaku:

—Qanmantaqa manam ima cartatapas Judea lawmantaqa apachimuwarqakuchu, manataqmi mayqan llaqtamasinchikkuna hamuqpas qampa contraykipiqa imatapas niwarqakuchu. ²²Chaywanpas piensasqayki uyariytam munaniku, ñoqaykupas yachanikum ñinikunapa contranpiqa tukuy hinastinpi rimasqankuta —nispa.

²³Chaymi rimanankupaq huk punchawtaña akllaruptinku Pablopá sama-kusqanman achka runakuna hamurqaku, hinaptinmi madrugawmantapacha tardeyquqkama Diospa munaychakusqanmanta paykunaman willarqa. Moisespa hinaspa Diosmanta willakuqkunapa qellqasqanta qawachispanmi Jesusmanta convencechiyta munarqa. ²⁴Hinaptinmi wakinqa Pablopá nisqanwan convencurqaku, wakinñataqmi mana creerqakuchu. ²⁵Mana huk sonqolla kaspá asurikuptinkum Pablo nirqa:

—Allintapunim abuelonchikkunaman Chuya Espiritu nirqa, Diosmanta willakuq Isaiaswanmi kaynata rimachirqa:

²⁶“Wak runakunaman nimuy:

‘Uyarispapas manam entiendenkichikchu.

Qawakuspapas manam cuentata qokunkichikchu.

²⁷Kay runakunapa sonqonqa rumiyarunmi.

Paykunaqa rikurirun sasa uyarikuqmi.

Qemchikurunkum mana rikukunankupaq.

Upa tukurunkum mana uyarinankupaq,

chaynapi tukuy sonqonkuwan mana entiendenankupaq,

chaynapi mana kutirikamuwanankupaq,

chaynapi mana sanoyachinaypaq.’ ”

²⁸Chaynata Pablo rimaruspanmi nirqa:

—Yachaychikyá, kunanmantaqa mana judio runakunamanpas willasaqñam Diospa salvacionninmanta, paykunaqa allintam uyarinqaku —nispa.

(²⁹Pablo kaynata niruptinmi judiokuna pasakurqaku kikinkupura llumpayta atipanakustin.)

³⁰Pablom chay arriendasqan wasipi iskay watapuni *yacharqa hinaspam lliw watukuqninkunata chaskirqa. ³¹Mana manchakuspanmi Diospa munaychakusqanmanta willakuq, pipapas mana harkakusqanmi yachachiq Señor Jesucristomanta.